

Deze tekstuutgave is vervaardigd door medewerkers van de Stichting Vrijwilligersnetwerk Nederlandse Taal o.l.v. Nicoline van der Sijs en Hans Beelen. De tekstuutgave vormt een onderdeel van de elektronische Woordenbank Nederlandse Dialecten (eWND), op www.meertens.knaw.nl/dialectwoordenboeken/

{p.1}

Woordenboek *dialect van Vriezenveen*

Dokter L. Jonker, met aanvullingen van dr. H.G. van Grol, voorheen huisarts te Vriezenveen

{p.2}

ääliks, te nauwernood

aalte, gier

aaltied, ook: **ait**, altijd

acht dääge, een week; *våndääge uaaver acht dääge*: vandaag over een week

achte, acht

achtentwintig, [ax^entwintəg] achtentwintig

ächterbokse, (v.) *de ächterbokse åntrekken*: terugkrabbelen

ächtereande, (o.) achtereind; *zoo dom as et ächtereande vån 'n vaiken*

achteren, [axtəⁿ] achteren; *vån achteren, hen achteren*: van achteren, naar achteren

achterhen, *kiekt der nog es achterhen*: kom nog eens aanlopen

ächterkeer, onderdeel van een wagen, dat de verbinding vormt tussen de achterwielen

ächterleene, (v.) touw of lijn waarmee de *wiiezeboom* van een hooiwagen wordt neergetrokken

achterumme, achterom

achterummekiekertien, (o.) viooltje

ächterweernties, achterwaarts

achterwiääge laoten, achterwege laten

achttääge, zie: *dag*

achteine, achttien

åf, af. *Åf en tou*: af en toe.

affel, (m.), navel, lummel, opschepper. *Wat nen affel is dät*.

åfhauen, (*häu åf, åfehåuen*): afhakken; een geslacht dier in stukken snijden; ook: een pak slaag geven

åfjach, **åfjacht**, *åffacht giieven*: afsnauwen

åfkunnigen, afkondigen. *Åfekunnigt* is een bruidspaar, wiens ondertrouw in de kerk is *åfeliääzen* (afgelezen).

åfläggen, afleggen, een lijk kisten, ook: gemaaid koren in bundels verdelen, waarna er schoven van worden gebonden. *Hei mos et åfläggen*: hij kon het niet volhouden of: niet winnen.

åfnaoberen, breken met de buurt bij vertrek

åfniëmen, afnemen, afleren. *Dät zal ik em åfniëmmen*: dat zal ik hem afleren.

åfrikken, omheinen met *rikkenge* paaltjes en smalle plankjes

åfschuättelen, achteruitdrukken, terugstellen (van een stiefkind b.v.).

åfsnauen, (zwak ww.) afsnauwen.

åfstrieden, betwisten

åfträän, aftreden, een functie neerleggen. *He is åfeträän*. Ook: met stappen afmeten. *Hei hef de leangte vån et gäärntien åfretet*.

åfträân, met stappen afmeten, b.v. van grond

åftrauen, (zwak ww.) echtscheiden

åfwiäåven, *Hei is ån et åfwiäåven*: hij ligt op sterven.

åfzäggen, bekend maken in de kerk. *'n Doomneer hef et in de kaike åfezegt*. {p.3}

åfzetter, (m.) afzetter; ook: een gereedschap van een turfgraver
åfzöönderen, afzonderen
ageetneit, in het geheel niet
ägge, (v.) kant; *de långe ägge, de kuotte ägge; bie ägge*: thuis, bij de hand
ägge, (v., zn) eg
äggen, (ww.) (*ägde, e-ägt*): eggen
a-i, (<as i) als je
äi, (o.), mv. *äier*, verkleinv. *äichien*: ei; *eimaond 't äi üt 't gat vraogen; 't äi in de niötteln löggen*
äierkuarf, (m.) Eiermand (korf); *bånge wiään vüür zienen äierkuarf*: zich zorgen maken om zijn gezondheid
aif, [aif] (o.), verkleinv. *äifien* [aiftiñ]: erf
aifenisse, (v.) mv. *aifenissen*, erfenis
aifte, (v.) mv. *aiften*, verkleinv. *äiftien*: erwt
aig, erg; *ains aig in hebben*: erg hebben in iets
aigenisse, (v.) mv. *aigenissen*, ergernis
aigens, ergens. *Wüür aigens*
aigern, [aigə^rn] ergeren; *daor aigere ik mi ån*: daar erger ik mij aan
äijong, [aeion] och jongen, uitroep van verbazing of twijfel
äilaond, (o.) eiland
aim, (bn.) arm
aim (m., zn.) mv. *aime*, verkleinv. *äimtien*: arm; *met 'n krommen aim kuommen*: een geschenk aanbieden
aimen, 'n *algemeinen aimen*: armbestuur, het burgerlijk armbestuur
aimenbuül, [aimbül] (m.) mv. *aimenbüüle*: kerkzakje van de diaconie
aimenstaot, (m.) armbestuur (kerk), later: diaconie
aimoud, (m.) armoede; *vån aimoud*: noodgedwongen; *aimoud hebben uaaver eimaond*: met iemand te doen hebben
aimöudig, [aïmœüdög] armoedig
aimstoul, (m.) armstoel
ains, ergens
aive, (zn.) mv. *aiven*: erfgenaam
äkker, (m.) mv. *äkkers*: akker
akkevietien, (o.) karweitje
äkse, (v.) aks, grote bijl voor ruw behakken
äksen, (m., bn.) achterste; *het äkste peerd*: het achteraanstaande paard
äksten, (zn.) achterste
al, [ã] (bw.) waar; *dät is al*: dat is wél waar; tegenst.: *dät is niet*
Ale, [älə] (eigenaam) Aaltje; zie ook: *Äöle*
algerak, geweldige bof; als b.v. iemand uit een paar honderd sollicitanten wordt gekozen, zegt men: *dät is ok 'n algerak* {p.4}
aliekalleis, geheel en al gelijk
allebäide, allebei. *Gendag* [gændag] *allebäide*: goeden dag (tot twee personen).
alleene, **alleenig**, alleen
alleis, gelijk, eender; *gelieke alleis*: precies eender
alleman, iedereen
allemaole, allemaal
allen drommel, de hele kliek
Allooslaond, oorspr.: Haaloversland; naar de vroegere eigenaar Jan Hendriksz. Haalover, die daar woonde in de 1e helft van de 18e eeuw

alloorie, horloge
almnak, almanak; *almnak liiuegenzak*
als, alles
åmbiöstig, aamborstig; van paard: *deampig*
amme, (samentrekking) als wij
åmper ån, zelden, bijna nooit; *het koomp åmper ån niet meer vüür*
ån, aan; *hei is mi wier ån*: hij heeft mij ingehaald; *de schoule is ån*: de school is begonnen; *hei is ån et haiken*: hij is bezig met harken; *het is ån tusschen dei bäiden*: die twee zijn het eens; *het is dikke ån*
ån'n dag scheiten, terloops te berde brengen
ånbeiden, [ånbæiŋ] aanbieden
ånbelången, *wat dät ånbelången*: wat dat betreft
ånbestiåden, [qñbæstiæñ] aanbesteden
ånbetråffen, *wat dät ånbetråffen*: wat dat betreft
ånbrengen, tijd hebben; *hei kån et ånbrenge*
ånejacht, (bn.) nerveus, gejaagd
åneschuåtten, aangeschoten, lichtelijk dronken
ångaon, leven maken, beginnen; *wat gaot dei wichter et ån*; *de kaike geit ån*; *het is em verlieden* [vli˚n] *wiåkke ånegaon*: hij is verleden week ziek geworden
ångel, (m.) hengel
ångeln, hengelen
ånhaalderig, aanhalig
ånhaalen, afhalen, in beslag nemen, toenemen; *de kemiize hebt ne kou ånehaalt*; *daor is gein ånhaalen ån*: het is niet te betalen; *de weend haalt ån*; *het möt niet ånhaalen*: het moet niet gekker worden
ånhaalige, (v.) *ne ånhaalige douwen*: een boodschap doen, iets uit b.v. de ... halen
ånhissen, aanhitsen
ånhissen, aanhitsen. *Ik zal ù 'n hoond ånhissen.*
ånhoolen, aanhouden, niet prijs geven
ånjääger, bak op wielen waarin water werd *ånejacht* bij brand {p.5}
ånkriigen, (*kreeg ån, ånekriiegen*): aanpakken
ånmaaken, opschieten
ånmiåtten, aanmeten; zie *miåtten*
ånpat, apart, bijzonder
ånpattien, onderonsje
ånpöönten, aanpunten
ånpresenteeren, aanbieden
ånpuatten, aanpoten, bijpoten; *ne zeikte ånpuatten*: een ziekte overbrengen; *bööme ånpuatten*: bomen aanplanten
ånrekken, aanreiken
ånroupen, aanroepen, (iemand) afhalen om mee te gaan
ånschaipen, (*rikpalen*) puntig maken
ånspråkken, (*sprak ån, ånespråkken, dũ sprekst ån, hei sprek ån*): aanspreken, bezoeken van een zieke
ånstellen, aanstellen
ånstellerig, aanstellerig
ånstengeln, treuzelend komen aanlopen; ook: sneller gaan lopen
ånstiåkken, aansteken, besmetten
åntou, aantoe; *dät is daor antou*: dat kan ermee door, dat moge zo zijn; *daor zin ik zoo meer niet åntou*: dat doe ik zo maar niet.

ântrekken, aantrekken, aankleden; *zich ântrekken*: zich aankleden
ântrekkers, metgezellen van de bruidegom, die vroeger met hem de bruid gingen afhalen voor de kerkelijke trouwing. Zij werden verondersteld de bruidegom te helpen aankleden
ânwodden, aanwendsel
ânzäggen, aanzeggen, mondeling bekend maken van geboorte, overlijden enz.
ânzäggers, aanzeggers, burenen die zich met het aanzeggen belasten
ânzöuten, tot een begeerte worden (?)
Ao, (*de*), riviertje de Aa
Aobûûr, (*den*) [dønõbûr] de Aaboer; bewoner van een herberg aan de Aa
Aodâm Adam
aodem, [õm] (m.) adem
aol, (mv.) *äöle*, verkleinv. *äöltien*: aal
aolbäien, zwarte aalbessen
aolscheere, (v.) brede vork met dich aaneen staande platte tanden met weerhaken aan een lange stok, waarmee men aal steekt.
aolstiäkken, aalsteken
aom, (m.) adem. *Achter 'n aom*: buiten adem {p.6}
aonder, ander
aondermân, [õndærmõñ] iemand anders. *Ziene kätte is biätter as aondermâns kou*: wat van hemzelf is vindt hij altijd het beste
aonders, ook: **aons** [õñs] anders
aondertweggen ook: *in 'n aonderweg*: elders; *hei koomp vån aondertweggen*: hij komt van elders
aonderweg (*in 'n*) elders; zie ook: *aondertweggens*
aord, (m.) aard. *Op dei aord en wiize*: op die manier. *Vån den aord wiään*: de gave van heksen bezitten.
aore, [õ^orõ] (v.) mv. *aoren*, verkleinv. *äörtien*: aar (korenaar)
aorend, arend, doffer (mannetjesduif)
aorig, aardig
aorig, ook: **aarig**: aardig. *Aaorig wat*: tamelijk veel
aorighäid, (v.) aardigheid. *Daor heb ik aorighäid ån*: daar heb ik plezier in.
aos, (o.) aas, guit. *Wat 'n aos*: wat een guit
aosem, asem
Appe, (eigenaam) Albert
appelsoppe, (v.) [apõlsõpõ] appelmoes
arig, eigenaardig, ook in ongunstige betekenis
arke, (v.) *Ne arke vån 'n hüs*: een kast van een huis
as, als
asche, [asxõ] (v.) as (verbrandingsproduct)
ässien, zie: *bikkel*
as-te, (<*as dū*); als jij; *Net as dū*: net als jij
astertou, erg, in hoge mate. *Hei lög astertou*: hij liegt of het gedrukt staat.
astrânt, brutaal, vrijpostig
Äubt, (eigenaam) Egbert (jongensnaam)
avvekaot, (m.) advocaat
aziin, [azĩñ] m., neerlandisme, zie: *iättik*. *I vångt meer vleigen met stroop as met aziin*.
bääkern, bakeren
bääkster, (v.) baker
bäälle, (v.) balie, tobbe

bään, [bæñ] baden. Ook het nat maken van twijgen (maar ook droog (?)) om ze te buigen zonder breken

bääne, (v.) baan

baas, (m.), mv. *bäaze*, verkleinv.: *bääsien*: baas

bääte, nut, voornamelijk van geneesmiddel. *Alle bääte helpt wat.*

babbel, praatjes, beuzelarij

bäffe, (v.), mv. *bäffen*, verkleinv. *bäffien*: bef

Bagiinenlaond, land dat van 1474 tot 1620 toebehoorde aan het Bagijnenklooster te Almelo. {p.7}

bäide, beide

bäie, (v.), mv. *bäien*, verkleinv. *bäichien*: bes

baig, (m.), mv. *bäige*, verkleinv. *bäichien*: berg

baigen, (ww.) (*biörg-ebiörgen*): bergen

baim, (m.), ook: **barm**: berm

bais, barveoets

baisbeins, barveoets. *Baische beine*

bäitel, (m.) beitel

bakkebaord, (m.) bakkebaard

bäkker, (m.) bakker

baksläagen, stoeien

bäldern, gezegd van een wagen, die met veel geraas over de straat rijdt.

balg, (m.) buik, speciaal van dieren. *Hei hef gein bük of balg*: hij is mager.

balgreim, [balg-rēm] (m.), mv. *balgreime*, verkleinv. *balgreimtien*: buikriem

balken, (m. zn.) zolder

balken, (ww.) loeien (van vee)

balkenhaazen, (m.) dakhaas, kat

balkenslop, (o.) opening in de zolder om hooi e.d. van af de wagen aan te reiken.

ballast, (m.) vierkante schop; later ook: **batse**

balschen, [balsxən] schreeuwen van katten in maart. Zie ook: *beeren*

bån, [bõñ] vrijplaats bij krijgertje spelen. *Vån bån tot bån*: tussen twee vrijplaatsen.

bånge, bang

bångig, bangelijk

Bännäd, (eigenaam) Bernard

baoi, baai (dik wollen weefsel)

baoken, baken

baondeloos, bandeloos

baord, [bõʔt] (m.) baard. 'n *Baord der åf kriigen*: een flink standje krijgen.

baordhaanen, (m.) iemand met een bakkebaard

baos, (m.) alvleesklier

baschen, [basxən] waden, dringen. *Üaaveral diiürhen baschen; Wat hebt ze diiür de ragge ebaschet.*

basse, (v.) dij

bast, (m.), mv. *bäste*, verkleinv. *bästien* schors, ook **barst** Zie ook: *biöst*

basten, (*biöst, ebiössen*) [basən] (ww.) barsten

Bät, (eigenaam) Bert, Bertus {p.8}

batse, (v.), mv. *batsen*: vierkante schop; zie: *ballast*

bauen, (*baude, ebaut*): bouwen, ploegen. *Ummebauen*: omploegen

baumäistertien, (v.) witte kwikstaart

bäus, (o.) mv. *bäuze*, verkleinv. *bäusien*: buis of jas. ook: ondeugende jongen. *Taobäus*: taai persoon

bedeln, [bædəlɪn]: bedelen [bēdələn]
bealt, (m.) hoop, vaalt. zie: *mesbealt*
beanteln, (ww.) stoeien, ravotten
Beantem, Bad Bentheim
bedaiven, (*bediörf, bediörven*): bederven
bedeilen, bedelen [bädēlən]
bedeilige, (v.) bedeling [bädēliŋ]
bedreigen, (*bedrög, bedrüügen; dü bedrögst, hei bedrög*): bedriegen
bedril, *dät is zien bedril*: dat heeft hij doorgedreven
bedroufd (bn.) bedroefd. 'n *bedroufd bièttien*: heel weinig
bedûûsd, bedwelmd, suf
beenden, (*böön, eböönden* [əbøn]; *dü beendst, hei beend*): binden
beent, bint
beer, (m.) beer (roofdier en mannelijk varken)
beer, (m.), mv. *beeren*: beer
beer, [bēʳ] (o.) bier
beeren, [bēʳŋ] zie: *balschen. De katten beert.*
beerendoorn, (*Primula auricula*) berenoor
beers, tochtig
begaovige, (v.) toeval, vallende ziekte
begengeln, hard slaan, afrossen (van iemand)
begiäären, begeren
begriepen, (*grip, egreppen; dü gripst, hei grip*): begrijpen
begrooten, bezwaren. *Het begrootet* [bəgrôt] *mi*: het bezwaart mij
behäägen, behagen
behöufte, (v.) behoefte
beiden, [bēiŋ] (*buää, ebuää; ik beide* [bēiə], *dü bódst, hei böd, wi, i, zei beidt*): bieden
bein, (o.), mv. *beine*, verkleinv. *beintien*: been. *Natte beine*: natte voeten
beist, (o.) beest
beiste, pl. tantum: (het) rundvee {p.9}
beisteheeder, (m.) koeherder
beistemelk, (v.) biest. *beistemelkspånnkouke.*
beistevläis, (o.) rundvlees
beistevoor, (o.) koeienvoer
bejödden, bedotten, (iemand) er tussen nemen
bekken, kijven
bekkeriie, [bəkərīe] scheldpartij
bekwaom, bekwaam, niet dronken, week, buigzaam, soepel, makkelijk, geschikt
belaaiven, (zwak ww.) beloven, verzekeren. *Dät belaaive ik di*: dat verzeker ik je
beleerd, (bn.) afgericht
beliine, [bəlīnə] (v.) balein
belken, hard huilen
bellen, (mv.) flarden. *De bellen hängt der bie*: de flarden hangen er aan.
belmööndig, verwaarloosd, onbeheerd. *Belmööndig laond*
belschen, belzen (bepaalde vrucht)
bemäistern, bemeesteren, de baas spelen over iemand
bemööien, bemoeien
benäämd, voornamelijk
Benads (eigenaam), Bernardus
benäödern in beslag nemen. *De kemiize hebt de kou benäödert*

benäud, (bn) benauwd
benette, (v.) zwarte muts met veer, gedragen door jonge meisjes. Frans: bonnet
benieden, benijden
beniejen, benieuwen. zie: *nieje douen*
benne, (v.) draagkorf
benöumen, (zwak ww.) benoemen. Iemand is ook *benöumd* wanneer een kind uit de familie naar hem of haar genoemd is.
benul, (o.) verstand. *Daor heb ik gein benul vån.*
beriept, (bn.) met rijp bedekt
beröörsel, (v.) beslag, b.v. voor pannekoeken
beröörte, (v.) beroerte
beröumd, beroemd
beroup, (o.) beroep
beroupen, (*beröup*, *beroupen*; *dü beropst*, *hei berop*): beroepen (predikant). *Ik kån em nog net beroupen*: zo hard roepen, dat hij mij hoorde.
berre, (o.), mv. *bedden*, verkleinv. *berrechien*: bed, ook kraambed. *Dieksoom hef de vraue in berre*. {p.10}
berrebüür, beddetijk
berregaonstied, (v.) bedtijd
berreplaonke, (v.) beddeplank, dwarsplank aan het einde van een bedstede, waar een en ander gerief op gezet kan worden.
berrestiää, (<*berrestiääde*) (v.) bedstede
berrestiää, (v.) bedstede
berretog, (o.) mv. *berretuääge*: bedovertrek
beschäid, (o.) bescheid; *beschäid douen*, *beschäid zäggen*: bericht geven; *klaor beschäid weeten*: volledig op de hoogte zijn; *'n wies beschäid*: een brutaal antwoord
beschot, (o.) opbrengst, b.v. van de oogst; ook: afschutting
besjüchel, beet nemen
beslag, (o.) hoefijzers van een paard, ook: deeg voor koeken. *Het kreeg zien beslag*: het kwam in orde; *beslag läggen*: beslag leggen.
besniien, [bəsni^ēn] beslaan van een paard
bespouken, bespotten, (?) achter de rug
bessem, (m.) bezem.
bessemriesboom, (m.) berkenboom
bessien, (o.) besje, oud vrouwtje
bestaon, (o., zn.) bestaan, karakter. *Goud wlään vån bestaon*.
bestaon, zich, (ww.) zich in stand houden
bestemoor, (v.) vroedvrouw. ook: **wiizemoor**
bestiääden, [bästⁱäñ] besteden; *zich bestiääden*: een dienstbetrekking aannemen
betäälen, [bətä^ln] betalen
betoethaspeln, bespotten, belazeren
betög *het betög*: het betreft. *De locht betög*.
betöun, schaars, ook: gewild; *'t waik is betöun rechtevoort*; *as snieder is hei betöun*: als kleermaker is hij gezocht
betrekken, betrekken
Bets, Bet (eigenaam) Bert, Bertus
bevallen, (*bevöl*, *bevöllen*; *dü bevallst*, *hei bevaalt*): bevallen. *Dät bevaalt mi*.
beveenden, (*bevöön*, *bevöönden*): bevinden
beveendige, (v.) godsdienstig beleven
bevrään, niet, niet bevroren = vrijpostig. (alleen negatief gebruikt).

bewiäagen, bewegen
bezet, *dat is met gevaor bezet*: zie *gevaor*
beziätten, (bn.) bezeten
biää, (v.) bede. Zie ook: *mesbiää* en *zaondbiää* {p.11}
biään, baden, ook: wilgenstokken van de bast ontdoen door ze in een warme bakkersoven te leggen
biäkkern, of **biääkern**; *in de zonne biäkern*: koesteren in de zon
biätter, beter
biättern, (zwak ww.) beteren. *Hei biättert niet wier*: hij wordt niet weer beter
biberaosie, (v.) beverigheid
bibele, (v.) bijbel.
bibelsteinties, tegeltjes met bijbelse voorstellingen
bie, bij
bieje, [bīə] (v.) mv. *biejen* [blīn]: honingbij. *Niäärig as ne bieje*: ijverig als een bij.
biejenkuarf, (m.) mv. *biejenkuärve*, verkleinv. *biejenkuärfien*: bijenkorf
biejenvrätter, (m.) bijenwolf (insect)
bienääm, (m.) bijnaam
bièrk, [bīęrk] berkenboom
biester, bijster. 'n *Biester keerltien*: een nijdig ventje; *biester wiäär*: slecht weer; *glad kaont op 'n biestern* ook: *op 't rebat wiään*: van streek, wild, doldriftig zijn.
bietäst, (m.) aanpak. *Het is meer nen bietäst*. Zie ook: *toutäst*
bietästen, (zwak ww.) aanpakken, helpen. *Täst eins effen bie*: help even een handje
bietemom, (m.) boeman, bedreiging voor kinderen, geacht verblijf te houden in het water, om kinderen bij een sloot weg te houden. *Niet bie den sloot, daor zit nen bietemom in*.
bieten, (*biët, ebiëtten; ik biete, dû bitst, hei bit, wi, i, zei bietet* [bit]) bijten
bieterig, bijtlustig
biethaanen, [bithän] vechthaan met afgesneden kam en lellen
biets, bijtlustig
bièttien, (o.) (een) beetje
biieven, [bīēven] beven *Biieven as ne rusche* [røskə]: beven als een riet.
biieverig, [bīēvørəg] beverig
biiezig, [bīēzəg] bezig
biile, [bīlə] (v.) mv. *biilen*, verkleinv. *bieltien*: bijl
bikeers, (m.) schrijnende, gezwollen bilnaad
bikkel, (m.) beentje uit een schapenpoot, waarmee meisjes bikkelen
bikken, (zwak ww.) bikken, kalk afbikken
binnenbeins, binnenbeens
binnenlaond, (o.) land (?), het dorp
binnenvetter, (m.) iemand die meevalt
binnertin, naar binnen, dorpswaarts
binnertin gaon, naar huis gaan {p.12}
biölln, hard loeien van een rund
biön, beun, vliering, *gellerij* (kerk)
biön, [bīœñ] (o.) buntgras
biönhaazen, (m.) beunhaas
biönpol, (m.) mv. *biönpölle*: pol van buntgras
biönspier, mv. *biönspiers*: halm van buntgras
biörge, borg
biörgemäister, burgemeester
biörger, (m.) burger

biössel, (m.) mv. *biössels*, verkleinv. *biösseltien*: borstel, eigenzinnig persoon
biöst, (v.) mv. *biöste*, verkleinv. *biöstien*: a. borst, b. barst; Het op de *biöst* hebben: borstaandoeningen hebben. Zie ook: *bast*
biöstboom, (m.) borstboom, rol van een weefstoel, waar het weefsel wordt opgewonden.
birremån, ook: **biddemån**: bedelaar
birrevraue, ook: **birrewief**: bedelares
bit, (o.) bijt, in het ijs gehakt, stang van een toom, mondstuk van een pijp (om te roken)
bizöönder, bijzonder
bizzen, hard lopen van koeien door horzels en tegen onweer. *As de eine kou bist, stiäkt de aondern 'n stat al in de höögte*
bizzinge, (v.) bissing, jaarmarkt waar hoofdzakelijk houten landbouwwerktuigen werden verkocht, gehouden in Almelo, Vriezenveen, Den Ham, Ommen en Meppel
blääden, [blãñ] (ww.) bladeren
blääker, blaker
blad, (o.), mv. *blâ<blääde*, verkleinv. *bläächien*: blad (boomblad, blad papier etc.)
blaospuppen, rondtrekkende Duitse muzikanten
blaoze, (v.) mv. *blaozen*, verkleinv. *bläösien*: blaas
blaozen, (*blöus, eblaozen; ik blaoze, dû blast (?) hei blas, w, i, zei blaost*): blazen
blaukienties, soort aardappelen
bläusterig, guur, ruw, winderig en regenachtig
bleend, blind
bleende, (v.), mv. *bleenden*: paardevlieg
bleende, (v.), mv. *bleenden*: vensterluik, blind
bleendemummechien, blindekoe
bleendoogens, blindelings
bleerem, ook: **te bleerem**: bastaardvloek, waarschijnlijk: bliksem
bleeren, (zwak ww.) blaten van schapen
bleike, (v.) bleekveld
bleikkûûle, (v.) *bleekkuil*: uitgediepte sloot
blekken, *de blekken*, mazelen {p.13}
bliede, blij
bliehäid (v.), blijdschap
blieschop (v.) blijdschap
bliiven (*bleef, eblieeven; ik bliive, dû blifst, hei blif, wi, i, ze bliift*): blijven
blöö, bedeesd
blööien, (zwak ww.) bloeien
blööisel, bloeisel
bloond, blond. *Bloond van köulte*: blauw van de kou. *Nen bloonden loopen*: een blauwtje lopen.
bloot, bloot, spaarzaam gekleed. *Met de bloote rugge*: met de jas uit, in hemdsmouwen. *Met de bloote hoed vüür et hüs loopen*: zonder jas buiten lopen.
blööte, (v.) blootheid
blööten, (zwak ww.) ontbloten, grof onkruid van het land steken, voor het omspitten. *Schaope blööten*: schapen scheren
blossem, bloesem
bloud, (m.) mv. *blöude*, verkleinv. *blöudtien*: stakker. *Dät zint blöude vån wichter*.
bloud, (o.) bloed
bloudkouke, [blöüköükə] (v.) bloedworst, bloedkoek
bloudkouken, [blöüköükŋ] (m.) mv. *bloudkoukens*
bloume, (v.) mv. *bloumen*, verkleinv. *blöumtien*, mv. *blöumties*: bloem

bo, [bõ] wel. *Bo foi*: welfoei; *bo nû*: welnu; *bo wisse*: welzeker

bod, [bõt] (m.) bericht, bieding, keer. *Bod douen*, *bod stöören* bericht zenden; ieder bod: telkens, om de haverklap

bok, [bok] (m.) mv. *bukke*, verkleinv. *bukkien*: bok

bok springen, haasje over spelen

bokken, bukken

bokse, [boksə] (v.) mv. *boksens*, verkleinv. *buksien*: broek

boksenbaond, (o.) bovenrand van een broek

boksenbüül, (m.) mv. *boksenbüüle*: opgeschoten jongen

bol, *bol hier-bol daor*: nu hier, dan daar

bolderwaage, (v.) wagen die op keien veel geraas maakt

bolle [bolə] , ook: **bollen**: stier. Bij *bolle* heeft het lidwoord de vrouwelijke vorm: *de, dei bolle*

bollen, [bolŋ] (zwak ww.) *De kou bolt*

bollengelid, Vriezenveen is vanouds verdeeld in zes wijken. Vroeger had iedere wijk een stier, die beurtelings door de bewoners van die wijk moest worden gestald en onderhouden. Vgl. *gelid*.

bollenkalf, [bolŋkalf] (o.) mannetjeskalf

bolstat [bolstat] (m.) mv. *bolstätte*: afgeknotte staart

bolten, (m.) bout

bomies, [bom-is] ijs in sloot of plas, dat niet op water rust {p.14}

bomziede, (v.), bombazijn

boom, (m.) mv. *bööme*, verkleinv. *böömtien*: boom

boomeiker, (m.) eekhoorn. zie ook: *kateker*

boomkrüppertien, (o.) boomklever (vogel)

böönder, (m.), mv. *böönder*, ook: *böönders*: bunder (grond), hectare. *Twei böönder gröslaond. de böönders vån oonzen naober*

bööndig, bondig

boone, (v.) mv. *boonen*, verkleinv. *bööntien*: boon

boonenstikken, **boonenstökke**, (mv.) bonenstokken

boont, (bnw.) bont

bööze, boos

bos, [bos] (v.) mv. *bussche* [bøsxə], verkleinv. *busschien*: bos. *In de bos*: dicht bij het dorp waar bomen staan. *Ût de bos*: waar geen of weinig bomen staan. *Um de bussche loopen*: ledig gaan. Zie ook: *töumig*

bosgöörn, (m.) verkleinv. *bosgöörntien*: stukje land of bouwland, in de bos gelegen.

bosjääger, (m.) veldwachter

bosschop, [bøsxop] (m.) mv. *bosschoppen*, verkleinv. *bosschuppen*: boodschap

bossen, [bosən] (ww.) een klein kind sussen en doen inslapen door schommelen op de knieën, voor- en achterover en zittend op een stoel.

bossewaage, (v.) kinderwagen, niet op veren

bostrok, (m.) borstrok. *Hei hef et op 'n bostrok*: hij is verkouden.

bot, [bot] (o.), mv. *butte*, verkleinv. *buttien*. *Hei hef et in de butte*: hij heeft rheumathiek. *Dät koomp û niet än de butte*; *Dät geit em düür 'n hat bot*: dat valt hem zwaar.

bötker, (m.) sappelaar

boudel, (m.) boedel

bouk, (o.) mv. *böuker*, verkleinv. *böukien*: boek

böukenboom, (m.) mv. *böukenbööme*, verkleinv. *böukenböömtien*: beuk

boukwäite, (v.) boekweit. *boukwäitere pännekouke*.

boukzeik, aangestoken appel

boumäistertien, (o.) (?) kwikstaart
böunen, (zwak ww.) boenen, wegjagen. *De hounder wegböunen*.
boute, (v.) boete
böuten, aanleggen. 'n *Vöörtien böuten*: een vuurtje aanleggen. Ook: **änböuten**: *Het vöör änböuten*
bouzem, (m.) mv. *bouzems*: boezem, schoorsteenmantel
böuzen, (mv.) biezen
brääke, (v.) bouwvallig huis of *brääke* schuur. *Ne oolde brääke*: iets wat bouwvallig is.
bräien, (o. zn.) breiwerk {p.15}
bräien, (zwak ww.) breien
bräkkebein, (o.) mv. *bräkkebeine*: brekebeen
bräkkeboonen, gebroken sperziebonen. Duits: Brechbohnen
bräkken (*brak, ebräkken; ik bräkke, dü brekst, hei brek, wi, i, zei bräkt*): breken
Bramer (familiennaam), oorspr. *Braamhaar*
bramstern, in verval raken. *Het oolde hüs bramstert zich åf*: het oude huis raakt in verval.
brao, braadstuk
braoden, [brõñ] braden
bräödertien, (o.) mv. *bräöterties*: kleine aardappel
braom, braam, braambes. Zie ook: *brummel*
braond, (m.) mv. *breande*: brand, brandstof. *Het braond em niet op*: om de centen hoeft hij het niet te laten.
braondjaor, [brõntjõr] (o.) het jaar 1905. *Ik zin vån et braondjaor*: ik ben geboren in 1905.
braondkiekers, zo noemde men de mensen die het dorp bezochten na de grote brand van 16 mei 1905 toen 247 huizen verbrandden.
brauen, brouwen
bräuer, (m.) brouwer
breef, (m.) brief, kleine papieren zak, pakpapier
breenk (m.) mv. *breenke*: brink, de weg naar en langs het huis. Zie: *stiiege*
briejjen, met dikke tong spreken
britse, (v.) brits. *De britse giieven*: slaag geven
britsen, (ww.) snijden. *Ik hebbe mi in 'n düüm ebritst*.
brobbel, (m.) blaasje. *Het reagent brobbels*: het reagent blaasjes
bröd, (o.) mv. *brötte*: houten bord, schoolbord, kistje met schuifdeksel, broedsel (*eerste, tweede bröd*)
bröds, broeds. *Ne brödse henne*: een broedse kip
bröien, (*brödde, ebröt*): broeden
brom, (m.) *nen brom in et oor*
bromme, (v.) *De bromme kriigen*
brommen, (zwak ww.) knorren. *Met eimaond brommen*: iemand de les lezen.
brommert, (m.) bromvlieg, ook: knorrepot (iemand die bromt)
bromzwaim, (m.) mv. *bromzwäime*: eerste zwerm uit een bijenkorf
brood, (o.), m,v, *bröô* [bró], verkleinv. *brööchien*: (rogge)brood
broodjääger, (m.) beroepsjager
bröoien, broeien. *Brööierig wiäär*: broeierig weer
bröör (m.) mv. *bröörs*: broer. *Hei is nen bröör tot Hink*: hij is een broer van Henk
brouk, (o.) broek, moerassig land {p.16}
brüd, (v.) bruid
brüdsbäkkien, (o.) tinnen bakje waarin *klungeläöle* (jenever met stroop) rondging bij bruiloften.
brueman, bruidegom

brugge, (v.), mv. *bruggen*: brug, boterham
bruggenstiää, (v.) plaats waar 's zomers een brug ligt, die 's winters wordt weggenomen. *ne lösse brugge*, dek van twee balken met planken
bruggien, (o.) mv. *bruggies*: bruggetje, boterham
brükken, (zwak ww.) gebruiken, nodig kunnen hebben, aanpakken. *Brükt ü meer eins*: pak maar eens aan; *hei wil zich niet brükken*: hij maakt zich niet moe.
brulfte, (v.) bruiloft
brulftenöögers, (mv.) nodigers voor een bruiloft
brummel, (m.) mv. *brummele*, verkleinv. *brummeltien*: braambes
brûs, (o.) schuim
brûûzen, (zwak ww.) bruisen
buaagen, (m.) boog
buääm, (m.) bodem van kan of vat
buaar, 9 m., ook: **buaare**, boor
buäären, (zwak ww.) boren
buaaven, boven, noordelijk van de dorpsstraat
buaavenmäister, hoofdonderwijzer
Buaaven-weg, Wierdenseweg (?)
buääverlaond, land ten noorden van het dorp
buäävert *in buäävert*, vanaf het dorp het *buääverloond* in lopen. *Buäävert in gaon*.
buarg, (m.) gecastreerd varken
buarg, (m.) jong mannetjesvarken
buargen, borgen, geld uitlenen. N.b.: geld van iemand lenen is *biörgen*
Buarne, (plaatsnaam) Borne
buatter, (v.) boter. *Opmaaken dout de buatter verkoopen*. *De buatter is groot*: de boter is gekarnd, maar nog in de karn
buatterbloume, (v.) mv. *buatterbloumen*, verkleinv. *buatterblöumtien*: boterbloem
buatterdööze, (v.) houten doos, waarin de *beisteheeder* boter meenam om te eten bij de pannekoeken
buattergeld, (o.) geld waarmee de boterpacht betaald werd
buattern, (zwak ww.) boteren. *Dät buattert of dät buattert neit*
buatterpacht, (v.) een belasting, vroeger rustend op alle boerderijen (landerijen).
buatterspaan, houten spaan om boter uit het vat te steken
buattertaond, (m.) botertand. *De buattertaonde üttrekken*: het lekkerbekken afleren.
buattervüüegel, (m.) mv. *buattervüüegel*: vlinder
büie, (v.) mv. *büien*, verkleinv. *büichien*: bui {p.17}
bûk, (m.) mv. *bükke*, verkleinv. *bükkien*: buik. Vgl. *balg*
bûklapper, (m.) buiklapper. Als iemand heel veel eet, zegt men wel: *Past op, 'n bûklapper is dood*
bûksläägen, zwaar hijgen
bûkvent, (m.) mv. *bükveante*: opgeschoten jongen (11-14 jaar). N.B.: Bij vent heeft het lidwoord de vrouwelijke vorm: de, *dei vent*
bûkzeik, buikziek, beurs
bûkzeikten, (v.) buikziekte
bungel, (m.) blok (aan het been). *Nen bungel ân et bein*
bungeltoug, (m.) mv. *bungeltöuger*: neerhangende tak.
bûskool, (m.) mv. *büsköole*: witte kool
bussche, (mv. van bos) bosjes. *Um de bussche loopen*: veel uitgaan.
busschen, (zwak ww.) kreupelhout hakken en samenbinden

bütten, wat in Vriezenveen zuidelijk van de dorpsstraat ligt, is *bütten*. *Hen bütten*: naar de *bütterlaonde*

bütten, (zwak ww.) ruilen

büttenbeins, buitenbeens. Bij het schaatsenrijden zegt men: *Hij lop büttenbeins*: hij helt over naar de buitenkant

büttenbeintien, (o.) buitenechtelijk kind

bütterlaonde, (mv.) landen, een eind ten zuiden van het dorp

büttert, *in büttert*, vanaf het dorp de *bütterlaonde* in lopen. *Büttert in gaon*.

bütterweg, 'n *bütterweg*: aanduiding van een vroegere weg, zuidelijk van de tegenwoordige straat.

büüegel, (m) mv. *büüegels*: beugel

büügen, (*buääg*, *ebuäägen*), buigen

büügen, [bũŋ] (*buääg*, *ebuäägen*; *ik büüge*, *dũ bogst* [bogst], *hei bog*, *wi*, *i*, *zei büügt*): buigen. *Het is büügen of barsten*, [basøn]: het is buigen of barsten. vgl. *böögen*

büüien, (ww.) *Het büüit aorig*: het regent flink

büül, (m.) mv. *büüle*, verkleinv. *büülien*: zak, buidel, knul, zot, kwajongen. *Nen büül vån nen keerl*

büüle, (v.) boel. *Ne büüle*: een hele boel, veel. Vgl. *boudel*

büürdeanst, (m.) boerdienst, hand- en spandienst

büüreeren, [bũ^ore^rŋ] boer zijn

büüreken, (ww.) boeren

büüren, (zwak ww.) het boerenbedrijf uitoefenen. *Goud c.q. slecht büüren*

büüren, (zwak ww.) tillen, beuren (geld). *Geld büüren*: geld innen.

büürrie, [bũ^or^re] (v.) boerderij. Ook: **büürderiie**.

büürschop, [bũ^osxop] (v.) gehucht

büürte, (v.) mv. *büürten*: beurt, buurt. *Het is miene büürte*; *In oonze büürte*

büußen, (zwak ww.) hard suizen van de wind. *Het is büüzerig*. {p.18}

däägens, [dæŋs] overdag

däägs, (bnw.) daags. *Däägse klee*: dagelijks kleren, echter: *ne daegense bokse*. **daale**, (bw.) neer. *Smiettet ù daale*: ga zitten; *daale vallen*: neervallen. *Op en daale räizen*: heen en weer reizen

daarde, derde

daardehalf, twee en een half

Daattien, (eigenaam) Daatje

däftig, deftig

dag, (m.) mv. *dääge*: dag. *Het is maane vroom dag*: morgen moeten wij vroeg opstaan.

Våndääge acht dääge: vandaag over een week.

daggeld, (o.) dagloon

daggelder, (m.) dagloner

dagmeansche, (o.) werkvrouw, niet in vaste dienst

dagwaik, (o.) dagwerk, maat voor hooiland: 200 meter in een *veeräkker*

daim, (m.) mv. *daime*, verkleinv. *däimtien*: darm

daip, (o.) mv. *däipe*, verkleinv. *däipien*: dorp

daiven, derven

dä-k, (*dät ik*; *däs-te*, *däs dũ*; *dä-i*, *dät i*; *dä-me*, *dät wi*): dat ik

dak, (o.) mv. *dääke*: dak. ook: **dakstro**

dänne, (v.) mv. *dännen*, verkleinv. *dennechien*: dennenboom

daombelnbos, (m.) mv. *daombelnbussche*, verkleinv. *daombelnbusschien*: jeneverboom

daonken, (zwak ww.) danken. *Ik huappe at et ù vån dånke is*: (?)

daonkends weerd, welbedankt (houdt een afwijzing in)

daonkensweerd, erkenning, alleen gebruikt bij het afwijzen van een (?). *Het is daonkensweerd.*

daor, [dō^r] daar

dät, dat. *ditties en dätties*: ditjes en datjes

dät, (aanw. vnw.) dat (onz. vorm)

datig, (<daartig?) dertig

dätteine, dertien

datten, (bn.) dartel

dättien, (o.) alleen bekend in de uitdrukking *as 'n dättien*: vlug

dau, (m.) dauw

däu, (m.) duw

daueln, stoeien

däuen, duwen

dauen, (zwak ww.) dauwen

däuen, (zwak ww.) duwen

däut, (v.) duit

Dealden, [dæln] (plaatsnaam) Delden {p.19}

deampig, aamborstig (vooral van paarden)

deanken, (*dachde, edacht; dū deankst, hei deankt*): denken

deanst, (m.) dienst. *Oonder deanst*: in militaire dienst

deanstbuaa, (v.) (mv.) *deantstbuää*: dienstbode

deaien, [dēin] (*däide, edäit; het däit*): dooien

deel, (o.) deel. *'n Heel deel*: een grote hoeveelheid

deenk, (o.) mv. *dinge*: ding

deer, (o.) mv. *deere*, verkleinv. *deertien*: groot exemplaar, dier. *'n Deer vån nen appel*: een heel grote appel

dei, (aanw. vnw.) die (vrouwelijke vorm). *Vån deider grötte* [grøtə]: van die grootte

deif, (m.) dief

deilen, (zwak ww.) delen

deinder, (m.) diender

deinie, (m.) drommels. *Wat deinie; Nen deinie*: een drommel, bijdehand kind; *deinische jonge*: drommelse jongen

deiniedag, ook: **dekseldag**, uitroep

deipe, diep

dekseldag, zie: *deiniedag*

deksels, drommels. *Dei dekselse veante*: die drommelse jongens; *te deksel*: wel, wel!

den, (aanw.vnw.) die (mnl. vorm)

derdännú, uitroep van verbazing

diäkkene, (v.) later: *diäkken*: deken, strooien dak

diälle, (v.) deel (boerderij)

dicht, verbinding van de treeplank en de kam van een weefstoel

dichte, toe, gesloten. *Dout de duiir dichte*: doe de deur dicht. Zie ook: *de toue duiir*

die-e, [diə] (v.) dij

diejen, (zwak ww.) dijen, gedijen

Diemter, (plaatsnaam) Deventer

dien, (bez. vnw.) *dienen, dien, dien*: jouw. *Dienen hoond* (m.), *diene musse* (v.), *dien kind* (o.).

Dièrk, [diərk] (eigenaam) Derk

diessle, distel. *Melkdiessle*

Dii, Diine, Dientien, (eigenaam) Dina, Dientje

diiege hebben, [dī^ogə] gedijen. *De ragge hef diiege*: de rogge staat welig.
dikdouen, opscheppen
dikdouerig, opschepperig
dikke, (bnw.) dik, dronken, erg. *Dät vaalt dikke tiiegen*: dat valt erg tegen.
dingen, (*dung, edungen*) dingen {p.20}
dingseldag, dinsdag. 'n *Dingseldag*: a.s. dinsdag
diök, (m.) mv. *diökke*, verkleinv. *diökkien*: deuk
diöschén, (zwak ww.) dorsen
diöschér, (m.) ook: **diöscheder**: dorser. *lätten as nen diöschér*: veel eten
diöst, (m.) dorst
disse, (aanw. vnw.) deze. *Dissen hof*: deze tuin, *disse tied*: tegenwoordig, *dit waik*: dit werk
dissel, **disselboom** (m.) voor een dissel werd het paard gespannen en dat trok dan de wagen aan. *Het peerd lop vüür 'n dissel*.
disselen, (zwak ww.) redetwisten
dissen, zie: *disse*
dit, (aanw. vnw.) zie: *disse*
dit, (onbep. vnw.) dit
dittendät, (<*dit en dät*?): deksels (uitroep). *Dei dittendätse jonge. Ter dittendät*: drommels
diverdeerige, (v.) afwisseling, vermaak
dobben, dreunen. *Het dobt û in 'n kop*.
dob-ies, (o.) bomijs
dotde, (v.) ook: **dorre**, kaal jong vogeltje. *Dorrekükken* (scheldwoord)
Doddenlaond, (o.) land, aldus genoemd naar de vroegere bewoner Barthold Jansz. Dodde, schout te Vriezenveen 1e helft 17e eeuw.
dokke, (v.) 1. strowisch onder dakpan; 2. kistje waarin papieren van waarde bewaard worden
dol, [dol] handvat van een zeis. *Um 'n dol loopen*: niets doen terwijl er werk genoeg is.
dom, *dummer, het dumste*: dom. *Zoo dom as boonenstroo*.
domhäid, (v.) mv. *domheeden*: domheid
domköun, te grote vrijheid van optreden, doldriest
domme veereljaors, (o.) eerste drie maanden van een zuigeling.
dommighäid, (v.) dwaasheid
doo, (bn.) dooi. 't *Is doo*: het dooit. *Dopo wiäär*: dooi weer.
doomneer, (m.) dominee
doomneerskooren, (o.) kerkelijke grondbelasting, die met koren (rogge) betaald werd.
doonder, (m.) donder. *Doonder op 'n kaalen toug, et heele jaor waater genoug*.
doonderschüür, [döndərsxü^r] (o.) donderbui
döönken, dunken. *Mi döönkt*, ook: *mi ducht*: mij dunkt
doonker, donker
doons, [döñs] dons
door, daar
döör, (bn.) duur. *De ragge is döör*: de rogge is duur.
doore, (v.) dooier {p.21}
doowiäär, (o.) dooiweer
döoze, (v.) mv. *döözen*, verkleinv. *döö sien*: doos
dop, [dop] (scheldwoord) gek
döp-oogen, (mv.) uitpuilende ogen
döppe, (mv.) ogen, schalen. *Kiekt üt de döppe. Aiften- en niöttendöppe*.
döppen, (zwak ww.) doppen. *Aiften döppen*.
dorre, zie *dotde*
dorrekükken, (o.) (ev. en mv.) kaal kuiken, scheldwoord

douen, (*dee, edaon*): doen, geven. *Doue mi dät*: geef mij dat. *Dät laot douen*: dat is om 't even. *Um den douen*: ongeveer om die tijd. *Hij dout met ...*: hij vrijt met ... *Um züüeven üür douen wi malken. Wi dout um twälf üür wat iätten.*

douk, (m.) mv. *döuker*, verkleinv. *döukien*: doek. 'n *Döukien vüür et blouden*: een doekje voor het bloeden

döupbekken, (o.) doopbekken

döupe, (v.) doop

döupen, (zwak ww.) dopen

döupkleed (o.) mv. *döupkleede*, verkleinv. *döupkleedtien*: doopkleed

dräagen, (*dröug, edräagen*; *ik dräage, dû dregst, hei dreg, wi, i, zei dräagt; ik dröug, dû drougst, hei dröug, wi, i, zei dröugen*): dragen. 'n *Dräagen zwiäär*: zweer ...

drääger, (m), mv. *dräagers*: drager van een lijk bij een begrafenis

dräk, (m.) drek. *Het is meer dräk*: het is niets waard, een lor

dråmmen, (zwak ww.) aandringen

draod, (m.) mv. *dröö*, verkleinv. *drööchien*: draad. *Oonder 'n draod hen vrätten.*

draodnäägel, (m.) draadnagel

dreeien, (*dräide, edräit*; *ik dreeie, dû dräist, hei dräit, wi, i, zei dreeit*): draaien

dreiläppien, (o.) kruis van een broek

dreischütten, (o.) draaimolen

dreenken, (o.) drinken. Brood met koffie gebruiken: *wi hebt et dreenken al op.*

dreenken, (ww.) (*dröönk, edröönken*): drinken

dreichien (o.) Duits zilverstukje van 2½ groschen. Vroeger was in Twente Duits geld meer in omloop dan Nederlands, omdat de fabrikanten hun werkvolk in die munt betaalden, wat een belangrijk voordeel opleverde.

dreidraods, driedraads stevig weefsel

dreie, drie

dreige, *Dät zöt der neit dreige üt*: ... slecht weer ...

drieste, keurig, met zorg gekleed. *Nen driesten haanen*: een trots rondlopende haan, mens of dier.

driete, (v.) uitwerpsel van mens of dier

drieten, (*dret, edretten*; *ik driete, dû dritst, hei drit, wi, i, zei drietet [drit]*): zijn gevoeg doen

drievuarke, ook: **dreivuarke** (v.): mestvork met drie tanden

drobbel, [drobbəl]: troepje.

drok [drøk] druk. *Zoo drok wiään as de pånne op vastenaovend.* {p.22}

drön, (m.) dreun

dronge, [droŋə] dicht op elkaar (ook gewas)

dröoge, droog. *De kou steit dröoge*: de koe is in een periode waarin zij geen melk geeft.

drööm, (m.) droom

dröömpel, (m.) drempel

droonk, (m.) verkleinv. *dröönkien*, ook: *draonk, dreankien*: dronk. 'n *Dreankien vån 'n dokter*. Zie ook: *spiejdronk*.

drop, [drɔp] kudde, troep. 'n *Drop schaope*.

dröppel, (m.) mv. *dröppel*, ook: *dröppels*, verkleinv. *dröppeltien*: druppel

drüppen, (*dråp, edråppen*; *ik drüppe, dû dropst [dropst], hei drop, wi, i, zei drüpt*): druipen

drüüve, (v.) druif

dû, (bw.) toen

dû, (pers. vnw.) jij, U. Met *dû* wordt aangesproken: 'n *heerschop in de vraue* en in het algemeen hoger geplaatsten. Verder jonge meisjes en kinderen.

duarre, (v.) *ne duarre*: dar

dubbeld, dubbel. *Dubbeld op*: overdadig

dükken, (*duäk, eduäkken*): duiken
dun-ägge, (v.) mv. *dun-äggen*: slaap (aan het hoofd). ook: dunne zijkant
dunne, dun
düşhaanen, (m.) (ev. en mv.), verkleinv. *düşhäántien*: kempaans
düsterig, duizelig, onpasselijk
düüegd, (v.) deugd
düüegen, (*dochte* [doxtə], *edocht*, ook: *düüegde, edüüegt*): deugen
düüge, (v.): duig
düüm, (m.) mv. *düüime*, verkleinv. *düümtien*: duim
düünen, lisdodden
düünhöörig, weerbarstig
düür, door
düür, (v.) mv. *düüiren*, verkleinv. *düürtien*: deur
düürdeilen, (zwak ww.) in tweeën delen
düüren, (*dos* [dos], *edüürt*): durven
düürröoker, (m.) doorrooker; pijp, die bij langdurig gebruik bruin wordt.
düürslag, (m.) vergiet
düürval, (m.) diarrhee
düüve, (v.) mv. *düüiven*, verkleinv. *düüffien*: duif
düüvenslag, (o.) duiventil
düüzend, duizend
düüzendaaler, (m.) sufferd {p.23}
düüzenden, duizenden
dwääl, dwalen. *Het dwäält em*: hij ijlt. *Dät kån neit åfdwääl*: dat kan niet missen.
dwaig, (m.) dwerg
dwällen, dolen, in de war zijn *Of dwäält et mi*: of ben ik mis.
dwaos, dwaas
dwas, dwars. *Dwas düürde laonde*: dwars over de landen, niet de weg gebruiken. *Nen dwassen keerl*: een weerbarstige vent.
dwaskieker, (m.) dwarskijker
Eambt, (eigenaam). Egbert, Engbert
Eams, Eambts, Engberts
eande, *eend*: einde. *Oosteande, Westeande. Eimaond än zien eande helpen. Ait wat bi 'n eande hebben*.
eandenfladder, eendenkroos
eandenrit, (o.) spoor blank water van een eend, die door waterplanten is gezwommen.
eankel, (o.) enkel. *Slok* [sløk] *in de eankels*.
eankelt, inkt
eanters, boos, opvliegend. *Daor zo-i eanters vån worden*.
Eantert Enter.
eantien tou, eindje touw
eer, eer, vroeger
eer, *eere*, (v.) eer. *Dät is miene eere te nao*.
eerappel, (m.) mv. *eerappele*, verkleinv. *eeräppeltien*: aardappel
eerappelkralen, kralen, zaadvrucht van de aardappel
eerdaonig, op eerbewijs gesteld zijn
eerde, (v.) aarde. *Eerde lösmaaken*.
eerlik, eerlijk
eernt, ernst
eers (m.), *aars*

effen, effen. 'n *Effen päächien*: een effen paadje
effen, effenties, even, eventjes
eftien, effenaar, weverswerktuigje om het garen gelijkmatig over de boom te verdelen.
eigengeräid, eigenzinnig. Linnen, dat thuis geweven was, van garen, gesponnen van eigen vlas.
eimaond, iemand, ook: persoon. 'n *Schraonder eimaond*.
eimer, (m.), emmer
einböömig, eigenwijs. *Nen einböömigen keerl*. Paal uit één stam, niet gezaagd
eine, (telw.) een. *Vån einen ölder*: van dezelfde leeftijd.
eis, eens, eenmaal. *Nû zinnen wi et eis*: nu zijn we het eens. *Dät is eis en nooit wier*: dat is eens en nooit weer. {p.24}
eispån, einspån, (o.) disselboom met twee armen waar het paard ingespannen wordt.
eits, eitwat, iets, enigszins. *Eitwat krap*: een beetje nauw.
ekkel, (m.) mv. *ekkeln*, verkleinv. *ekkeltien*: eikel
ekkelnboom, (m.) eikenboom
ekkelnholt, (o.) eikenhout
ekkelworm, (m.) mv. *ekkelwürme*, verkleinv. *ekkelwürmtien*: meikever
elbuaam, elleboog. *Met 'n krommen elbuaam kuommen*: iets meebrengen als geschenk.
eliien, [əlīːñ] geleden. *Långe eliien*: lang geleden.
elkenein, elkeneine, iedereen. *Dät koomp elkenein te passe*: dat kan iedereen gebruiken.
elle, mv. *elle*: el
elvene, (telw.) elf
enge, nauw. *Den jas is mi te enge*.
Engelaond, Engeland. Ook: naam van een stuk veengrond ten oosten van 'n *grooten Superplus*.
Engelsstein, (m.) grenssteen, die aan de noordkant van de *Woesten* stond op land van de familie Engels.
ennig, enig. *Nen dag of ennige*: 1-14 dagen
ere, eer
essel, (m) stuiter. Zie ook: *hessel*
etgarre, etgroen
fäazelvaiken, (o.) varken dat wordt aangehouden om te fokken, niet om te mesten.
fäil, fel
fäile, (v.) dweil
febriek, (o.) mv. *febrieken*: fabriek. Men spreekt van 't *grootte febriek*, 't *damastfebriek*, 't *zwatte febriek*, 't *buatterfebriek* (zuivelfabriek)
febrieksen, arbeiders van 't *grootte febriek* (Jansen en Tilanus).
Feeme, (eigenaam) Femia
fernüs, (o.) fornuis
fesûûn, (o.) fatsoen.
fesûûnlik, fatsoenlijk
fidderen, (zwak ww.) bibberen
fiesteren, kleumen
fiet, fijt
fiin, fijn (in tegenstelling tot grof)
Fiine, Fii, Fiente (eigenaam) Fina
fiinen, (m.) mv. *fiinen*: fijngelovige
fiks, flink. *Nen fiks en keerl*: een flinke man. *Neit als te fiks*: niet goed gezond
filetten, duizendschoon {p.25}
finaal, finaalgeweg, geheel, helemaal

fitseltien, (o.), heel klein stukje
Fjet, naam van een land ten noorden van de dorpsstraat
flässche, (v.) mv. *flässchen*, verkleinv. *flässchien*: fles.
fläute, (v.) fluit
fläuten, (zwak ww.) fluiten
flistertien, (o.) dun sneetje b.v. brood
flodderen, [flodə^rn] fladderen
floddermusse, (v.) slordige vrouw
floor, (v.) mv. *flooren*, verkleinv. *flöörtien*: vloer, ook: plavuis
floorbrood, **floorenbrood**, (o.) wittebrood, vloerbrood
flusteren, (zwak ww.) fluisteren
foi, [foī] foei
foonds, [fõns], ook: **kaste**, fonds. *Veefoonds*: onderlinge veeverzekering. *Braondkaste*: brandverzekering
fos, [fõs] fors
fossen, [fos^en] (m.) ordeloze hoop gras of hooi; kluwen die in de war is.
Fraons, Frans. *Trauen in de Fraonse wet*: trouwen onder huwelijkse voorwaarden.
Freek, (eigenaam) Frederik
Freis, Fries
Freisch, [frëis] Fries. *Freisch boont*. ‘*Nen Freischen* [frëisxən] *douk*.
Freislaond, Friesland
frenchies, (mv.) franje
früsselen, **frosselen**, stoeiend worstelen
fûkke, (v.) mv. *fûkken*: fuik
fûkkepot, (m.) mv. *fûkkepötte*, verkleinv. *fûkkepöttien* *foekepot*: rommelpot
fusselen, [fõsəlɪn] futselen
fûûzel, (m.) jenever
fûûzelgebed, (o.) geleuter onder invloed
gaar, gaar, verstandig. *Hei is nen gaaren*: hij is goed bij. *Hei is neit goud gaar*: hij is niet wijs.
gädderen, (zwak ww.) rapen. *Eerappel*, *ekkels gädderen*.
gaffel, gaffel
gaffeltänge, ook: **knieptänge**, (v.) oorworm
Gait, (eigenaam) Gerrit
gaive, (v.) mv. *gaiven*, verkleinv. *gäifien*: garve. Indien gedorst: schoof
gaiventrekken, de aan de *schotvuarke* geprikte en door het *balkenslop* toegereikte garven op 'n balken (zolder) in ontvangst nemen.
gaiventrekker, (m.), zie: *gaiventrekken*. Hij die genoemd werk verricht. {p.26}
galge, (v.) galg
galle, (v.) gal
galpen, mond of bek opensperren. *Galpen vån 'n hunger*. Een jonge vogel die gevoerd wordt, *galpt*.
gångs, aan de gang, begonnen. 'n *Doomneer was al gångs, dũ wi in de kaike kuømmen*.
gaogel, gagel. *Gaogel bussche*. Tandvlees
gaole, (v.) striem (ook in de huid), dikte in een weefsel, ontstaan door gebroken draad
gaon, (göng, *egaon*; *ik gao, dũ geist, hei geit, wi, i, zei gaot*): gaan, lopen
gaondeweg, langzamerhand
gaondeweggens, van lieverlede
gaonk, (m.) verkleinv. *gengchien*: gang, gangetje
gaons, mv. *gaonze*, verkleinv. *geansien*: gans. *Het lop em op 'n geansien*.

gaoren, [gõ^rŋ] garen
gaove, (v.) mv. *gaoven*: gift, gave. *Liääven vån giften en gaoven*.
gapse, gapsen, gapsene, wat men met beide aan elkaar gehouden handen opscheppen kan.
Gärräd, (eigenaam) Gerhard
garre, (v.) mv. *garren*, verkleinv. *gärrechien*: garde, dun twijgje met zijtakjes
Gärriet, (eigenaam) Gerrit
gäspe, gäspele (v.) mv. *gäspels*: gesp
gäspelen, (*gäspelde, egäspelt*): gespen
gast, (m.) mv. *gäste*: vier schoven koren, op het land tegen elkaar gezet
gaste, (v.) gerst
gasterig, gästerig, ranzig
gastmaol, (o.) maaltijd, speciaal in de dagen van ondertrouw.
gat, (o.) mv. *gääter*, verkleinv. *gäätien*: gat, kuil
gat, (o.) mv. *gätte*, verkleinv. *gättien*: achterste. *Met et gat in de buatter vallen*: met de neus in de boter vallen.
gat-a-chat, bah, foei
gebiätteren, (zwak ww.) beter maken, helpen
gebrûk, (o.) mv. *gebrükke*: gebruik
gebrükken, (zwak ww.) gebruiken
gebüüren (zwak ww.) gebeuren. *Zal et gebüüren?*: wordt gezegd tegen bezoeker, die aanstalten maakt tot vertrek.
gediin, (o.) mv. *gediinen*, verkleinv. *gedientien*: gordijn
gedreankte, (o., verzamelnaam) drank (niet alleen sterke drank)
gedûkt, gebogen.
geehonger, (m.) geeuwhonger
geer, (o.) uier; 'n *sikkegeertien*: klein uier van een koe
geerne, graag, gaarne {p.27}
geeve, gaaf, ongeschonden, feit
Geeze, (eigenaam) Geesje, Gezina. 'n *Oold Geesien*: een oud besje
gehäim, (o.) geheim
geheister, gehäister, (o.) drukte
gehüüegen, (o.) geheugen
geie [geïə] strook gemaaid gras. *Het grös lig ån de geie*.
gein, geen
geiteling, (m.) gieteling, zwarte merel
geiten, (*guät, eguätten; ik geite, dû götst, hei göt, wi, i, zei geitet*): gieten.
geitkloomp, (m.) mv. *geitkloompe*, verkleinv. *geitklöömpien*: onderste deel van een klomp, bevestigd aan een stok, gebruikt om op de *bleike* (bleek) liggende was te bevochtigen met water *üt de bleik*.
gek, gek
gekhäid, gekheid. *Alle gekhäid op 'n stökkien*: scherts terzijde.
geld, (o.) geld. *Geld vån eimaond hebben*: geld van iemand op hypotheek hebben.
Geldhöögte, zie: *hiöst*
geldsnieder, (m.) glazenmaker (insect)
gelg, *gallig* (van schapen). Ook door ziekte hol uitzierende en mager persoon
geliäagen, gelegen. 't *Koomp mi neit geliäagen*.
geliäaenhäid (v.) mv. *geliäagenheeden*: gelegenheid. *Bie geliäaenhäid*
gelid, wijk. Zie: *bollengelid*
geliek, gelijk. *Våns gelieken*: insgelijk
geljapiinen, Oostindische Kers

gelöove, (o.) geloof
gelte, (v.) vrouwelijk varken
gemächte, (o.) mannelijke genitalia
gemein, gemeen
gemeinschop, [gəmei̯nsxop] gemeenschap
gemeinschoppelik, gemeenschappelijk
gemeinte, gemeente
gemoud, gemoed. *Het gemoud schöt em vol. Eimaond op et gemoud prooten. Ik hebbe eits op et gemoud.*
gemöute, gemoet. *Te möute*: tegemoet
genaont, maat, naamgenoot, kameraad
gendag, [gəndág] goeden dag. Ook: **dag te hoope** [tôpə]: dag samen
geneiten, (*genät, genätten*; *ik geneite, dû genötst, hei genöt, wi, i, zei geneitet* [gəneit̩])
gengelen, (zwak ww.) dreutelen, klungelen
geniäagen, genegen
geniääzen, (*genas, geniääzen*): genezen {p.28}
genoug, genoeg
genöugen, (o.) genoeg. *Zien genöugen hebben*: verzadigd zijn.
genöuglik, genoeglijk
geräi, (o.) gerei, tuig. *Peerdegeräi*: paardetuig
gerak, (o.) hetgeen iemand toekomt. *Hei hef zien gerak*: hij heeft zijn bekomst.
gerechtighäid, (v.) gerechtigheid, eigendom. *I zeent op miene gerechtighäid*: je bent op mijn grond.
gereischop, (o.) gereedschap
gericht, (o.) gerecht, rechtbank
geschriien, [gəsxri̯ñ] schrijlings
gest, gist
gestäörig, gestadig
gestöulte, (o.) gestoelte; zitplaatsen in de kerk, grenzend aan de preekstoel en bestemd voor de leden van het kerkbestuur.
gevaor, paard en rijtuig
gevaor, (o.) gevaar. *Dät is met gevaor bezet*: dat is gevaarlijk; *dät is 'n kläin gevaor*: dat is een geringe moeite
gevaor, [gəvō^{er}] (o.) gevaar, ook: moeite. *Dät is 'n kläin gevaor*: dat is een kleine moeite.
gevöul, (o.) gevoel. *Ne gevöulige siäa*: een gevoelige (pijnlijke) plek
gewiäär, (o.) mv. *gewiäärs*: geweer
gewièmmel, [gəwi̯eməl] (o.) gewemel
gewièttten, [gəwi̯et̩t̩] (o. zn.) geweten
geworden, [gawɔŋ] opschieten. *Ik laote û geworden*: ik laat je je gang gaan. *Daor kån ik met geworden*: daar kan ik mee uit de voeten. *Ik kån der neit met geworden*.
gewulfte, (o.) gewelf
gezelschop, (o.) gezelschap. Bijeenkomst van streng orthodoxe leden der kerk.
giäären, geren, scheef toelopen (van land, jurk etc.)
Giääarte, Giäätien, (eigenaam) Geertje, Geert
giäl, geel
giälgöoze, geelgors. *Giälle zocht*: geelzucht
giebelen, gichelen
gièenne, ook: **ginne**, gindse
giespelen, [gispəl̩] *het reagent at et giespelt*.
giielen, hunkeren, sterk verlangen, bedelen (van een hond)

giievebrulfte, [gī[˘]vəbrøftə] (v.) bruiloft, waarbij de gasten iets meebrengen ter tegemoetkoming in de kosten

giivel, (m.) mv. *giievels*, verkleinv. *giieveltien*: gevel, ook: klep van een pet. *Nen grooten giievel*: een grote neus.

giieven, (*gaf, egiieven; ik giieve, dū gifst, hei gif, wi, i, zei giieft*): geven. *Te giieve*: te geef. {p.29}

giieverig, vrijgevig

ginne ook: **gienne**: gindse

ginneraal, (m.): generaal

ginten, ginds. Wanneer Rusluie van *ginten* spraken, bedoelden zij St. Petersburg.

giöllen, (*giäölde-egiäöl; ik giölle, dū giäölst, hei giäölt, wi, i, zei giölt; dū giäöldest* etc.): gillen

giörgelen, (zwak ww.) gorgelen

giötte, (v.) goot. *De Giötten*: bijnaam

giöttengat, (o.) gootgat, opening in de keuken, waardoor afwaswater wordt weggevoerd.

gisse, (v.) *bie de gisse*: bij de vleet

glad-izelen, izelen

glaons, (m.) glans

glas, (o.) mv. *glääze*, verkleinv. *gläsien*: drinkglas, vensterruit. *Vüür de glääze*: voor het raam. *Düür de glääze kieken*: door het raam kijken.

gleansteren, (zwak ww.) glinsteren

gleent, glint, omheining

glemholt, (o.) glimhout, lichtgevend vermolmd hout

glemmen, (*glöm, eglömmen*): glimmen, blinken. *Het gleamp as 'n speigel*.

glemsmiäär (m.), schoensmeer

gliien, (? , *egliien*) glijden

glissebääne, (v.) mv. *glissebäänen*, verkleinv. *glissebääntien*: glijbaan

glissen, (*dū glidst, hei glid*): glijden

glööien, (zwak ww.) gloeien

glööinig, gloeiend

gloud, (m.) gloed

gluppe, gluipen

gluppe, (v.) vinkenbaan, plaats om vogels te vangen. *Bartelinksgluppe, Jån Büttensgluppe, Fitsgluppe*

gluppert, (m.) gluiperd

godderen, [godəŋ] in stromen neervallen (regen). Ook: als men een rijkbeladen boom schudt.

goffert, [gofət] sterk gebouwde jongen of man

gold, (o.) goud.

golden, [gøŋ] (bn.) gouden. 'n *Golden allozie*: een gouden horloge.

göölden, [gøŋ] (m.) gulden

göönst, (m.) gunst

goonzen, (zwak ww.) gonzen

gooren, [gø^rŋ] (m.) mv. *göörne*, verkleinv. *göörntien*: moestuin (van het huis af gelegen) {p.30}

goud, *biätter, best* (bn.) goed

Goundag, [gøũndag] woensdag. 'n *Goundag*: a.s. woensdag. Ook: *ånkuommenden Goundag*.

Graads, Greads, (eigenaam) Gerhardus

grääven, (*gröuf, egrääven; dū grefst, hei gref*): graven

Gradda, Gradde, (eigenaam) Gerharda

graof, (m.) graaf. Men zegt: *de graof*.

Graafschop, de, (v.) de Graafschap Bentheim
graot, mv. *gräöte*: graat
graovinne, gravin
gräuelen, [græül̩]
greandel, (m.) grendel
greant, grint
greanze, (v.) mv. *greanzen*: grens
greanzen, (zwak ww.) grenzen
greepe, (v.) brede houten schop, gebruikt om mest uit een stal te graven
greepvääme, (v.) houten rand van een greep; zie: *greepe*
greite, griet
grenenholt, grenenhout
greppe, (v.) greep
gribbelgrabbele, in de *gribbelgrabbele smieten*: te grabbel gooien
griepen, (*grip, egreppen; ik griepe, dû gripst, hei grip, wi, i, zei griept*), grijpen
griepstüüver, (m.) iemand die alles naar zich toe haalt
gries, grijs
griesmûülen, grijnzen
griffemeerd, gereformeerd
grofvaare, grootvader. Men zegt: *mien, zien grofvaare*
grommig, troebel. B.v. water waar *grommen* (verkleinv. *grummechies*) in zitten.
Grönnigen, Groningen (stad)
Grönnigerlaond, Groningen (provincie)
grööien, (*grööide, egrööit*), groeien. N.b.: Groeien in de lengte is *wassen*.
grond, (v.) grond
groot, *grötter, grötst*, groot. *De groote mäister*: de hoofdonderwijzer
grooten, *de grooten*: de voornamen mensen.
grootheid, *de grootheid*: de voornamen stand
grööts, groots, trots. *Nen gröötsen gek*
gropmurre, (v.) grootmoeder. zie: *oote* {p.31}
grös, [græs] (o.) gras
grössien, (o.) Duits muntstuk (Groschen), waarde 6 cent.
gröstukker, vogeltje dat zich veel ophoudt op weidegrond
gröun, groen, onrijp. *Gröun goud*: ...
Gröunlaond, naam van een groep huizen, gelegen in het Westeinde, ver van de straat
gröupe, (v.) ook: **gruppe**: greppel
grouve, (v.) begrafenis
grouvenööger, (m.) iemand, die ter begrafenis uitnodigt
grüs, (o.) gruis
grûüzelen, (zwak ww.) griezelen
grûüzelig, griezelig
guatstein, (m.) gootsteen
guatte, (v.) mv. *guatten*, verkleinv. *guättien*: goot
guattendräk, (m.) modder uit het gootgat
guattenvischien, [güat̩vɪski̩n̩] stekelbaarsje
gûchelen, gichelen
guffelen, stotende beweging bij het knikkeren
guppen, (zwak ww.) met de holle hand water gooien
gust, niet drachtig. *Ne guste kou*.

güüren, [gũ̃ñ], rijzelen, vallen van fijne, droge stof door naad of klein gaatje. *Het güürt düür 'n balken*: er valt stof door de balken van de zolder. Ook: *'n Balken güürt*.

güúzen, (zwak ww.) sterk stromen

haabiet, *in 't haabiet*: in de kleren, gekleed

häägel, m. hagel

häägen, behagen, bevallen. *Dät häägt mi*: dat bevalt mij

haaken, (m.) mv. *haaken*, verkleinv. *hääkien*: haak

häämtien (o.), wezel

haanen (m.), mv. *haanen*, verkleinv. *hääntien*: haan. *Trään as nen dreistüüversen haanen*: parmantig lopen

haanenhölter, (mv.) hanebalken

haanentred, (m.) schrede van een haan; als voorbeeld van een kleine maat

hääntien, (o.) haantje

haar, links, roep tegen een paard dat links moet houden.

haaren, (zwak ww.) scherpen van een zeis

haarhaamer, (m.) mv. *haarhaamers*, verkleinv. *haarhäämertien*: hamer, waarmee gehaard wordt, de zeis scherp geslagen wordt.

haarig, ruw. *Haarige lippen*

haarpad, scherpe kant, snijkant van de zeis, breedte ca. 1 cm. {p.32}

haarspit, (o.) klein aambeeld, waarop de zeis gehaard wordt.

haarût, [klemtoon tweede lettergreep] bij krijgertje spelen *van bân tot bân* is *haarût* het sein, dat men van *bân* mag beginnen te lopen.

haaver, (v.) haver

Hääzeberentieslaond, een strook land ten zuiden van de Dorpsstraat op het land van de Kappen (Hoff)

haazelnötte, (v.) hazelnoot

haazen, (m.) mv. *haazen*, verkleinv. *hääsien*: haas

haazenbrood, een soort mos

had, [hat] (bn.), hard. *Nen hadden kop*

hadden, harden, uithouden

haibaige, (v.) herberg, café

häide, (v.) heide, heideveld. Zie: *heid*

Häidensloot, (m.) voormalige sloot in de Weitemanslanden.

häie, wei van gekarde melk

haifst, (m.) herfst. *Op 'n haifst*: in de herfst

haike, (v.) mv. *haiken*, verkleinv. *hääkien*: hark

hail, heil

Haim, (eigenaam) Harm, Herman. *Naor Waaterhaim brengen* (dier): verdrinken

häämeltien, (o.) huiskrekkel

Haimsen, (familienaam) Harmsen

Häin, (eigenaam) Hein

häästeren, (zwak ww.) haasten, overhaasten

hakke, (v.) mv. *hakken*, verkleinv. *hääkien*: hak, hiel; ook: achtereinde van een zeis

hækker (m.) hakker

håkse, (v.) heks

håksel, (o.) haksel

Håksel, 't, *'t Hooge Hexel*, buurtschap, westelijk van Vriezenveen

halfschäid, helft. *Eimaond halfschäid kuommen*: iemand half tegemoet komen

hålster, (m) halster

halszeerte, (v.) keelpijn

hången, (*höng, ehöngen; ik hånge, dũ haongst, hei haonk, wi, i, zei hångt*): hangen

haol, *het haol*, haal, hengel: platte ijzeren reep met tanden, waaraan met een haak de ketel boven het vuur hangt in een boerenhuis. *Hei möt ait et haol schüüren*: hij moet altijd het vuile werk doen

haolboom, (m.) dwarsstang, waaraan het *haol* hangt

haond, (v.) mv. *haonde*, verkleinv. *heandtien*: hand

haonden, *Dät haondt mi neit*: daar sta ik onhandig tegenover {p.33}

haonsaom, handzaam

haondsche [hõñsxə] (m.) mv. *haondschen*, verkleinv. *heandschien*: handschoen

haondstok, (m.) wandelstok

haondtãm, handtastelijk. *Neit haondtãm worden*: van mij afblijven

haondvãtsel, (o.) handvat

haor, (o. zn.) mv. *hööre*, verkleinv. *höörtien*: haar. *Et haor vãn 'n hoond weeten*: het fijne van de zaak weten

haorsniieder, (m.) kapper

haost, (zn.) haast

haoste, bijna

häöstig, [hõstæg] haastig

happa, weg, verdwenen (gezegd tegen kleine kinderen)

häppien, (o.) hapje

haps, happig

hapscheere, (v.) ook: **hapschuättel**, hapschaar, feeks, iemand die een grote mond opzet.

hapschöörig, *hapschöörige aoren*: kleine aren met weinig korrels

harddraver, (m.) harddraver

Hardenbaig, [hadnbaig] Hardenberg. *Hei is vãn 'n Hardenbaig*: zegt men van een gierigaard.

hardlööper, (m.) hardloper

harre, snel. *Nen harren lööper*

harre, (bw.) hard, snel. *Harre lopen. Et räägent harre.*

has, hars

häspel, haspel, ook: iemand die onhandig is

häspelen, haspelen, onhandig doen

hãspen, hasp, hiel van een ..., ham

hassens, (mv.), hersens

hatte, (o.) hart. *Gezoond vãn hatten* zegt men van een zieke, die nog goede eetlust heeft.

hattog, (m.) hertog

haue, (v.) schop, waarvan het vlakke blad naar de steel is gebogen.

hauen, [haũm] (*häu, ehäuen; dũ haust, hei haut*), houwen, slaan. *Braondholt hauen*: brandhout hakken

heandechies, tamelijk. *Wur geit et di? Zoo heandechies hen*: het schikt nogal.

heandel, (m.), [hendel], hendel

heandig, handig, klein, gemakkelijk. *'n Heandig jöönchien*: een aankomende jongen. *Dät kiön i heandig perbeeren. Heandechies ân*: langzamerhand

hebedeenk, (o.) klein, onbetekenend voorwerp {p.34}

hebben, (*har, ehat; ik hebbe, dũ hest, hei hef, wi, i, zei hebt; ik harre, dũ haist, hei har, wi, i, zei hadden*). *Har i et der ok wier*: ben jij daar ook weer. *Hei hef ne dochter vãn Graads*: hij is getrouwd met een dochter van Graads. *Zich weeten te hebben en te hoolden*: zich een houding kunnen geven. *Hei hef zich goud*: hij maakt het goed. *Dãn heb i ù goud ehat*.

hebben, (o., zn.) *Eimaonds hebben en hoolden*: al zijn bezit

hebberecht, (m.) betweter; iemand die altijd gelijk wil hebben

hebberig, hebzuchtig

heeden, *och heeden*, uitroep van verbazing
heeder, (m.) herder. *beisteheeder, schaopheeder*
heederen *Hei geit aaltien achter mi ân te heederen*
heelde, [hēlə] (v.) hilde, zoldering boven een stal
heelegaar, geheel, helemaal
heender, hinder
heenderen, (zwak ww.) hinderen
heenken, (*höönk, ehöönken; dû heenkst*): hinken
heer, [hēʀ] heer
heerd, (m.) haard. *Op 'n heerd*: in het woonvertrek (boeren keuken)
heerink, (m.) haring
Heerink, Heerik, (eigenaam) Hendrik
heerschop, (o.) heerschap. *'n Heerschop*: baas. Met *heerschop* werd het hoofd van het gezin door bedienden aangesproken. Een hypotheekgever is ook *heerschop* ten opzichte van zijn hypotheekhouder en zegt: *Ik zin heerschop uaaver(?)*
heerzein, (o.) ogenblik, ook: hypotheekhouder. *In 'n heerzein was he vot*: in een oogwenk was hij verdwenen.
heia, (v.) wieg
heid, (o.) heideplant
heidbiössel, (m.) heideborstel
heiten, (*hette (hedde?), het; ik heite, dû hetst, hei het, wi, i, zei heitet [hēit]*, *hette, hetst, hetten*) heten
hekke, (o.) hek
hekkenspringer, (m.) wildebras
helg, boos, nijdig. *Nen helgen hoond*: een nijdige hond. *'n Helg zwiäär*: een bijna rijp zweer.
helgkop, (m.) driftkop
helle, (v.) hel. *Eerappelhelle*: (?) aardappelkuil met graszoden en (?)
hen, [hēñ] heen, naar. *Hen en 't wier*: een ogenblikje. *Hen en der wier* (ouder: *här en wier dä*): heen en weer. *Hengaon*: heengaan *Hei is hen grösmeeien*: hij is gaan gras maaien. *Hen bünnen, hen buaaven, hen oostert, hen westert. Het is al aorig hen*: het is al laat. *Dät laot hen*: dat kan wel zijn. *En zoo wat hen*: enzovoort.
henbrengen (*brachen hen, henebracht*): begraven
henge, (v.) hengsel
hengsel, (o.) mv. *hengsels*: scharnier met haak of pin
henlæggen, (*liää hen, hen-elegt*): neerleggen {p.35}
henne, (v.) mv. *hounder*: kip
Herre, (eigenaam) Herman
hessel, (m.) stuit van glas
hetsig, heet, vinnig. *Nen hetsigen aord*: een vinnige aard. *Hetsig van et loopen*.
hette, (v.) hitte
hiäägde, (v.) heg, haag
hiäävel, (m.) hevel
hiäävelen, hevelen
hiäkkele, (v.) hekel, vlaskam, werktuig voor bereiding van vlas. Ook: uitsteeksel aan de zeis waarmee deze aan de steel is bevestigd
hiäkkelen, hekelen, vlas kammen
Hiäldern, Hellendoorn
hiëmd, [iēm̩t] (o.) mv. *hiëmdē* [iēm̩də], verkleinv. *hiëmdtien* [iēm̩tiñ]: hemd. *Eimaond et hiëmd vån et gat vraogen*: iemand helemaal uitvragen.
hierlaonds, uit eigen land

hiimen, [hīm] hijmen: hoorbaar ademhalen van asthmalijder
hikiäkster, [hikiäkstər] klapekster
himphaomp, iemand die mank loopt, hinkepink
Hindrik, Hink, (eigenaam) Hendrik, Henk
hiöst, [iöst] begroeide hoogte. *Lemåns hiöst*: stuk land, hoogte (rug) door het land
his, heet. *De soep is his*
hissen, hitsen. Met 'his hoond' trachten jongens een hond te sarren.
hit, (pers.vnw.) het, zij
hof, (m.) mv. *höffe*, verkleinv. *höffien*: tuin
höien, (*hödde? ehöt?*; *ik höie, dū hödst, hei höt, wi, i, zei höit*): hoeden. *Ik zal mi höien*.
hok, [hok] mv. *hukke*, verkleinv. *hukkien*: hok
hölpe, (v.) hulp
holskrabben (mv.) hulst
holt, (o.) mv. *hölter*, verkleinv. *höltien*: hout
hölten, (bn.) van hout. *Ne hölten vloer*: een houten vloer
holthäkker, (m.) houthakker
holtplas, (m.) opslagterrein van een houthandel
hompel, (m.) mv. *hompels*: hommelm. *Hompelnust*
hoo, [hō] halt
hööfd, (o.) mv. *hööfde*, verkleinv. *hööfdtien*: hoofd; zie ook: *kop*
hooge, *hööger, höögste*: hoog, boven. *Hooge op 'n baig*: boven op de berg. *Höögerop gaon, het höögerop zöuken*: in hoger instantie recht zoeken. *Höögerop willen. Hen hoogen: omhoog, naar boven* {p.36}
höögen, de inzet verhogen bij een verkoping
hooghäid, (v.) de voorname stand. *Dät is niks as hooghäid*: dat is niets dan verbeelding.
höögte, (v.) hoogte. *In de höögte gaon*: omhoog gaan.
hööien, (zn.) *In et hööien*: in de hooitijd. *I houft neit hen hööien*: gezegd wanneer iemand doet alsof hij haast heeft.
hööien, (zwak ww.) hooien
hoolen, (ww.) (*höul, ehoolen*; *ik hoole, dū haolst, hei haolt, wi, i, zei hoolt*; *ik höul, dū höulst, ei höul, wi, i, zei höulen*): houden, dragen. *Het ies kån al hoolen*: het ijs draagt al. *De proot kiönnen hoolen*: aan de praat kunnen blijven.
höömpelen, kreupel lopen (hompelen)
hoond, (m.) mv. *hoonde* of *höönde*, verkleinv. *hööndtien*: hond. *Op 'n hoond*: aan lager wal.
hoondehaor, (o.) hondenhaar, een soort slecht, fijn gras
hoondekrallenholt, (o.) vuilboom
höönkeren, (zwak ww.) hunkereren
hoop, (m.) mv. *hööpe*, verkleinv. *hööpien*: hoop. *nen hoop*: veel. *Nen hoop wille*: veel pret
hoope, *te hoope*, tesamen. *Dag te hoope* [dag tōpə]: dag samen (groet).
höörders, (mv.) hoorders, afgevaardigden van een kerkgemeente die naar een te beroepen predikant gaan luisteren
höören, [hōʳŋ] (zwak ww.) horen, luisteren.
höörig, gehorig
hoorn, (m.) mv. *höörne*: hoorn
höözen, hozen
hoppe, [hopə] (v.) fluitje van de steel van de paardebloem of van de bast van een sappige wilgentwijn of lijsterbes
horre, (v.) hor (in raam), zeef voor grind.
horren, *zaond horren*: zand zeven
Hospers, familienaam, oorspr. *Hospes* (= waard, kastelein)

hötken, wiegen

houd, (m.) mv. *höude* [hœüə], ook: **höie**, verkleinv. *höichien*: hoed. Ook: beugel waarmee de dorsvleugel bevestigd is aan de stok

houk, (m.) mv. *höuke*, *höuker*, verkleinv. *höukien*: hoek

hounder, (mv.) kippen. Enkelvoud kip is *henne*

hounderbenne, (v.) kippenmand

hounderfraons, brabbeltaal van klein kind

houdergat, (o.) opening in achterdeur, waardoor kippen naar buiten kunnen.

hounderhok, (o.) kippenhok

hounderlûk, (o.) afsluitbare opening in de buitendeur van de deel voor de *hounder* (kippen).

zie: *lûk*

houst, (m.) hoest {p.37}

housten, [hõüsⁿ] hoesten. *Ik houste* [hõüsə] *û wat*, of: *ik zal û wat housten*: een weigerend bescheid geven.

houve, (v.) hoeve. De Ooster- en de Westerhoeve

houven, (zwak ww.) behoeven.

huaaze, [üāzə] (v.) mv. *huaazen*: kous

huaazenvötleke, kousevoeten. *Op huaazenvötleke lopen*.

huappe [üapə] hoop

huappen, (zwak ww.) hopen

huarpe, [üarpə] (v.) mv. *huarpen*: hoornaar

hûd, lichaam. *Zeerte in de hûd. Hei is neit goud in de hûd. In de hûd was et nen gouden keerl.*

hûddig, gezet. *Ne hûddige baas, 'n hûddig wicht*

huènnig, [üenəg] (m.) honing

huènnigrööte, (v.) honingraat

hûkke, (v.) hurk. *Op de hûkke*: gehurkt. *Hûkkien glissen*: gehurkt baantje glijden.

hûkken, in elkaar zitten (niet noodzakelijk gehurkt), huiveren

hûkkerig, rillerig. *Ik zin zoo hûkkerig*

hulle, (v.) lage mand van gevlochten stro, waarin een iemker een bijenzwerm opvangt.

Spottend voor zonnehoed van de boeren.

huppe, (v.) mv. *huppen*: heup. *Het op de huppen hebben*: uitgelaten zijn.

hüs, (o.) mv. *hüüze*, verkleinv. *hüssien*: huis, w.c.

hüsblüiverskäärtien, (o.) *Du geitst met op et hüsblüiverskäärtien*: jij gaat niet mee! zie ook: *kaore*

hüshaolige, (v.) huishouding, gezin. *Wi kuomt met de heele hüshaolige*.

hüshaolster, (v.) huishoudster

hüshenne, (v.) vrouw, die weinig uitgaat

hüskunnig, zich bij iemand anders thuis gevoelen.

husselen, [høsəlŋ]. *Loopt hen husselen*: loopheen, loop rond.

hüssien, (o.) bestekamer

hüsstiää, (v.) huisstede, plaats waar een huis kan staan

hut, vooruit, gezegd tegen een paard

hutte, (v.) mv. *hутten*, verkleinv. *huttien*: hut

huttentut *Üaaver 'n huttentutbessen etraut*: zegt men van een ongelukkig huwelijk.

hüüegen, (zwak ww.) heugen. *Mi hüüegt, het hüüegt mi*.

hüülen, (zwak ww.) huilen, schreien. Zie ook: *liepen*

hüüre, (v.) huur

hüürjääger, (m.) huurkoetsier

hüüveren, (zwak ww.) huiveren

hüüverig, huiverig {p.38}

hüzeeren, (zwak ww.) verblijf houden

i, u, jij

iäägde, (v.) eg

iääkster, ekster. *De eine iääkster schealt de aondere vüür zwatgat üt*: de pot verwijft de ketel, dat hij zwart ziet.

iäävengiölli, [iäv^εnïœli] (o.) evangelie

iäpse, (v.) een wilde meid. *Ne weelde iäpse*.

iätten (*at*, *e-iätten*; *ik iätte*, *dû etst*, *hei et*, *wi*, *i*, *zei iättet* [iæt]): eten. *I mönt in hüs kuommen wat iätten*: je moet komen om te eten.

iättik, (m.) azijn

iedel, ijdel

iederein, **iedereine**, iedereen. Zie ook: *elkenein*

iejt, *zoo iejt*, zo is het

ieken, ijken van maten en gewichten

ieker, (m.) ijker van maten en gewichten

ieperon, (m.) roerdomp

ies, (o.) ijs

ietsien, ietsje. ook: **ietsies**

ieeven, [i^εvæn] even (van een getal)

iezel, (m.) mv. *iezel*: ezel

iil, [iil] ijl. *Ne iile locht*

iilen, [iiln] ijlen

iilgat, opening in een bijenkorf. Zie ook: *tiilgat*

iimen, (mv.) bijen. Een enkele bij is 'ne *bieje*

iimenschûur, (o.) bijenstal

iimker, (m.) bijenhouder

Iivelsbaig, [iivælsbaig] (m.) de Eversberg bij Nijverdal

iiver, ijver

iizel, ijzel; zie ook: *giizel*

iizelen, ijzelen

iizer, (o.) ijzer

ik, ik. ook: **ikke** (los van een werkwoord). *Wei is daor? Ikke*

in, (voorz.) in. *Wi hebt de ragge in*: wij hebben de rogge binen. *Wi hebt et verbau in*: wij hebben de oogst binnen. *Wi hebt de ragge der in*: wij hebben de rogge gezaaid. *Wi hebt de eerappel der üt*: wij hebben de aardappelooft binnen.

inbeenden, (*böönd* [bõn] *in*, *ineböönden*): inbinden. *Ik kièk em es goud ân en dû böönd he in*.

inbiörgern, (zwak ww.) inburgeren

inboudel, (m.) inboedel {p.39}

ingeiten, (*guät in*, *ineguätten*): inschenken

inhaalderig, inhalig

inhüüzen, (*hüüsde in*, *inehüüst*): inhuizen: een woning betrekken

inkieken, (*kièk in*, *inekièkken*): inkijken, aankomen. *Kuomt es inkieken*: kom eens aanlopen.

inkuûlen, (zwak ww.) inkuilen van veldvruchten.

inrääkelen, (zwak ww.) inrakelen, het vuur van de open haard in de *rääkküüle* bergen

inschei, (o.) klein kistje, bevestigd aan een zijkant van een stapelkist

inschriiven, (*schreef in*, *ineschriieven*): inschrijven, in ondertrouw gaan. *Ze hebt hen inschriiven ewiäst*: ze zijn in ondertrouw gegaan.

inschüünen, (zwak ww.) opstoken, iemand iets (?), in het geheim tot iets opstoken

instraoten, instraten

intiiegen, [iñti^εn] tegemoet, ook: tegen. *Ik hebbe der neit in tiiegen*, of: *op tiiegen*

intrauen, [iñtraũm] (zwak ww.) introuwen bij de ouders van man of vrouw.
iöllie, (m.) olie. *In 'n iöllie wiään*: dronken zijn.
iöllieslääger, (m.) olieslager
iörgel, (o.) orgel
iörgenist, organist
jächte, (v.) slechte koffie
jachterig, druk, gejaagd
jak, (o.) jak, vrouwenkledingstuk
jao, ja, immers. *Zoo is et jao goud*.
jaol, lineaal. Ook: **jaolt**
Jaontien, (eigenaam) Jantje
Jaopik, (eigenaam) Jacob. *Sunt Jaopik*: oogsttijd, 26 juli
jaor, [jõ] (o.) mv. *jaoren*: jaar. 's *jaors*: jaarlijks
jaorstied, (v.) tijd van het jaar. *Um disse jaorstied*
jaowal, [jõwa] jawel
jappen, vrolijk blaffen
jas, (m.) mv. *jässe*, verkleinv. *jässien*: jas
jäusteren, (zwak ww.) schreeuwen van pijn, janken Een hond, die pijnlijk getrapt wordt, *jäustert*.
Jehåns, (eigenaam) Johannes
Jenne, Jennechien, (eigenaam) vrouwenaam
jiepe, (v.) ook: **jiepert**: een bangert. *Ne bånge jiepe*
Jödde ook: **Jörre**: Jood
jöddenspieje, (v.) spuug als surrogaat voor plakmiddel
jödderiie, (v.) beetnemerij
Jöddinne, (v.) Jodin {p.40}
jöds, joods
jökken, (zwak ww.) jeuken
jonge, (m.) mv. *jongs* (*ne jongs, de jongs, dei jonge*): jongen.
joo, *joo zoo goud*: nog wel zo goed
joonk, *junger, jööngst*: jong. *Vånniejs joonk worden*: 2e jeugd
Joonker, (familienaam) Jonker
Jozep, (eigenaam) Jozef
juffer, (v.) mv. *juffers*, verkleinv. *juffertien*: juffrouw
jufferen, goed staan. *Laonk en smal, dät juffert wal*.
jufferhaaver, (v.) Vóór de reformatie moesten sommige erven een zekere hoeveelheid koren leveren aan het Juffer- of Bagijnenklooster te Almelo. Later aan de kerk.
juffertien, (o.) libel
júsge, (v.) vrouwelijke wildebras
jüst, juist. *Jüstement*
Ka, [kã] (eigenaam) vrouwenaam Kaatje. ook: vrouw die erg bijdehand is.
kääkelen, (zwak ww.) kakelen. *Kääkelen is niks, meer äier läggen*: praatjes vullen geen gaatjes.
kaamer, (v.) deel van een huis, dat wel verhuurd werd. *Bie eimaond in de kaamer wonnen*.
kaamerdouk, fijne katoenen stof. *Kaamerdoukse mussen* (mutsen) werden gedragen in lichte rouw. *Kaamerdouksen rau*: lichte rouw (2e jaar)
kaane, (v.) karn
kaanenmelk, (v.) karnemelk
kaar, vischkaar
kaarte, [kãtə] (v.) mv. *kaarten*, verkleinv. *käärtien*: kaart

kadaster, (o.) kadaster
kadäts, kittig
käffen, keffen
käieren, (zwak ww.) kuieren, wandelen, praten. 'n *Eandtien käieren*. zie: *verkäierige*
kaike, (v.) mv. *kaiken*, verkleinv. *käikien*: kerk
kaikenraad, (m.) kerkenraad
kaikenrot, bewoners van de huizen, dicht bij de Ned. Herv. Kerk
kaikhof, (m.) mv. *kaikhöffe*: kerkhof
kaikhoud, (m.) kerkhoed
kaikmäisters, (mv.) kerkmeeesters
kaikvolk, (o.) ook: **kaikelöie** (mv.): kerkgangers
käilen, keilen, werpen
kaimejakken, kermen
kaimen, (zwak ww.) kermen
kaimse, (v.) kermis {p.41}
kaimswottel, kalmoes.
Käistiiege, *de Käistiiege*, Kerksteeg, de weg naar Almelo en die naar Sibculo (Westerhaar)
kaiven, kerven
käizer, (m.) (*de käizer*), keizer
käizervrie, eigen baas
kalf, (o.) mv. *kälver*, verkleinv. *kälfien*, kalf. zie ook: *kies*
kalkfiste, (v.), kalverkist
kalverschot, (o.), kalverschot
kamnet, kabinet, linnenkast
kaom, kam van een haan. zie: *reikaom*
kaomp, kamp
kaomsel, schimmel op vloeistoffen
kaonker, kanker
kaons, ook **kaonst**, kans
kaont, helemaal. *Kaont van pesiël, kaont op 't rebat*
kaont, netjes (?)
kaonte, (v.) mv. *kaonten*, verkleinv. *keantien*, kant. *De groote en de kläine kaonte* heetten twee klassen in hetzelfde schoollokaal.
kaore, [kõ^erə] mv. *kaoren*, verkleinv. *käörtien* [kõ^ftiñ], kar. Zie ook: *hüsblüiverskäörtien*
käörtien, [kõ^ftiñ] (o.) karretje. zie ook: *kaore*
kapaobel, bekwaam, niet dronken
kapliiven, de baarmoeder tonen (van een koe)
kappe, (v.) mv. *kappen*, verkleinv. *käppien*, kap, kap van een huis, vrouwenmuts. *Et hüs is oonderde kappe*.
kapsies, strubbeling. *Kapsies maken*: tegenstribbelen
kaspel, kerspel
kaspelasten, (mv.), kerspelslasten, gemeentebelasting
kasse, (v.) kers
kasseer, kassier
kassenboom, (m.) mv. *kassenbööme*, kersenboom
kastäil, (o.) kasteel. 'n *Kastäil vån 'n hüs*.
kaste, (v.) verzekering. *braondkaste, peerdekaste*
kaste, (v.) mv. *kasten* [kasen], verkleinv. *kästien*, kast
kastettige, ijzeren hek voor de kerk
kateker, (m.) eekhoorn. zie ook: *boomeiker*

kathaazen, (m.) erg bijdehand meisje in ongunstige zin
katte, (v.) mv. *katten*, verkleinv. *kättien*, kat. *A-i de katte op et spek beendt, vret he het neit.*
Ziene katte is biätter as aondermâns kou.
kattenkaimse, (v.) rommelige beweging {p.42}
kaue, (v.) verkleinv. *käuchien*, kooi. Een eendenkooi is 'ne kooi'
käuen, (zwak ww.) kouwen
kaveeren, (zwak ww.) verzekeren. *Dät kaveere ik û* (Van Dale: caveren)
kazerne, *de Kazerne*, naam van een huis van drie gelijkvloerse woningen onder één dak, gelegen in het Westeinde
keend, (o.) mv. *keender*, verkleinv. *keendtien*, kind
keende, *te keende*, kinds
keenkhoust, (m.) kinkhoest
keerl, (m.) mv. *keerls*, verkleinv. *keerltien*, man. *Keerl en geneande!:* uitroep van verbazing
keerlement, uitroep van verbazing
keerlswalk, (o.) mannenwerk
keerse, (v.) mv. *keersen*, verkleinv. *keersien*, kaars
keeze, (v.) kaas
keezebloume, (v.) tuinanjelier
keezen, (m.) (een) kaas
keil, (m.) verkleinv. *keiltien*, kerel
keizen, (ww.) (*kuääs, ekuääzen*), kiezen
kemies, (m.) commies
kemoosies, (mv.) *kemoosies maaken*: drukte maken
kenaal, (o.) kanaal
kepot, kapot
keteer, (o.) kwartier (vijftien minuten)
kiäären, (zwak ww.) vegen. *De straote kiäären.* Vroeger moest iedere inwoner voor eigen huis de straat vegen. De veldwachter riep het luidkeels rond als de burgemeester het nodig vond en last gaf.
kiälle, [kǽlə] (v.) keel
kiälzeikte, (v.) keelziekte
kiättel, (m.) mv. *kiättels*, verkleinv. *kiätteltien*, ketel. *Ån 'n kiättel slaon*: luid schreeuwen om hulp
kiättene (v.) ketting
kiefte, mv. *kieften*, kievit
kiek, kijk. *Ût de kiek*: uitstekend
kieken, (*kièk* [kǽk], *ekièken*, *ik kieke*, *dû kikst*, *hei kik*, *wi, i, zei kiekt*), kijken
kiënnebakke, (v.) kinnebak, wang. *Dikke kiënnebakken*: dikke wangen
kies, (m.) kalfje. ook: **kiesien**. zie ook: *kalf*
kieselen, (zwak ww.) kietelen
kiesmân, kalfje
kiiegel, [kǽgəl] kegel
kiiegelen, [kǽgəlŋ] kegelen {p.43}
kiil, [kǽl] kiel
kiinen, (mv.) uitspruitsels aan aardappelen
kiinen, (mv.) zemelen van boekweit.
kiinen, [kǽŋ] (zwak ww.) ontkiemen
kiinstobben, [kǽŋstom] boomstronk met wortels, die gevonden wordt in de veengronden bij het turfsteken. ook: **käistobben**.
kikkerdril, kikvorseieren

kikkert, (m.) kikker
kiökken, (v.) mv. *kiökkens*, verkleinv. *kiökkentien*, keuken. ook: **kiökkene**
kiönnen, (*kon* [koñ], *ekiäönt*, *ik kån*, *dũ kaonst*, *hei kån*, *wi*, *i*, *zei kiönt*; *ik kon*, *dũ koonst*, *hei kon*, *wi*, *i*, *zei konnen*), kunnen. *Niet goud kiönnen*: ongesteld zijn. *Goud te hoope kiönnen*: goed samen overweg kunnen.
kiöste, (v.) korst
kiöttel, (m.) keutel
kiötteltop, (m.) mv. *kiötteltöppe*, welig gras op de plek waar vroeger koedrek is gevallen.
kiötten, korten. *De dääge kiöttet* [kĩœt!]
kiöttinge, [kĩœtəgə] korting
kiötzääge, (v.) kortzaag
kippe, (v.) strooien zomerhoed voor vrouwen met veruitstaande voorrand.
kipse, (v.) wintermuts
kirre, (v.) zogenaamde dubbele hit. ook: **kidde**, **kid**
kiste, (v.) mv. *kisten* [kisn̩], verkleinv. *kistien*, kist. zie ook: *vat*
kistentüg, [kisntüg] (o.) feestkledij
kläagen, (zwak ww.) klagen
klaapen, oppervlakkig dorsen, zodat nog koren in de aren achterblijft.
klaapstro, (o.) stro waarvan alleen de aren geraakt zijn. zie: *klaapen*
klabäie, (v.) kletskaus, babbelaarster
kläi, (m.) klei
kläien, (zwak ww.) bonken veen stuk hakken als voorbereiding tot veenbranden
kläimerig, klef
kläin, klein
klaondizie, (v.) klandizie
klaonk, (v.) klank
klaonten, (v.) mv. *klaonten*, klant
klaor, [klôr] klaar. *Nen klaoren*: een klare borrel.
klaorlütter, louter. *klaorlütter gold*: geheel en al goud {p.44}
Klaos, **Kläösien**, (eigenaam) Klaas, Klaasje. *Nen stiiven Klaos*.
klaover, (v.) klaver
klappe, (v.) *Nao de klappe gaon*: naar bed gaan
klassineeren, druk praten, leuteren, event. met drukke gebaren
klaue (v.) klauw
klausteren, (zwak ww.) klauteren
kleed, (o) mv. *kleede*, verkleinv. *kleedtien*, japon. 'n *Mooi zieden kleed*
kleedwage (v.) mv. *kleedwagens*, boerenwagen met witte huif
kleenken (*klöönk*, *eklöönken*), klinken
kleer (mv.), kledingstukken. *Kleerazie*
klieteren, morsen, kladden met water, verf e.d.
klokke, [klokə] (v.) klokken
klokke, [kløkə] (v.) mv. *klokken*, verkleinv. *klökkien*, klok
klommeren, [klomən] (zwak ww.) kleumen
klonnie, eau de cologne
kloomp, (m.) mv. *kloompe*, verkleinv. *klöömpien*, klomp
kloompenmaaker, (m.) mv. *kloompenmakers*, klompenmaker
kloompstiäävel, (m.) klomplaars, klomp met leren schacht als een laars
kloont, (m.) mv. *kloontn*, verkleinv. *klööntien*, klont. *Zoo klaor as 'n klööntien*: zo duidelijk mogelijk

Klooster, (o.) *Het Klooster* is de buurtschap Sibculo. (Hieronder verstaat men ook de Westerhaar?) *Dei wont op et Klooster*: die wonen in Sibculo

klööven, (ww.) kloven

klop, slaghout van een dorsvlegel

klöpper, (m.) klerenklopper. ook: drijver op de jacht

klouk, (*klöuker, klöukst*) kloek, verstandig. *Vánaigens klouk üt worden*: ergens wijs uit worden.

klûf, (m.) mv. *klüüve*, verkleinv. *klüffien*, kluiif

klungeläöle, jenever met stroop. Wordt met een lepel uit een kom toegediend wanneer de bruid voor de kerkelijke trouwplechtigheid wordt afgehaald.

klüsteren, warmen

klütten, (m.) mv. *klütten*, verkleinv. *klüttien*, kluit. *Nen klütten buatter*

klüttenschuppe, (v.) mv. *klüttenschuppen*, verkleinv. *klüttenschuppien*, schopje van een schaapherder

klüün, veengrond

knäägen, (zwak ww.) knagen. *Dät knäägt û wal*: dat doet wel zeer.

knapkouke, (v.) knapkoek, een platte, harde koek

knäppert, (m.) kapje van een wittebrood. ook: **stüttenknäppert**

knarre, mv. *knarren*, verkleinv. *knärrechien*, oud mensje

knasterbot, (o.) kraakbeen

knasteren, (zwak ww.) kraken. *Dät knastert tusschen de taonde* {p.45}

knei, (o.) mv. *kneine*, verkleinv. *kneichien*, knie

kneihälster, kniehalster

kneizen, kniezen

Knel, (eigenaam) Knelis, Cornelis

knibbelen, (zwak ww.) kibbelen

knief, (m.) zakmes

kniepen, (*knièp* [kniëp], *eknièppen*, *ik kniepe*, *dû knipst*, *hei knip*, *wi, i, zei knipt*; *ik knièppe* etc.), knijpen

knieperig, gierig

kniepert, (m.) mv. *knieperts* [knipəs], gierigaard. ook: bang persoon

kniiével, [kni^ovəl], knevel, snor

kniievelen, knevelen

kniiene, (v.) mv. *kniiinen*, verkleinv. *kniiientien*, konijn

knikkel, (m.) mv. *knikkels*, verkleinv. *knikkeltien*, knikker. Zie ook: *hessel*

knikkelen, (zwak ww.) knikkeren

knikken, (zwak ww.) ook: **knakken**, knikken, een knak krijgen. *'n Toug is eknikt*: de tak is geknakt

kniökkel, (m.) mv. *kniökkele*, knokkel, kneukel. *A-k û in de kniökkele krije!*

kniötteren, (zwak ww.) kreuken

knipgat, (o.) mv. *knipgääter*, gat in wagenspoor

knippe, mv. *knippen*, verkleinv. *knipien*, knip, kleine beurs. ook kroeg (?)

knippiesmusse, neepjesmuts

knipslag, (m.) mv. *knipslääge*, ook: **knipgat**

knolle (v.) mv. *knollen*, verkleinv. *knöllechien*, knol. *Dei knollen wil iätten, möt Laurens niet vergiätten*: St. Laurens, 10 augustus, zaaitijd voor knollen.

knollenbuatter, (v.) boter uit melk van koeien, die met knollen gevoerd zijn.

knollengrün, knollengroen, raapstelen

knooien, (zwak ww.) knoeien, benadelen. *Hei knooit û*: hij benadeelt je.

knoop, (m.) mv. *knööpe*, verkleinv. *knööpien*, knoop (aan kledingstuk)

knop, (m.) mv. *knöpfe*, verkleinv. *knöppien*, knop
knup, (m.) mv. *knuppe*, verkleinv. *knuppien*, knoop in draad of touw. ook: **nen knup in 'n zakdouk läggen**
knupdouk, (m.) mv. *knupdöuker*, verkleinv. *knupdöukien*, knoopdoek
knuppen, (zwak ww.) een knoop leggen
knusselen, (zwak ww.) knutselen
knussies, knusjes, *Knussies te hoope*: knus bij elkaar
knúst, (m.) mv. *knüste*, verkleinv. *knüstien*, knuist, kwast in hout. *Laot ik ù neit in de knüste krijgen! Hei hef wat in de knüste*: hij is sterk
knüüren, geluid maken van een zuigeling die zich behaaglijk gevoelt.
köieren, zie: *käieren*
kokhalzen, [kokhalzən] kokhalzen {p.46}
kokkerellen, [køkərɛlɪ] koken uit liefhebberij
koksen, (ev. en mv.) volgeling(en) van Ds. De Cock te Ulrum, die zich in 1834 afscheidde van de N.H. Kerk)
kolders, [køldəs], dolzinnig, als van een paard, dat kolderziekte heeft.
komme, [komə] (v.) mv. *kommen*, verkleinv. *kummechien*, kom, kopje
konträie, mv. *konträine*, omstreek, contrei
köökelder, (m.) iemand die acrobatische toeren maakt
köökelen, (zwak ww.) goochelen
köökespil, (o.) soort circus op de kermis
kool, (m.) mv. *kööle*, verkleinv. *kööltien*, kool (groente)
koold, (*köölder* [køldər], *kööldst* [kølst]), koud
kooldfiester (m.) koukleum
kooldslächter, (m.) vilder
koole, (*de koole*) koorts
kööndig, kundig, bekwaam
köönst, (v.) kunst
köönstig, kunstig
kooppen, (*kofde, ekoft, ik koope, dû kofst, hei kof, wi, i, zei koopt*), kopen
kööper, (m.) koper (iemand die iets koopt)
kööpien, (o.) koopje
köörnen, (mv.) zaadjes, pitten van appel e.d.
köörntien, (o.) korreltje. *Appelköörnen*, appelpitten
koorse, (v.) koorts
kop, (m.) mv. *köppe*, verkleinv. *köppien*, kop, hoofd. zie ook: *hööfd*
kopköökelen, kopjebuitelen
kopscheiten, kopje duikelen
kopzeerte, (v.) hoofdpijn
kopzuarge, [køpzũargə] tobberijen
kost, (v.) verkleinv. *köstien*, kost. *Hei hef de kost vüür et iätten*: hij kan gratis eten. *Hei hef zien köstien ekoft*: hij is onder dak.
köster (m.) koster
kösteren, (zwak ww.) babbelen. *Wi hebt met Borggreve wat åfeköstert*.
kösteriie, [køsteriː] (v.) kosterwoning
kottechesaosie, (v.) catechesatie. zie ook: *leere*
kottecheseermäister, (m.) catecheseermeester
kottechismus, (m.) catechismus
kou, (v.) mv. *koune* (later: *beiste*), verkleinv. *köuchien*, koe. *A-i recht um ne kou, giiev-i der einen tou*

koubloume, (v.) paardebloem {p.47}
kouheedertien, (o.) gele kwikstaart
koukalf, (o.) mv. *koukalver*, verkleinv. *k:alfien*, vrouwelijk kalf. ook: **stièrkenkalf**
kouke, (v.) koek. *Grönniger kouke*
kouken, (m.) (ev. en mv.), verkleinv. *kökien*, koek, koekje. zie ook: *möppien*
köulderig, kouwelijk
köulte, (v.) koude. *De köulte in de haonde*: winterhanden
köun, koen
kouse, (v.) mv. *kousen*, verkleinv. *kösien*, kous. zie ook: *huaaze* [Ûâzə]
Kouverde, Coevorden
kouwäide, (v.) weiderecht voor één koe in gemeenschappelijke weide.
kraa, schepnet met lange steel om te vissen
kräagen, (m.) mv. *kräagens*, verkleinv. *kräächien*, kraag
krääkelink, krakeling
krääken, (zwak ww.) kraken
kraane, (v.) mv. *kraanen*, verkleinv. *kräantien*, waterkraan, ook: draaibaar hijstoestel
krabben, (zwak ww.) krabben, rooien (van aardappelen). *Eerappele krabben*.
krabbenbosch, (m.) mv. *krabbenbössche*, verkleinv. *krabbenbösschien*, heesters met dorens
krächtig, krachtig
kräk, krek (van correct). *Kräk zoo*: juist zo
kralle, (v.) mv. *krallen*, verkleinv. *krällechien*, kraal, kleine ronde vruchtjes, b.v. zaadvrucht van aardappelen, lijsterbes etc.
krallenboom, (m.) lijsterbesboom
krallenkraons, (m.) mv. *krallenkranze*, kralenkran
krämme, (v.) kram
krång, verkeerd, averechts. *De kränge kaonte*: de averechtse kant
krånkiil, dapper, flink, met durf
kraom, (m.) mv. *kreame*, kraam. *Dät koomp in zienen kraom neit te passe*: dat past hem niet. *Hen kraomschudden gaon*; op kraamvisite gaan.
kraomp, mv. *creampe*, kramp
kraons, (m.) mv. *kranze*, kran, kring van vriendinnen, vet langs de ingewanden
kraonte, (v.) mv. *kraonten*, verkleinv. *kreantien*, krant
krap, nauw. *Ån de krappe kaonte*
krappe, (v.) mv. *krappen*, verkleinv. *kräppien*, draaihoutje, sluiting voor deuren, vensters e.d., sluitmiddel van goud of zilver aan kerkboeken. *'n Krappenbouk*: kerkboek; *Ne bibel met goldene krappen*
kreanselen, een wan horizontaal heen en weer bewegen.
kreante, (v.) krent
kreantenbaord, [krænt^cnbõ^t], krentenbaard, uitslag aan lippen en kin
kreantenbrood, (o.) krentenbrood van tarwemeel
kreantenstütte, (v.) krentenbrood van roggemeel {p.48}
kreantenwäggen, (m.) krentenstoet
kreeie, (v.) (vogelnaam), kraai
kreeien, (zwak ww.) kraaien
kreemer, (m.) kramer
kreempen, (*kröömp*, *ekröömpen*, *het kreempt*), krimpen
kreenk, (m.) mv. *kringe*, verkleinv. *kreenchien*, kring
kreenkmusche, [krēŋkmøskə] (v.) ringmus; verwaand meisje
krel, vurig. *Krelle öögies*: vurige oogjes; *nen krellen*: een vurig paard; *ne krelle locht*: een zeer heldere lucht

kribbe, dartel vurig. 'n *kribbe peerd*: een vurig paard; *aigens kribbe op wiään*: fel op iets zijn, dol zijn op iets, b.v. een bepaald gerecht

kribbekatte, (v.) vechtlustig meisje

kriel, kleine aardappel

krielhääntien, (o.) soort kleine haan

krieschebäien, [krisxəbæiŋ] kruisbessen

krieschen, [kriskən] (zwak ww.) krijzen

kriet, (o.) krijt

kriiegel, [krī^ēgəl] kregel

kriigen, (*kreeg, ekriegen, ik kriige, dû krigst, hei krig, wi, i, zei kriigt, kriigen wi, kriig i, kriigt zei*), krijgen. *Past op, het krig û*: kijk uit, het loopt je mis; *hei krig û*: hij neemt je beet.

krikke, (v.) hefboomwerktuig

krimmeneeren, krimpen van pijn

krodde, [krɔdə] (v.) perzikkruid (soort onkruid)

krökkel, (m.) kreuk

krols, *Ne krolse katte*

kromholt, kromhout

krömmel, (m.) mv. *krömmels*, verkleinv. *krömmeltien*, kruimel. *Nen krömmel*: een onhandige knoeier. *Nen kläinen krömmel*: een hummel. 'n *krömmeltien*: een korreltje

krömmelen, (zwak ww.) kruimelen, knoeien, treuzelen

krönnen, (zwak ww.) kreunen; kraanvogels

krönnenzuommer, (o.) mooie nazomer

kröözebäien, (mv.) veenbessen. *Zoo zûür as krööze*

kröppel, kreupel

kröppelen, (zwak ww.) kreupel gaan

kroune, (v.) mv. *krounen*, verkleinv. *kröuntien*, kroon

krounkaste, kroonkast

krounkiste, (ook **tügekiste**) stapelkist

krubbe, (v.) krib, voerbak voor paarden; grote verplaatsbare voerbak voor koeien, waaraan deze worden vastgebonden in een potstal. {p.49}

krüd, kruid

krüddeneer, kruidenier

krüdderig, kruidig

krüien, [krüiŋ] kruien

krüikaore, (v.) kruikar

krüiwaage, (v.) kruikar zonder zijkanten

krukke, (v.) mv. *krukken*, kruk

krükke, (v.) mv. *krükken*, verkleinv. *krükkien*, kruik

krukken, (zwak ww.) sukkelend zijn. zie ook: *siökkelen*

krulle, (v.) mv. *krullen*, verkleinv. *krullechien*, krul. *Krullen op 'n stat hebben*

krümtien, (o.) kruimeltje. Krümties is ok brood.

krûp düür 'n tüün, hondsdrif

krûphennechien, (o.) klein kipje

krûppen, (*kräp, ekräppen, dû kropst* [kropst], *hei krop*) kruipen. *Het is krûpperiie*: er is weinig plaats.

krûs, krullerig. ook: plooi in een kraagje

krüsse, kruis

krüt, (o.) kruit. *Hei hef al zien krüt verschuätten*: hij is ten einde raad.

kuakken, (zwak ww.) koken

kuäkker, (m.) koker

kuakster, (v.) kookster
kualle, (v.) mv. *kuallen*, verkleinv. *kuällechien*, steenkool. 'n *kuällechien in de stuaave*: een kooltje in de stoof.
kualster, (m.) fluim
kualsteren, (zwak ww.) fluimen
kuapper, (o.) koper (metaal)
kuapperslääger, (m.) koperslager
kuarf, (m.) mv. *kuärve*, verkleinv. *kuärfien*, korf. *Het lop en uaaver de kuärve*: het wordt hem te machtig
Kuatte, de, ten Cate. *Kuats Jasper*: Jasper ten Cate; *Kuatgaitslaond*: het land van Gerrit ten Cate
kuätter, (m.) katerboer, keuterboer
kuätterhüs, (o.) keuterhuis
kuätterie, (v.) klein boerderijtje
kuätterstiäächien, klein boerderijtje
kuennink, [küɛnək] (m.) koning
kükkelüüren, gluren
kükken, (o.) mv. *kükkene*, verkleinv. *kükkentien*, kuiken. 'n *groot kükken*: een dwaas iemand
kükkenachtig, aanstellerig
küks, (m.) knul {p.50}
kullen, (zwak ww.) bedriegen
küllo, wanneer kinderen een bal weggrollen, zeggen ze *küllo*
kunnig, bekend, verwant
kunnighäid, (v.) verwantschap
kuömmeliken, (m.) ingekomen persoon. ook: **nen vrömden**
kuommen, [küɔm] (*kuöm*, *ekuömmen*, *ik kuomme*, *dü koomst*, *hei koomp*, *wi*, *i*, *zei kuomt*), komen
kuork, (m.) mv. *kuörke*, verkleinv. *kuörkien*, kurk
kuot, (*kuötter*, *kuötst*), kort. *Zichzölf te kuot douen*: zelfmoord plegen
kuotäömig, kortademig
kuotgebeinte, (o.) kinderen. *Het kuotgebeinte möt eerst naor berre hen wiään*.
kuotkeerig, kort aangebonden, korzelig
kuottens, onlangs
küppe, (v.) kuip
küpper, (m.) kuiper
küsse, (v.) mv. *küssen*, ook: **kütse**, koets
küsseer, (m.) koetsier
küst, *zich küst hoolen*, zwijgen
küt, kuit van een vis. *week küt*: hom. *hat küt*: kuit
küüechien, [kü:°xiñ] (o.) mv. *küüechies*, varkentje, biggetje
küüegel, [kü°gəl] (m.) mv. *küüegels*, verkleinv. *küüegeltien*, kogel
küüläi, (o.) kind dat vaak iets laat vallen
küüle, (v.) mv. *küülen*, verkleinv. *kültien*, kuil. *De Küülen* waren laag gelegen landen in het Westeinde, waar ook zand gegraven werd.
küülen, (zwak ww.) rollen (zoals van een bal)
Küüraod, [kü°rət] (eigenaam) Coenraad
küüren, (mv.) nukken, aanstellerij. *Um mekeert niks, nis as küüren*
küüssien (o.) jonge koe, koetje
küußen, (m.) mv. *küüzene*, kies. ook: iets onbehouwens, een pummel
küußenzeerte, (v.) kiespijn

kwääken, kwaken
kwääkster, (v.) babbelaarster
kwaod, kwaad
kwattee, (o.) kwartier, verblijf. *Wûr heb i ûn kwattee?* Zie: *keteer*
kwattel, kwartel
kwattien, (o.) kwartje (vierde deel van een gulden)
kwekke, kweekgras
kwellen (*kwealde, ekwealt*) kwellen. *Der kwealt em wat.* {p.51}
kwengel (m.) klungel
kwenne, (v.) kween, onvruchtbare vrouw
kwetsen, (mv.) pruimensoort
kwiebs, (m.) kwibus
kwiet, kwijt
kwijnen, kwijnen
lää, (v.) mv. *lään* (?) verkleinv. *läächien*, lade
lääden, [lǣñ] (*lää, elät, ik lää, dû lädst, hei läd, wi, i, zei läadet* [lǣt])
lääg, leeg
läägge, (v. znw.) laag. *Ne lääge diöschien*: een laag koren dorsen
laakenblad, groot hoefblad
lääte, (*lääter, läätst*) laat
läättertien, (o.) bijeenkomst die lang heeft geduurd.
labendig, geweldig
lachen, (*lache, elachen, ik lache, dû lachest, hei lachet, wi, i, zei lachet, lachen wi*) lachen
laf, verwaand. *Nen laffen gek.*
läggen, (*liää, elegt, ik lägge, dû legst, hei leg, wi, i, zei läit; ik liää, dû liääst, hei liää, wi, i, zei liääden* [lǣñ])
läi, lui
läibäus, (o.) luilak
läiden, (*ledde, elet*) leiden
läider, (m.) leider
läidiek, (m.) dijk langs waterleiding. In het noorden van Vriezenveen heeft men 'n *eersten*, 'n *tweiden* en 'n *daarden läidiek*.
läie, (v.) lei
läisel, leidsel
läkker, lekker
läkkers, (iets) lekkers, koekjes
lakschauen, (zwak ww.) zoeken naar gebreken
länge, (bw.) lang. *Dät is länge geliien*: dat is lang geleden.
langverrekkens, languit. *Laonkverrekkens op de grond liggen.*
lânteerne, lantaarn. ook: **lânteern**
laoge (v. znw.) laag
laom, (o.) mv. *lemmer* (?), verkleinv. *läömtien*, lam (jong schaap)
laompe, (v.) mv. *laompen*, verkleinv. *leampien*, lamp
laond, (o.) mv. *laonde*, verkleinv. *leandtien*, land. 'n *Laond* is een geheel Vriezenveens erf. Heeft een lengte van een paar uur gaans.
laonk, (*lenger, lengst*) (bn.) lang {p.52}
laonkdrödig, langdradig
laonkwaipig, langwerpig
laonkwiilig, langdradig

laoten, (*löut, elaoten, ik laote, dū latst, hei lat, wi, i, zei laotet* [lɔt]; *ik löut, dū löutst, hei löut, wi, i, zei löuten*) laten, lijken. *Dät lat goud*: dat staat goed. *Het lat nao räägen*: het lijkt naar regen.

lappe, (v.) mv. *lappen*, verkleinv. *läppien*, lap. *Ne lappe groond*: een lap grond

lappen, (zwak ww.) verstellen, bekeuren. *Dät heb i em goud elapt*: dat heb je goed gedaan. *Eimaond der bie lappen*: iemand bekeuren.

lapperiie, [lapərɪ] (v.) knoeiwerk

lästig, lastig

lat, zie *laoten*

lätte, (v.) mv. *lätten*, verkleinv. *lättien*, lat. *Hei hef et ân de lätte*: hij is luidruchtig

läus, (o.) lis (waterplant)

lauzen, (*läuzen?*) (zie bij *daw*)

leangte, (v.) lengte

lecht, (o.) licht. *Het lecht is op*: het licht is aan. *Lechte maone*: lichte maan. *Vüür et lechte brengen*: aan den dag brengen, openbaar maken. *Vüür et lechte haalen*: tevoorschijn halen. *Ân et lechte kuommen* (?)

ledder, (v.) ladder. *Ledders* zijn ook de zijstrekken van een *ledderwaage*.

ledderwaage, (v.) mv. *ledderwaagens*, verkleinv. *ledderwäägien*, boerenwagen met losse, uit latten bestaande zijstrekken

leege, (bn.) laag

leende, (v.) lijn, touw. De *viurleende* en *ächterleende* zijn de touwen, waarmee de *wiizeboom* wordt aangetrokken en vastgemaakt. zie ook: *tüügleende*

leendeboom, (m.) lindeboom

Leene, Leente, Leentien, (eigenaam) Lena

leenker, linker. *De leenker haond*

leent, (o.) lint

leepert, (m.) slimmert. *As leepert dood is, zast dū leepert worden*: ironisch gezegde tegen iemand die iets doet, wat niet snugger is.

leere, (v.) leer. *Züüiver in de leere*.

leeren, (zwak ww.) leren, lezen. *De kraonte leeren*: de krant lezen; *Hen leeren gaon*: naar catechisatie gaan; *Vüür dokter leeren*: hij studeert voor arts.

leerige, (v.) catechisatie

leesche, [lɛsxə] (v.) lies (lichaamsdeel)

Leeunad (eigenaam) Leonard

Leeuwiaan, (m.) volgeling van een zekere Van Leeuwen, die zich in 1906 afscheidde van de Grote Kerk en een eigen kerkje stichtte.

leid, (o.) verkleinv. *leidtien* [lɛitiñ]

leif, lief

leigen, (*löug?*, *eliäägen*) liegen {p.53}

leinen, (zwak ww.) lenen

lem, lemmet van een mes

lenger, *nooit lenger*, nooit meer. *Wi zeit û nooit lenger*

lessens, onlangs

letterdoug, (m.) mv. *letterdöuker*, verkleinv. *letterdökien*, stramien waarop letters, cijfers enz. met kruissteek worden gewerkt.

letteren, (zwak ww.) werken aan een *letterdoug*

liäär, (o.) leder. *Et liäär ân hebben*: laarzen aan hebben

liäärlappe, (v.) zeemleren lap

liääven, (zwak ww.) leven

liääver, (v.) lever

liäveren, (zwak ww.) leveren
liävertraon, (m.) levertraan
liäzen, (*löus, eliäzen, ik liäze, dû lest, hei les, wi liääst; ik löuze, dû löust, hei löus, wi, i, zei löuzen*) lezen. zie: *leeren*
liäppel, (m.) mv. *liäppel*, verkleinv. *liäppeltien*, lepel
lichaom, (o.) lichaam
lichte, licht (niet zwaar)
lichte, (v.) draagband
lichten, (mv.) bretels
lichtezeel, (o.) bretels
lid, (o.) deksel van een ketel
lieden, (o. znw.) lijden. *Hei is üt zien lieden*: hij is overleden. ook: *Hei is üt de tied*.
lief, (o. znw.) lijf, buik. *Zeerte in et lief*.
liefniäärig, *liefniäärig wiään*: nog goed eten (kalf)
liefzeerte, (v.) buikpijn
liek, recht, gelijk. *Liek zetten*: recht zetten. *Liek um liek*: gelijk op. *Wi zeent liek*: zijn gelijk, hebben niets meer van elkaar te vorderen. *Niet um liek willen*: onzeglijk zijn
liek, (o. znw.) lijk
lieken, gelijk maken. *De stiiege lieken*.
lieken, (*lièk, elièkken*) lijken. zie ook: *laoten*
liepen, (*lièp, elièppen, dû lipst, hei lip*) huilen
liepriine, kind of vrouw, die vaak huilt
lieste, (v.) lijst
ligge, (v.) eltplek op knie van een koe
liggen, (*lag, eliäagen, ik ligge, dû ligst, hei lig, wi, i, zei lingt*) liggen. *Het lig mi bie at ...*: ik meen te weten, dat... *Het lig der dikke op*.
liien, (? *eliien*) lijden, pijn lijden
liim, [līm] (m.) lijm {p.54}
liimen, (zwak ww.) lijmen. Uitdrukking bij het (/) als de hand bij het schieten vooruitgeschoven wordt.
liine, (v.) mv. *liinen*, verkleinv. *lientien*, lijn
liin-iöllie, [līñœli] lijnolie
lilk, lelijk
lilkert (m.) lelijkerd
liönnen, leunen
liönnige (v.) leuning
lippe, (v.) lip. *Uaaver de lippe strieken*: huilen
locht, [loxt] (v.) lucht
löchte, (v.) handlantaarn
löchten, [lœxən] bijlichten, bliksemen. *Eimaond neit kiönnen zein of löchten*; iemand niet kunnen uitstaan
löchtige, (v.) bliksem. *Daor is de löchtige ineslaon*.
löchtrökken, houten standaard waaraan een lampje werd gehangen voor naaister, spinster of kleermaker
löie, (mv.) lieden. *wilöie, ilöie*: jullie; *Ruslöie, Vjenelöie*. *Wat zängt de löie wal*: wat zegt men. *De löie*: men.
lok, [lɔk] plantenvezels aan losse turf
lökke, (v.) grote, slordige vrouw. *Ne långe lökke*: lange vrouw
lok-ööie, schaap (ooi) met een bel aan
longe, (v.) *longer* (?) long

lood, (o.) verkleinv. *löödtien*, lood. *De kemiize hebt de kou 'n löödtien in 'n stat edaon.*

lööfien, (o.) blaadje. *Der kån gein lööfien rüsschen [rüsxən] of hei is der bie.*

loomp, lomp

loompen, (mv.) lompen

loompenhaimspad, (o.) een voetpad ten noorden van de dorpsstraat vanaf de Kerksteeg tot enige landen westwaarts.

loomprieke, steenrijk

loop, (m.) *op 'n loop*, op hol. *Aigens 'n loop hebben*: ergens veel naar toe gaan.

loopdag (m.) mv. *loopdääge*, dag die speciaal in aanmerking komt voor uitgaan en het afleggen van bezoeken, zoals tweede paas- en pinksterdag. Zie ook *ziöndag*

lööpen, melkvat met slechts één rechtstaand handvat, waarin de melk bij het melken wordt opgevangen.

loopen, (*löup, eloop, ik loope, dũ lopst, hei lop, wi, i, zei loopt; ik löup, dũ löupst, hei löup, wi löupen.*) *Met nen pak loopen*: venten met manufacturen. *Met miöllechies loopen*: niet goed snik zijn.

loopnüeze, (v.) loopneus bij verkoudheid

looprek, (o.) box (voor kinderen)

lööps, loperig, loops

loopschütte, (v.) vrouw die veel uitgaat

lööven, (zwak ww.) geloven. *Mi word niet elööft*: mij gelooft men niet. {p.55}

looze, (v.) mv. *loozen*, verkleinv. *löö sien*, loods

löppe, (v.) loop, tocht

lös, los. *'n Lös hüs*: huis van één vertrek, zonder schoorsteen, waarin ook het vee huist. *Lös wiäär*: buiig weer. *Dät laond lig lös*: is gemaaid

lösbäus, (m.) mv. *lösbäuze*, losbol

lotten, (zwak ww.) loten

lotterije, (v.) loterij

lottien, (o.) kleine witte vrouwenmuts

lottinge, [lɔtŋə] (v.) loting voor de militie

lüên, [lũ^ēñ] (*ludde, elut*) luiden (van de klok)

lûk, (o.) mv. *lükke*, verkleinv. *lökkien*, luik. zie: *hounderlûk*

Lûks, (eigenaam.) Lucas

lulbäffe, (v.) kletskaus. *Hei hef de lulbäffe goud vüür*: hij zeurt.

lulleman, (m.) pijpvoerder bij de brandspuit

lûs, (m.) mv. *lüüze*, luis

lusten, (mv.) *met lusten wiään*: trek hebben in bepaalde dingen bij de zwangerschap

lusten, [lɔsən] (zwak ww.) lusten. *Dät lust mi neit*: dat lust ik niet. ook: *Dät mag ik neit*: zie: *müüegen*.

lusteren, (zwak ww.) luisteren, gehoorzamen. *Dät wicht wil neit lusteren*: dat kind wil niet gehoorzamen. *Het lustert* zegt men als men vriezend weer verwacht. *Het lustert näue*: het komt er precies op aan.

lüüegenbäus, (o.) mv. *lüüegenbäuze*, leugenaar. Ook: **lüüegenbeist**, **lüüegenvaiken**

lüüegene, (v.) leugen

lûns, loens, vals

lүүrders, (mv.) klokkluiders

lүүre, (v.) luier

lüüzepäächien, (o.) scheiding in het haar

lüüzerikke spinnetje, het van garen gemaakte netwerk om het uitscheuren van een split te voorkomen.

lűw, beschut tegen wind

määchien, (o.) meisje
määgd, (v.) mv. *määgde*, dienstmeisje
määge, (v.) maag. ook: **määger**
määger, mager
maakelaar bepaald gevelteken
määlen, (zwak ww.) malen (van koren), mul zijn. *De weg mäält*: de weg is mul. *määlsaond*
määlinge, [mæ̃lɔgə] maling
maane, morgen. *Maane vroom*: morgenvroeg; *vroom in 'n maane*: vroeg in de morgen; *maane an den dag*: morgen en dan terstond. 's *mains*: 's morgens.
määnen, (mv.) manen van een dier
määnen, (zwak ww.) manen {p.56}
mächtig, machtig
mäie, mei. *Te mäie*, ook: 's *mäis*: in de maand mei. *mäimaik*: jaarmarkt die in mei gehouden wordt.
maienzunne, [maĩnzønə] (v.) ochtendzon
maig (o.) merg
maik, (*het maik*), de markt. *Nao et maik gaon*. *Weentermaik*: wintermarkt
Maikele (plaatsn.) Markelo
maiken, (zwak ww.) merken (van merkteken voorzien).
maikloove, (v.) meerkol, vlaamse gaai
mäister, meester. *De grote mäister*: hoofd der school
mäisteren, (zwak ww.) meesteren, dokteren, de baas worden
mak, (mäkker, 't mäkste)
mäkkelik, gemakkelijk
malken, (*mölk, emölk*) melken. *Malkst-e goud?*: geven je koeien goed melk? *de eanden malken*: telkens een deel van de gelegde eendeneieren wegnemen uit het nest van een weggleggende eend met de bedoeling, dat de eend op dezelfde plaats zal blijven leggen.
mån, (m.) mv. *månlöie*, verkleinv. *mennechien*, man. Meestal zegt men *keerl. Mån, mån!*: uitroep van verbazing. *De mån nen gölden*: ieder een gulden. *Man en peerd nöumen*: de volle waarheid zeggen.
mångelwottele, (v.) voederbieten
mångs, soms. *Mångs wal, ait neit*: soms maar niet altijd
månmeansche, (v.) manspersoon
månmöudig, manmoedig, onbevreesd
Måns, (eigenaam.) Mannus, Hermannus
maol, verkleinv. *mäöltien*, maal. 'n *mäöltien boonen*: een maaltje bonen
maond, (v.) mv. *maonden*, maand. *Drei maond*: drie maanden
maondag, maandag. *Maondag te Paoschen*: Paasmaandag. *Nen blauen maondag*: korte tijd
maonde, [mɔnə] (v.) verkleinv. *meandtien* [mēntiñ] mand
maons, mans. *Hei is wat maons*.
maontele, (v.) verkleinv. *meanteltien*, mantel
maot (m.) mv. *maots*, kameraad (?)
maot, (v.) mv. *mäö* [mæ̃] maat. *De maot*: laaggelegen weiland tussen 'n *Oolden Weg en de Ao*. *De vüürmaot en de ächtermaot*.
maote, *de maote* (v.) (de) maat. *De maote nièmmen*.
maothenne, (v.) grutto
maotig, matig
massikoop, mars met koopwaar, met *massikoop* lopen. *Massikoop* zit een kind, dat met zijn beentjes schrijlings op de rug wordt gedragen.
matte, (v.) mv. *matten*, verkleinv. *mättien*, mat

mattelen, (zwak ww.) martelen, zich nutteloos inspannen. *Liejt (of lig) toch neit lenger te mattelen.*

matteleriie, (v.) nutteloze inspanning, kwelling {p.57}

Matten, (eigenaam.) Maarten. *Sunte Matten*: St. Maarten

matwillig, moedwillig. Ook: **moudwillig**, **willemouds**.

maue, (v.) mv. *mauen*, verkleinv. *mäuchien*, mouw. *Ze achter de maue hebben*: onbetrouwbaar zijn

mäute, (v.) moeite

mäuterig, vitterig, lästig. *Mäuterig wiään*: moeilijk doen over iets.

meanen, (zwak ww.) menen. *Ik meande te wiëtten*: ik meende te weten. *Ik meane het goud*: ik bedoel het goed

meansche, [mæñsxə] (o.) mens

mee, **mede**, drank van gegiste honing

meeien, (*mäide*, *emäit*) maaïen

meender, (*meenst*) minder, minst. zie: *wäinig*

meendermächtig, slap, zwak

meer, maar, meer (comparatief van veel)

meert, **maart**

meestepat, meerendeels

meestieds, meestal

meete honingraat

meetenhuènnig, [mētnüəŋəg] (m.) honing in de raat

meetert, maat, beginstreep. *Vån meetert ån*: van meet af aan.

meinen, (*meande*, *emeant*) menen. *Het is goud emeant*: het is goed bedoeld. *Dû meanst et wal goud*: uw bedoeling is wel goed. zie ook: *meanen*

melk, (v.) melk. *De kou trekt de melk op*: de koe houdt plotseling op melk te geven.

melkdiesel, (m.) melkdistel. Plant, die in het wild groeit en een soort melksap bevat.

melken, zie: *malken*

melkrikke, (v.) latwerk, waarop men melkvaten laat uitlekken en drogen.

melkscheanker, (m.) melkkannetje

menazeeren, sparen. *'n Joonk peerdtien mör i 'n biëtten menazeeren*: een jong paard moet je geen zwaar werk laten doen.

meneer, (m.) mijnheer

meneer, (v.) mv. *meneeren*, manier. zie ook: *wiize*

mengel, vochtmaat van twee oort

mennekou, koe, die als trekdier wordt gebruikt

mennen, een trekdier besturen. *Mesmennen*: mest per wagen vervoeren.

menneweg, (v.) rijweg, opweg, meestal een zandweg

mennig, menig

menigein, menigeen

mennigte, (v.) menigte

menütte, (v.) mv. *menütten*, minuut

meraakel, (o.) mirakel. *Dät koomp meraakel üt*: dat komt bijzonder goed uit. {p.58}

mes, (m.) mest. *Lången en kuotten mes*.

mes, (o.) mv. *messe*, verkleinv. *messien*, mes

mesbiää, (v.) mestbede. Een jong getrouwd paar, dat nog geen mest in de stal heeft, nodigt de buren op *mesbiää*. Wie de uitnodiging aanneemt, geeft ook mest.

meschiene, [məsɪnə] (v.) machine, fornuis

messelder, (m.) metselaar

messelen, (zwak ww.) metselen

mesvaalt, mestvaalt
mesvläkkinge, [mæsvl̥kɲə] (v.) een rek van smalle planken, dat op het onderstel van een wagen werd gelegd om daarop lange mest (stromest) te vervoeren
met, (o.) zn. gehakt vlees voor worst
met, (voorz.) mee
metaol, (o.) metaal
metdouen, (*dee met, metedaon*) meedoen, meegeven. *Dû wist et mi metdouen*: je wilt mij in het ootje nemen. *Eimaond wat metdouen*: iemand iets meegeven.
metrasse, (v.) matras
metwost, (m.) metworst
miäär, [mĩä] (v.) meer. *De blånke miäär*: het blanke meer (voormalige plas in de Weitemanslanden?)
miääre, (v.) merrie
miälhengst, moederkoorn
miälle, (o.) meel. *Gebüüld miälle*: bloem
miällig, melig
miätten, (*mat, emiätten, ik miätte, dû metst, hei met, wi, i, zei miättet* [mĩæt̚]) meten
middelste, middenstuk
mieghoond, (m.) lastig mens
miegènte, [migiẽntə] (v.) mier
mien, [miñ] (bez. vnw.), mijn. Buigingsvormen: *miene, mienen*
miere, soort onkruid. *brûüne miere*: hondsstruisgras
mierig, wormstekig
miete, mijt
Miete, Mietien, (eigennaam.) Mietje
migchel, (scheldwoord) lummel
miige, [mĩgə] (v.) urine
miigen, (*meeg, emiiegen, dû migst, hei mig*) wateren
miine, (v.) mijn
milt, midden *Milt in de kiöcken*: midden in de keuken
minne, (v.) min, vrouwelijke duif
miölle, (v.) mv. *miöllen*, verkleinv. *miöllechien*, molen {p.59}
miöllenheer, (m.) bestuurslid van vroegere gemeenschappelijke molen
miönne, meeuw
mirre (*de mirre*), midden. *In de mirre*: in het midden
mirreg, (m.) middag (twaalf uur). *vån mirreg*: van middag. 's *middäängs*: des middags
mirreweente, midwinter, kerstmis. *Um mirreweenter*
mis, mis. 't *Is nen missen*: het is mislukt
misgöönstig, afgunstig
mismöudig, mismoedig
moffe, [mofə] (v.) mof
möie, (bn.) moe
möie, (zn.) tante. *Da-möie, Hånnen-möie, Dinen-möie*.
möien, *Het möit der mi umme*: het spijt mij, berouwt mij.
mönnen, (*mos, emönt, ik mörre, dû möst, hei möt, wi, i, zei mönt; ik mos, dû moist, hei mos, wi, i, zei mossen; mör ik, möt hei, mönnen wi, mör i, mönt zei*) moeten
mööilik, moeilijk. *Het schöt em in de mööilikhäid*: hij wordt aangedaan.
moond, (m.) mv. *moonde*, verkleinv. *mööndtien, mondje*
möönderbalg, (m.) dierenbeul, plaaggeest (sadist)
möönderen, (zwak ww.) martelen

mööndig, mondig, meerderjarig
Möönster, Munster. *Dät is zoo vaste as Möönster*: dat staat vast
moonster, (o.) monster
möönte, (v.) munt
moor, moerassige grond
moor, platte uitdrukking voor ‘moeder’; bijenkoningin
möör, (v.) vrouwelijk konijn
mooren, water troebel maken, o.a. opdat vis boven zal komen
moorig, troebel. *Het waater moorig maaken.*
moorzeikte, (v.) kraamziekte bij vee
möppien, (o.) mv. *möppies*, koekje
morre, [morə] (v.) modder
mothoop, (m.) *hoop motteriie* (zie aldaar)
motte, (v.) [motə] mv. *motten*, verkleinv. *muttien*, moedervarken
motteriie, (v.) mest van allerlei afval en faecaliën
moud, (v.) moed. *Moud hebben.*
oude, (v.) mode
möudig, moedig
mous, stampot van boerenkool
möute, (*te möute*) tegemoet. *Hei kwöm mi te möute*: hij kwam mij tegemoet {p.60}
möuten, (*mödde, emöt, ik möute, dū mötst, hei möt, wi, i, zei mötet* [moeüt], *möuten wi, möut i, mötet zei*) keren, tegenhouden. *Het waater möuten*: het water keren. *Het vee möuten*: het vee tegenhouden
mugge, (v.) mug
muggenbiëtte, (v.) muggenbeet
mulder, (m.) molenaar. ook: meikever met wit bestoven schild
mummechien, (o.) *Bleende mummechien*: blindeman spel
mummelen, (zwak ww.) kouwen met tandeloze mond
murre, (o.) mud. *Twei murre*: twee mud
murre, (v.) moeder
mûs, (m.) mv. *müüze*, verkleinv. *müssien*, muis
mussche, [møsxə] (v.) mus
musse, (v.) muts. *Wat in de musse hebben*: iets van plan zijn. *Hei hef de musse scheif staon*: hij is slecht gemutst. *Der is gein smieten met de musse nao*: het is niet te doen, er is geen mogelijkheid op.
müüegelik, mogelijk
müüegelihäid, (v.) mogelijkheid
müüegen, (*mog, emüüegt, ik magge, dū magst, hei mag, wi, i, zei müüegt; ik mogge, dū mogst, hei mog, wi moggen*) mogen, lusten. *Ik magge gen visch*: ik lust geen vis.
mûul, muil, bek
müüle, (v.) muil (soort pantoffel)
müültien smieten, muntje gooien; met centen gooien van een beginstreep (*metert*) naar een op de grond getrokken streep.
mûûr, (v.) moer van een schroef
mûûren, wollegras
mûûzenvalle, (v.) muizenval
müüzerit, (o.) muizenloop
mûûzert, muizenloop
näägel, (m.) mv. *näägels*, nagel (ook spijker)
näägelholt, (o.) nagelhout, gerookt vlees van een koe

naakeersies, dubbele madeliefjes
naakend, ongekleeed, naakt
nääm, (m.) mv. *nääme*, naam
naar, zeer. *Naar geerne*: heel graag. *Dät is naar best*: dat is erg goed
naarighäid, (v.) droefenis, leed
Naate, Naatien, (eigennaam.) Na, Naatje
nacht, (m.) mv. *nächte*, nacht. 's *Nachtens*: des nachts
nachtmaol, (o.) avondmaal
naigens, nergens
nains, nergens {p.61}
näkke, (v.) nek
nao, *näöder-näöst*, ook: *neeger-neegst* (bn.) tegenovergestelde van 'ver'. *Nao in de familie; naoe vreande; Elk eine is zichzölf de neegste of: de näöste.*
nao, (voorz.) na, naar. *Nao mi*: na mij; *Nao de Stad*: naar Almelo. (Onder *de Stad* verstaat men de stad Almelo).
naoarden, erfelijk zijn
naober, (m.) mv. *naobers*: buurman. *Wei op et zölfde laond waont, is 'n näösten (neegsten) naober.*
naobermån, (m.) buurman
naoberplicht, (v.) burenplicht
naoberschop, (v.) buurschap (niet buurtschap)
naoberwief, (o.) mv. *naoberwiive*: buurvrouw. *Naoberwiivebrulfte*, bruiloftsfeestje voor de buurvrouwen. *Nao et inhüüzen kuomt de naoberwiive te gaste.*
naobûûr, foutieve woordvorm, zie: *Aobûûr*
naod, (m.) mv. *näö*, verkleinv. *näöchien*: naad
näöderen, (zwak ww.) naderen
naolaotenschop, (v.) nalatenschap
naole, (v.) mv. *naolen*, verkleinv. *näöltien*: naald. *De naole in et spek stiäkken*: ophouden met werken.
naomirreg, [nɔmir^əg] (m.) namiddag, ook: hedenmiddag
näöst, naast. *Zoo näöstenbie*: ongeveer
naovenaont, in overeenstemming met
naskeder, [naskədər] (m.) pestkop
naskeren, (zwak ww.) sarren
nättien, *zien nättien en dröögien wal müüegen*: zijn natje en zijn droogje wel lusten.
näu, nauw
nebbe, nebben, neb, snavel
neeger, nader, dichterbij
neeien, (*näide, enäit*): naaien
neeister, (v.) naaister
neit, niet
neitig, nietig
nen [nən], (lidw.) een. *Nen keerl, ne vraue, 'n wicht*
net, net. 'n *Net määchien; net einder*: precies hetzelfde; *net zoo*: erg. *Trekke di ån, dû zötst der net zoo slodderig üt*
nette, (v.) net (b.v. visnet)
netties, netjes
niäärig, ijverig, naarstig. Zie ook: *liefniäärig*
niäärige, (v.) nering. *De tiäärige nao de niäärige zetten*
niäärkäuen, herkauwen {p.62}

niäåve, neef
niäåventies, tussendoor, nevenbij.
nibbelen, (zwak ww.) *Der hef nen mûs ân de keeze enibbelt*: er heeft een muis aan de kaas geknabbeld.
nichte, (v.) nicht. *Nichten-niäåvewn-keender*; achternichten en neven.
nie, nieuw. *Dät dout mi nie-e*: dat benieuwt mij. *Het zal mi nie-e douen wat he der vån zeg*
nied, nijd; *Dät möt em de nied laoten*: dat moet de nijd hem laten, daarop kan de nijd niets afdingen.
niejchien, (o.) nieuwtje
nieje douen, benieuwen. *Het zal mi nieje douen*: het zal mij benieuwen.
niejplichtig, gezegd van iemand, die iets nieuws dadelijk in gebruik neemt.
niejsgierig, (bn.) nieuwsgierig
niejswier, [ni̯swɪ̯] opnieuw
niemelkt, *Ne niemelkte kou*: een koe die pas gekalfd heeft. *Aigens niemelkt met wiään*: voorbarig zijn met het praten over of het laten zien van iets nieuws.
niëmmen, (*niöm, eniömmen*; *ik niëmmen, dû niëamst* [ni̯æmst], *hei niëamp, wi, i, zei niëmt*; *ik niömmen, dû niömmst, hei niöm, wi, i, zei niömmen*): nemen
niëtoor, neetoor; grimmig, licht geraakt mens
niets, snel, vinnig. *Niets loopen*: heel hard lopen; *niets koold*: vinnig koud
niëtte, (v.) neet, luizenei
niëtteldouk, neteldoek (weefsel)
niiegene, [ni̯gənə] negen
niiegenwiäkßen, (m.) soort aardappelen (negenweekse)
niievel, (m.) nevel
niievelig, nevelig
nikkopen, knikkebollen
niks, niets
niksien, uitdrukking bij het knikkeren
niöstelen, nestelen, ook: vrijen
niötte, (v.) mv. *niötten*: noot
niöttele, brandnetel. *Zien äi in de niöttele läggen*: zijn kans verknoeien
niöttelkuënnik, winterkoninkje
njiffelen, stelen. *Dät hef he mi åfenjiffelt*.
nöchtern, nuchter
nonne, [nonə] (v.) non
nöödig, ook: **nöörig**, nodig
nöögen, (zwak ww.) nodigen. *Brulfte, grouve nöögen*.
noot, (v.) mv. *nooten*: muzieknoot. *Nao de nooten*: nauwkeurig
notarries, (m.) notaris
notse, *In de notse hebben*: in de gaten hebben. {p.63}
nöumen, (*nöumde, enöumt*): noemen
noust, (m.) mv. *nöuste*: noest, kwast in een plank
nû, nu
nummendalle, niemendal
nums, niemand. *Nums slao ziene wichter dood, i kiönt nooit wiëtten wat der nog üt grööit* (of: *gräut*)
nusselen, *Loopt hen nusselen*: loop heen.
nust, (o.) mv. *nusten*, verkleinv. *nustien*: nest. *De maone zit in 'n nust*": wolken, dicht om de maan.
nustdorre, (v.) kleinste kuikentje van een broedsel; ook: het jongste kind in een gezin.

nustdorre, (v.) laatst uitgekomen kuiken
nüüeze, (v.) mv. *nüüezen*, verkleinv. *nüüesien*: neus
nüüezeldouk, (m.) mv. *nüüezeldöuker*, verkleinv. *nüüezeldökien*: zakdoek
nüüre, (v.) nier
nüürenberre, (o.) nierbed; het vet om de nieren
obstinaot, weerbarstig, koppig
odder, [ɔdər] orde. *Het is in odder*.
offeseer, (m.) officier
ok, [ok] ook
ölder, (m.) leeftijd, ouderdom. *Vån einen ölder*: van dezelfde leeftijd. ook: ouder; zie *oold*
ölderig, in de war (dement)
olderling, (m.) mv. *olderlingen*: ouderling
olders, ouders
onboudel, (m.) onkruid, rommel
ondocht, [ɔndɔxt] (m.) ondeugd. *Nen ondocht*: een ondeugende jongen. 'n *Ondocht wil der üt*
ongel, varkensvet
ongemak, (o.) ruzie
ongemäkkelik, ongemakkelijk. *Hei kreeg der ongemäkkelik vån långs*: hij kreeg terdege klappen.
onheandig, [ɔñhænəg] onhandig
onkööndig, onkundig
onkrüd, (o.) onkruid. zie ook: *rût*
onkunnig, onbekend met. *Ik zin hier onkunnig*.
onlaond, (o.) moerassig, slecht land
onmööndig, minderjarig, *zeer onmööndig groot*: buitengewoon groot.
onnüüezel, onnozel
onrechte, **te**, *te onrechte maaken*: verknoeien, kapot maken
ontiedig, ontijdig
ontlaoten, (*ontlöt, ontlaoten; het ontlat*): (beginnen te) dooien. *Het ontlat al*: het dooit al.
ontramponeerd, zwaar beschadigd
onverzeins, onverwachts {p.64}
onwennig, niet gewend. *Het peerd is nog onwennig*.
onwiäär, (o.) onweer
onwies, onwijs, abnormaal. *Onwies dikke*: buitengewoon dik.
onwiizen, (*nen onwiizen*) een gek
ooge, (o.) mv. *oogen*, verkleinv. *öögien*: oog
oogentaond, (m.) hoektand
oogliere, ooglid
oo-goi, uitroep
oo-het, het uitroep, och heden
ööie, (v.) ooi
oold, *ölder, öldste*: oud. 'n *Oolden weg*: oude locatie van het dorp Vriezenveen
oolderwiëts, [ɔlɔwĩɛts] ouderwets
ooldvüül, (o.) slim, leep. *Oold vüül*: wrok, oud zeer
ooleclonnie, ook: **clonnie**, eau de cologne
ööme, oom
oomzägger, (m.) broers- of zusterskind
öönder, in samengestelde woorden: *ööndermäister, öönderbaas, ööndergroond*
oonder, onder. In samenstellingen ook: **öönder**: *öönderbaas, onderbaas, 't öönderste buaaven*: ondersteboven, overhoop. *Als 't öönderste buaaven haalen*.

oonderhen, onderdoor.
oonderschûûr, overstekende kap boven de deeldeur
oonderwaip, (o.) onderwerp
oonderweggens, onderweg
oons, (o. znw.) ons
oons, *oonze*, *oonzen* (bez. vnw.) ons. Van een huisgenoot spreekt men van *oonze Dieks*, *oonze Jenne*.
öönster, unster, weegwerktuig
oonzeleg, vuil, vies
oor, (o.) mv. *ooren*, verkleinv. *öörtien*: oor. ook: houten uitsteeksel boven aan de zijkant van 'ne *greepe*. Het voorkomt afglijden van de klomp bij het spitten.
oorsproonk, (m.) oorsprong
oort, punt van een zeis, vochtmaat; 'n *oort fûûzel* (jenever).
Oortmuschen, [ø^rtmøskən] Ootmarsum
ööse, oog: *haaken en öösen*: haken en ogen
oosteande, oosteinde van het dorp. 't *Oosteande*, 't *Midden* en 't *Westeande*.
oosteandschen, [ōstnæñsxən] bewoners van het Oosteinde. *Wi wont* [wɔnt] *oostert*: in het oosteinde. *Oostert in, hen oostert*: naar het oosteinde, naar het oosten.
ooster, oostelijk. *De ooster schoule*: de school in het Oosteinde. *De oostere kaamer*: de kamer aan de oostzijde van het huis. *Ooster* en *wester* worden veel gebruikt voor rechter en linker. *ak een te bed liggende zieke van het oostere bein* (rechter of linker been).
oostgenger, (m.) iemand die in Indië (De Oost) is geweest. {p.65}
oote, (v.) verkleinv. *ootien*: oude grootmoeder. Een nog jonge grootmoeder is *gropmûrre*.
ooverhemdtien, (o.) kledingstuk met ...
Oozenbrugge, Osnabrück
op slag, terstond, vandaag aan de dag
op steunde, terstond, op stond
opdokken, [opdøkən] afstaan
opdoppen, [opdɔpm] opsieren. *Wat hest dû di opedopt*.
opdrönnen, (zwak ww.) opdreunen
opgaond, *opgaond laond*: een land dat zich uitstrekt van de noordgrens tot de zuidgrens van de gemeente.
ophöögen, ophogen, land ophogen. De inzet bij een verkoping ophogen. Men zegt dan ook: **höögen**.
ophüs, rommelig, zoiets als een overhoop liggend vertrek.
opkaamer, (v.) kamer boven de kelder. Daardoor iets hoger gelegen.
opkriigen, (*kreeg op, opekriiegen*): oprapen
opläggen, opleggen. Hand in hand achter elkaar schaatsen rijden. *Hei leg et der dikke op*: hij overdrijft sterk.
oplägger, (m.) oplegger. *De weend hadden wi vån vüüren, meer ik harre nen gouden oplägger*; ook: turfgraversgereedschap.
opmaaken, opmaken, mooi maken. *Opmaaken dout de buatter verkoopen*.
oppassen, oppassen. *Eimaond oppassen*: opletten of een bepaald persoon voorbij komt. Ook van stervende of die een voor hem (?) lucifervlammetje nog volgt. *Kleere oppassen*: kledingstukken oppersen.
oppässer, oppasser
öpper, (m.) hooiopper
öpperen, het hooi in oppers brengen
oprääkelen, oprakelen, oppoken; 't *vöör oprääkelen*.
oprüttereeren, oplazeren

opscheiten, (*schuät op, opeschuätten*): opschieten. Scheitet [scheÿt] *eis op*: schiet eens op. *Zie-i opeschuätten?* ben je opgeschoten? *Opgeschuätten laond*: land, opgehoogd met uitgegraven grond uit omringende sloot.

opschuätteliken, (m.) opgeschoten jongen.

opschuatten, zie: *gaiventrekken*

opschüünen, opstoken

opslag, opslag. *Laond met opslag*: land met daar achter gelegen veengrond

opsmieten, opbrengen (van grond of van geld)

opsokkeren, suiker door de drank (jenever of brandewijn) roeren. *Sokker dû et mi eis op*. Het meisje of de vrouw die dan *opsokkert, breank meestieds ok tou*: neemt het eerste slokje.

opstöörig, opstandig

opstrieden, tegen iets opkomen

opstrubbige, (v.) opschudding {p.66}

opviizelen, opvijzelen

opweg, (m.) mv. *opwiääge*: toegangsweg

opwiäären, (zwak ww.) opklaren (van het weer)

opzetten, opduwen (bij schaatsenrijden), opzetten. *Nen wal opzetten*: een wal herstellen

ordentelik, netjes. *Nen ordentelijken keerl*.

ossen, (m.) mv. *ossen*, verkleinv. *össien*: os. *Nen dommen ossen*: een dom persoon

Otte, (eigenaam) Otto

otterdox, orthodox

öufenen, oefenen

ouver, (m.) mv. *ouvers*: oever. *De ouvers*: in de Weitemanslanden, langs de Kooiplas

paape, oude benaming voor pastoor. Nog over in: *Wat de paape neit weet, dät weet de köster*.

Paapen, de, bijnaam van de nazaten der familie Schurink of Schuurman, waarvan een lid pastoor was in Vriezenveen in het laatst van de 17e eeuw.

Paapenvoonder, (o.) eertijds een vonder over de Bavesbeek, waarover de weg liep van Klooster Siculo naar het klooster te Albergen.

paartien, (o.) tweeling

pad, (o.) mv. *pää*, verkleinv. *päächien*: pad. *Het päächien* heette het vroegere voetpad aan de noordkant van de straat. (Een zandpad, later vervangen door klinkers)

paddenstoul, (m.) paddestoel

padjäkker, ook **patjakker**. Iemand die niet deugt.

päggen, (m.) wig, houten pin

paik, perk

paikheenzen, hinkelbaan spelen

paikschoort, (m.) een scherf, waarmee hinkelbaan gespeeld werd, werd hinkende voortgeschopt

päil, (o.) peil

päilschaole, (v.) peilschaal

pak, (o.) mv. *päkke*, verkleinv. *päkkien*: pak. *Met 'n pak loopen*: met manufacturen langs de huizen venten. *'t Wichtien zit nog in 't pak*: 't Wichtien is nog ingebakerd.

paläis, paleis

palmbäie, (v.) mv. *palmbäien*, verkleinv. *palmbäichien*: bosbes

pånne, (v.) mv. *pånnen*, verkleinv. *pennechien*: pan

pånnekouke, (v.) pannenkoek. *As et räägent en de zonne schiint, dån bakt de häksen pånnekouke*. 'n *Pånnekouken* is de naam van een stuk grond, dat volgens overlevering vroeger voor een pannenkoek gekocht werd.

pånnekoukenappel, (m.) soort grote appel, die erg geschikt werd geacht om in pannenkoek te worden gebakken.

paol, (m.) mv. *päöle*, verkleinv. *päöltien*: paal. *Achter de päöle*, het noordelijkste deel van de gemeente. In 1789 liet het gemeentebestuur in de veengronden een rij palen plaatsen op een afstand van acht akkers van elkaar in de richting oost-west. Dit geschiedde om vast te stellen, bij welk land die gronden behoorden. De palen zijn reeds lang verdwenen. In Oosttwentse grensplaatsen betekent *achter 'n paol*: over de grens. {p.67}

paond, pand

paondverbüüren, pandverbeuren

paosäi, (o.) mv. paosäier: paasei

Paoschen, Pasen

paosproonk, (m.) paaspronk; mooie kleren, die, vooral voor kinderen, tegen Pasen aangeschaft en op Pasen voor het eerst gedragen werden.

paosvöör, (o.) paasvuur

paoter, (m.) pater

Paoteriie, (v.) naam van een stuk veengrond, vroeger eigendom van het Klooster Sibculo.

Paoterswal, (o.) weg langs de Schipsloot, die naar het Klooster Sibculo leidde.

pap, verkleinv. *päppien*: pap

päppe, (v.) tepel van een zoogdier

parre, (v.) mv. *parren*: pad (amfibie)

parrespieje, schuim van het schuimdiertje (*Aphrophora spumaria*)

parrevout, (m.) turfstikker met lange steel

part, [pat] (o.) part, deel. *Eante peante gif mi wat, hoole zólf et grötste part* zeggen kinderen, als zij iets van hun kameraden willen meesnoepen.

pas, (m.) mv. *pässe*: paspoort (nationaliteitsbewijs)

passe, (v.) pers

passe, te, *Goud te passe*: in goede luim

passeling, nauwelijks. *Ik kon de kou passeling meer malken*: ik kon de koe nauwelijks meer melken.

passen, (zwak ww.) passen, aanpassen, persen

patte, te, *te patte gaon*: op pad gaan.

pattie, sommige; *pattie löie*: sommige mensen

pattietied, somtijds. *Wûûr geit et di? Wat za-k di zäggen, pattietied slimmer as pattietied.*

pattieweggens, op sommige plaatsen

pattiizeke, [patizəkə] paradijsappel

Pauel, [paüəl] Paul

peanse, (v.) pens. *Wat op de peanse kriigen.*

pedûs, pardoos

peempelen, pimpelen

peempelpeers, pimpelpeers

peenk, (m.) pink

peerd, (o.) , mv. *peerde* [pē^erə], verkleinv. *peerdtien*: paard

peerdebloume, (v.) zie: *koubloume*

peerdegeräi, (o.) paardetuig

peerde-iizer, (o.) mv. *peerdeiizers*, ook: **houfiizer**, hoefijzer

peerdespil, (o.) paarden. {p.68}

peerdevolk, (o.) paardenvolk, cavalerie

peers, paars

peeteriöllie, (m.) petroleum

pegaste, gort (gepelde gerst)

peneerse, gierigaard

penne, (v.) pin, schrijfpen

pesiël, [pəsɪ^ēl] perceel. *Vån pesiël wiään*: in de war zijn.
pestol, [pəstɔl] pistool
pestoer, pastoor
petaol, (o.) verkleinv. *petäöltien*: portaal
petaonsie, gewicht, betekenis. *Dät is vån gein petaonsie*: dat is niet van belang
petoffel, (m.) pantoffel
petonnie, pioenroos
petret, (o.) portret; *'n raar petret*: een wonderlijk iemand.
petriize, (v.) mv. *petriizen*: patrijs
pette, (v.) pet. *Daor is gein smieten met de pette nao*: dat is onbereikbaar. *Daor kö-i met de pette nao smieten*: dat gaat je neus voorbij.
pettengiievel, (m.) klep van een pet
piäär, (m.) mv. *piäären*, verkleinv. *piäärtien*: peer
piäpper, peper
piek, stevige stok met ijzeren punt
pièkkel, (m.) pekel
pièkkelheering, pekelharing
piepe, (v.) pijp
piepen, gluren. *Um 'n höukien piepen*: om een hoekje gluren.
piepenkuäkker, (m.) pijpuithaler
piepenpöttien, melkkannetje. zie: *melkscheanker*
piepenstiällen, (m.) pijpensteel
pier, (m.) worm
pierig, wormstekig
pietien, Pietje, klein mannetje of klein voorwerp. ook: **pietsien**
pieties, luisjes (op het hoofd)
pietse, (v.) zweep of dun stokje, als zweep gebruikt
piiegel, (m.) (ijs)pegel
piieze, (v.) pees
piiezerik, (m.) pezerik
piil, pijl
piile, roepnaam voor eenden. Ned. piel: jonge eend {p.69}
piileande, eend. Fries: eenepijlen
piine, (v.) pijn. *Het is de piine neit eweerd*: het is de moeite niet waard. zie: *zeerte*
piipen, (*pièp*, *epièppen*; *ik piipe*, *dù pipst*, *hei pip*, *wi*, *i*, *zei piipt*; *ik pièp*, *dù pièpst*): piepen
piipert, (m.) kleinzerig iemand
pik, (o.) merg van hout, vlier, biezen. *Pik in de butte hebben*: sterk zijn. *Ait 'n pik op de kläine jonge*: altijd de pik op de kleine jongen.
pille, (v.) *ne pille drop*: een pijp drop; *ne pille brood*: een snee roggebrood.
pilo, zware katoenen stof voor werkbrokken. *Ne piloose bokse*.
pinke, (v.) eenjarig vrouwelijk rund.
pinksterbloume, (v.) pinksterbloem
pinksterbrüd, pinksterbruid
pinkzetten, meten bij het knikkerspel
pinnetaosie, penitentie. *In de pinnetaosie*: in zware moeilijkheid. *'t Is ne pinnetaosie*: het is een moeilijk geval
piöl, (m.) peluw
piötteren, knoeien met water.
Pisgreitendag, dag van St. Margriet, 20 juli. *As et dån räägent*, *räägent et zes wiäkke dūür*: als het dan regent, blijft het zes weken regenen.

plaasse, (v.) mv. *plaassen*, verkleinv. *pläässien*: plaats
plääte, (v.) mv. *plääten*, verkleinv. *pläätien*: plaat, vuurplaat
plagge, (v.) graszode
Pläij, (familienaam) Pleij
pläin, (o.) plein
pläister, (m.) pleister
plaoge, (v.) plaag. *Koomp dei tied, dân koomp dei plaoge*: geen zorg vóór de tijd.
Plaoi, de, naam van een stuk land, ten oosten van de Schipsloot.
plaonke, (v.) mv. *plaonken*, verkleinv. *pleankien*: plank
plaonte, (v.) mv. *plaonten*, verkleinv. *pleantien*: plant
plaoster, pleister. zie: *pläister*
plas, (m.) mv. *pläsche* [plæskə], verkleinv. [plæskiñ]; plas, terrein, opslagterrein
plasbaas, (m.) iemand, belast met ...
plässien, (o.) mv. *plässies*: hard, beschuitvormig koekje van hetzelfde deeg ongeveer als *hadde kouke* (knapkoek). In Staphorst zijn *plässies* broodjes op de spijslijst van een maaltijd, in Deventer in de 14e eeuw komen *plasjes* voor. Ook kende men daar *soute plasjes*.
plätte, (v.) voorhoofd, kruin van het hoofd, ook oneffenheid in een weefsel.
pleent, (v.) plint
plekke, (v.) plek; zie ook: *stiää*
plofroof, (o.) proppenschieter
plöönder, (m.) rommel, vodden. *Vot met den plöönder*: weg met die rommel {p.70}
plöönderen, (zwak ww.) plunderen
ploug, (v.) mv. *plöuge*: ploeg
plougen, ploegen. zie: *bauen*
plougscheere, (v.) ploegschaar
plougstat, (m.) ploegstaart, handvat van een ploeg
plougstraompel, (m.) gaffelvormige stok, die bij het ploegen gebruikt wordt om de ploeg neer te drukken en om kluiten aarde stuk te stoten.
plûs, (m.): klokhuis van een appel e.d. met iets vruchtvlees eraan
plüs, (m.) mv. *plüüze*, verkleinv. *plüssien*: pluis
plüüm, (v.) pluim
plüüme, (v.) mv. *plüümen*, verkleinv. *plümtien*: pruim
plüüren, kluiven
plüüris, pleuritis
plüüzen, (zwak ww.) *Het berre plüüst*: het bed laat veren door
podde, [podə] vuil. *In de podde*: in 't vuil
poffert, trommelkoek; zie: *pork*. *Vån poffert en vån pånnekouke, vån plüümen en reziinen* was een gezelschapsspelletje.
pofroof, proppenschieter
poggel, [pɔxəl] (m.) mv. *poggels*: pukkel
pokkel, [pokəl] (m.) rug, ook romp van het lichaam. *Op 'n pokkel kuommen*: een pak slaag geven.
pol, (m.) mv. *pölle*: samenhangende klomp planten, waarvan de wortels dooreengegroeid zijn
Pölle, de, De Pollen, buurtschap in de voormalige gemeente Vriezenveen. ook: het zuidelijke deel van het dorp Warfum heet 'De Pollen'.
Pöllegast, (m.) mv. *Pöllegäste*: inwoner van De Pollen
pollen, (mv.) verkleinv. *pöllechies*: peulen
pols, (m.) mv. *pulze*, verkleinv. *pulsien*: pols
poompe, (v.) verkleinv. *pöömpien*: pomp. ook: waterplant (plomp)

poompenblad, (o.) mv. *poompenblää*: plompenblad. *Prooten as nen kikkert op 'n poompenblad*: in het wilde weg praten.

poompenbloume, (v.) waterlelie

poond, (o.) mv. *pöönde*: pond

pöönder, (m.) mv. *pöönders*: gewicht van een klok

pöönderen, gewicht schatten, zwaar zijn. *Dät pööndert*: dat is zwaar.

poondspiäär, (m.) pondspeer

poons, punch

pöönte, (v.) mv. *pöönten*, verkleinv. *pööntien*: punt

pööntig, puntig

poorte, (v.) mv. *poorten*, verkleinv. *pöörtien*: poort {p.71}

pöörten, veel met de ... werken. ook: **pöörken**

poot, (m.) mv. *pööte*, verkleinv. *pöötien*: poot

pooze, (v.) verkleinv. *pöö sien*: poos

poppe, (v.) mv. *poppen*, verkleinv. *puppjen*: pop

pöppel, (m.) ook: **pöppelenboom** [pœpəlnbōm] populier

póppelenholt, (o.) populierenhout

pork, trommelkoek [pork], ook: dreumes [pɔrk]

porre, zie: *podde*

posseläin, (o.) porselein, postelein. Wei zien geld wil vermallen, koch posseläin en lat et vallen

possien, [pɔsiñ] (o.) portie; 'n *possie*: grote hoeveelheid; 'n *possien löie*: veel mensen

postjeantien, ook: **postjaontien** (o.) vliegenvanger (zangvogeltje, dat vaak op een paal op de uitkijk zit).

postziägel, (m.) postzegel

pot, (m.) mv. *pötte*, verkleinv. *pöttien*: pot. *Ein pot nat*: precies hetzelfde; *geinen pot zoo scheid of der past 'n deksel op*; *hei maakt der 'n pöttien vån*: hij malt ermee; *op 'n pot bie eimaond wiään*: bij iemand in kost zijn. *Hei lat niks te potte braonden*: hij laat niets verloren gaan, verwaarlozen

potaks, dreumes

pötkeren, kokkerellen, licht werken

potse, [pɔtsə] (v.) grap, poets

potsenmaaker, (m.) grappenmaker, acrobaat

pottentaoten, (m.) potentaat. *Nen woonderliken pottentaoten*: een wonderlijk heerschap. *Nen pottentaoten*: een ongemakkelijk mens.

prääke, (v.) mv. *prääken*: preek

prääken, (zwak ww.) preken

prääkstoul, (m.) preekstoel. *Op zienen prääkstoul zitten*: druk het woord voeren.

präi, (m.) prei

prakke, mokkerig, lastig persoon

prakken, mokken, pruilen

prakkezaosie, (v.) bedenksel, gepeins. *Ne raare prakkezaosie*: een gek bedenksel. *In de prakkezaosie*: in gepeins

prakkezeeren, (zwak ww.) piekeren

pratten, mokken

präuel, (m.) licht geraakt persoon

präuke, (v.) mv. *präuken*: pruike

preante, (v.) mv. *preanten*, verkleinv. *preantien*: prent

preantenbouk, (o.) mv. *preantenböuker*: prentenboek

prebaot, probaat

pree, voorkeur. *De pree hebben* {p.72}
preens, (m.) prins
preensheerlik, als een prins zo fijn. *Wi zittet hier preensheerlik.*
preenspaols, voornamelijk
prefäk prefekt
prefäster, (m.) professor
prefiet, profijjt
prefos, [prəfɔs] met geweld (parforce)
preim, priem
prengel, (m.) eigenwijs mens
preveensie, (v.) provincie
pries, (v.) mv. *priize*: prijs
priizig, prijzig
prik, lamprei, negenoog. Een kind krijgt op de vraag: *Wat kriigen wi vändääge* (wat eten we vandaag) ten antwoord: *Prikken met aapenstätte*; ook wel: *prikken met niiegenoogen*.
priknüüesies, prikneusje (bloem)
proks, [proks] (m.) dreumes
proonkboonen, soort klimbonen
proonken, pronken
proot, (v.) mv. *pröote*: praat. *kö-i de proot hoolden*: kun je aan de praat blijven. *Hei hef 'n goud prötien uaaver zich*: hij kan goed zijn woord doen. *Einen vån 'n stoul prooten en der zölf op gaon zitten*: iemand het stilzwijgen opleggen en zelf het woord nemen.
prööter, (m.) prater. *Wi hebt vanaovend nen prööter*: wij hebben vanavond iemand op bezoek
prötien, (o.) praatje
prötiesmaaker, (m.) praatjesmaker
propfen, [prɔpm] (m.) prop
pröttelen, (zwak ww.) pruttelen. Van een te vuur staand gerecht kan men zeggen: *Het begeent al te pröttelen. Tiiegenpröttelen*: tegen mopperen.
pröüven, (zwak ww.) proeven, ook: een borrel drinken. *Wost-e es pröüven?*: wil je een borrel?
pröüver, (m.) drinkebroer
Prüsse, Pruisen. *In 't Prüsse*: in het Pruisische gebied. *Nen Prüssen* (ook: *Prüsschen*) *daalder is f 1,80*.
prüssen, (zwak ww.) niezen
prut, ook: **pröttel** (m.) rommel. *Nièmt 'n heelen prut meer met*: neem de hele rommel maar mee.
puakkeren, (zwak ww.) poken (in het vuur)
puateerappele, (mv.) pootaardappelen
puatmaol, (o.) maaltijd na het poten
puatteboonen, pootbonen
puatteknollen, pootknollen
puatten, (zwak ww.) poten
puattenhof, (m.) poothof, kwekerij {p.73}
puättertjes, (mv.) kleine pootaardappelen
puffertien, (o.) poffertje.
puffertieskraom, (m.) mv. *puffertieskream*: poffertjeskraam.
pùhai, [pùhɑi] lawaai, geschreeuw, drukte
pùhaierig, drukdoenerig, luidruchtig
Punt, 't, Vroomshoop, het punt van separatie
püppe, scheldwoord voor Duitsers

püppen, (zwak ww.) zijn behoefte doen
püppiendik, kleine dikke jongen, die pas de broek aan heeft; scheldnaam voor kleine, dikke man
püsroor, blaaspijp. Werd gebruikt om het vuur op de haard aan te blazen.
püssen, (*puäs, epuässen; ik püsse, dü post, hei pos, wi, i, zei püst, ik puässe, dü puäst, hei puäs, wi, i, zei puässen*): blazen
püst, (m.) mv. *püste*, verkleinv. *püstien*: puist, adem. *Daor heb ik de püst ân*: daar geef ik niet om.
püste, (v.) adem. *De püste göng em üt*: hij raakte achter adem.
püster, geweer
puthaaken, (m.) mv. *puthaaken*: puthaak
pütte, op aal gelijkende vis
putte, (v.) mv. *putten*, verkleinv. *puttien*: put
püüzelen, peuzelen
püün, (o.) puin
püüren, (m.) mv. *püüren*: steunpaal, blok hout, o.a. om vlees te hakken
püüren, (ww.) peuren, naar aal en paling vissen met een hengel, waaraan als aas zich een tros wormen bevindt
rää, mv. *rään*: reden
räägen, [ræŋ] (m.) de regen; regen
räägenbak, (m.) regenbak
räägenbüie, (v.) regenbui
räägenen, [ræŋ] (*räägende* [ræŋdə], *eräägent* [əræŋt]): regenen. *Räägent het?* [ræŋdət]: regent het? *Het räägent grös en eandenäier*: er valt groeizame regen.
räägenkleed, (o.) zwarte sjaal, door vrouwen over het hoofd gedragen bij begrafenissen.
rääk, raak
rääke, (v.) raak, grote hooivork, geheel van hout, ook de tanden.
rääkelen, [rækəlŋ] het vuur op de haard bijeen schrapen
rääken, raken, *hooi beijeen harken*: inspannen. *Hei rääkt em*: hij spant zich in.
rääkküüle, (v.) haardkuil
raar raar
raaren, (m.) een rare; raar persoon {p.74}
räätel, (m.) ratel, mond van iemand, die maar doorbabbelt, doorratelt. *Hoolt nü ünneen räätel*: houd nu je mond.
räätele, (v.) ratel, houten werktuig waarmee gerateld werd.
rabbat, 'n *oold rabat*: een oud, bouwvalligje bouwseltje
rabbat, wild. *Hei is kats* (of: *kaont*) *op 't rabbat*: hij is helemaal wild.
räbbelen, (zwak ww.) rabbelen
rabi, weerspannig
rachelen, knorren van een varken
rad, (o.) mv. *rää*, verkleinv. *räächien*: rad, wiel
radies, *radiesies*: radijs
ragge, (v.) rogge
Rägge, de de Regge (riviértje)
raggenbloume, (v.) korenbloem
raggenbrood, (o.) roggebrood
raggenmiälle, (o. roggemeel
raggenstütte, (v.) roggestoete
räiger, (m.) mv. *räigers*: reiger
räin, [ræĩŋ] rein

räisterbröd, achterste gedeelte van een ploegschaar, dat de opgewoelde aarde doet kantelen

räize, (v.) mv. *räizen*, verkleinv. *räisien*: reis. *Dät geit ân op de räize vån zien vaare*: het zal hem net zo gaan als zijn vader.

räizen, (zwak ww.) reizen

rak, (o.) droogrek

räkkel, (m.) rekel

räkkenen, [rækŋ] rekenen

räkkenige, [ræk^engə] (v.) rekening. *Der räkkenige met hoolden*: er rekening mee houden

räkenschap, (v.) rekenschap

räkcentien, (o.) rekeningetje

råm, (m.) mv. *remme*: ram, mnl. schaap of konijn

rammenten, lawaaierig ravotten

ramponneeren, vernielen

raod, (m.) raad

raodsel, (o.) mv. *raodsels*, verkleinv. *räödseltien*: raadsel

raôn, [rõñ] (*ik rao, dû radst, hei rad, wi, i, zei raod; ik röu, dû röudst, hei röud, wi, i, zei röuden*): raden

raond, (m.) mv. *reande*, verkleinv. *reandtien*: rand

raonsel, ransel

raozekättien, (o.) klein draaitolletje, dat met de hand op tafel in beweging wordt gebracht. {p.75}

raozen, (zwak ww.) razen

rap, niet goed sluitend

rappen, klapperen, rammelen; *ûnnen kloomp rapt*: het is hoorbaar, dat jouw klomp gebarsten is.

rappighäid, (v.) in de rappighäid: ...

rapplement (o.) berisping

rätte, (v.) mv. *rätten*, verkleinv. *röttien*: rat

rättelen, al maar doorbabbelen, ratelen

rau, rouw. *In 'n rau*: in de rouw

rauen, (zwak ww.) rouwen, rouw dragen, berouwen. *Dät zal û rauen*.

reante, (v.) rente

reanteneer, rentenier

rechtbaonke, (v.) aanrecht, rechtbank

rechten, [rɛx^en] procederen. *Dei recht um ne kou, gif der eine tou*: wie gaat rechten om een koe, geeft er een toe.

rechtevoort, tegenwoordig. *In disse tied*.

rechtveerdig, rechtvaardig

redde flink, handig (flink van postuur?)

redden, (zwak ww.) redden, in orde brengen, gereedkomen. *Ik kån et neit reddden*: ik krijg het niet klaar. *Hei kån zich goud reddden*: hij is in goeden doen.

redderen redderen

reempel, (m.) mv. *reempels*, verkleinv. *reempeltien*: rimpel

reempelen, rimpelen

reenk, (m.) mv. *ringe*, verkleinv. *ringchien*: ring

reep, (m.) reep.

reep, (v.) touw of riem van het tuig, waaraan het paard de wagen trekt. De *reepen* zijn vastgemaakt aan de *dissel*.

reepieskouke, (v.) reepjeskoek

regbaonke, zie: *rechtbaonke*

reien, [rɛi̯n] (*redde, eret*): kammen. *Et haor reien*: het haar kammen.
reikaom, (m.) mv. *reikemme*: haarkam
reim, (m.) mv. *reime*, verkleinv. *reimtien*: riem
reit, (o.) verkleinv. *reittien*: riet
reitelik, netjes. *Reitelike löie, reitelik volk, nen reiteliken keerl.*
rekke, (o.) rek (hek)
rekken, (zwak ww.) reiken. *Ik kån et neit åf rekken*: ik kan niet zover reiken, ik kan er niet bij.
repot, [rɛpɔt] (o.) rapport
reppel, (m.) paal, waaraan het vee in de stal wordt vastgebonden, dat niet aan de *krubbe* staat. Het voer ligt dan op de *diälle*. {p.76}
reppelen, stoeien
reziine, (v.) mv. *reziinen*: rozijn
ribbe balk voor het geraamte van een schip, dwarsbalk
ribbe, (v.) rib. Met *ne vaikenribbe* bedoelt men alle ribben van één zijde, aan één stuk uitgesneden.
ribbechies, varkenscarbonade
ribs, een pak slaag
richte, *richter*, 't *richtste*: kort, alleen ter aanduiding van een weg. *De richtste weg.*
richten, de spanten van het dak op huis of schuur plaatsen. Aan de top van de voorste spant bevestigt men een vlag, een fles en een van hout nagebootste ham.
Richterije, de land achter het grote huis (vroeger (?) rechtsgebouw)
richtmaol, (o.) onthaal van de werklieden na het richten.
rie, *rie hõöi* is kort hooi, dat glad en zeer droog is.
riejen, rijgen. *Boonen riejen*: bonen afhaken
riejnaole, (v.) rijgnaald
riepe, rijp
ries, (m.) rijst, rijs (*bièrkenries*)
riesbessem, (m.) bezem van rijshout
riien, [ri̯e̯n] (*reed, erieen; ik rie-e, dũ ridst, hei rid, wi, i, zei riiet; ik reed [rē], dũ reedst etc.*): rijden (op een dier)
riieve, (v.) verkwistend
riige, (v.) mv. *riigen*, verkleinv. *riejchien*: rij
riigen, **zich**, (*zich riigen, riigt û*) in de rij gaan staan
riimen, (zwak ww.) rijmen
riive, (v.) rasp; *keezenriive*: kaasrasp
riizer, mv. *riizer*: rijs; *bièrkenriizer*: berkenrijs
Rike, (eigenaam) Rika
rikke, (o.) rek; *hounderrikke, melkrikke*
rikken, afrastering maken. *Ne wäide åfrikken*
rikkinge, [rikngə] (v.) afrastering
rikpaol, (m.) mv. *rikpäöle*: paal, als onderdeel van een afrastering
rilies, [ril-is] ijs van water, dat kabbelend is toegevroren
rille, (v.) langwerpige hoogte
rit, (o.) mv. *riie*: door overstroming veroorzaakt gat in weg of dijk
robeeten, rode bieten. Een voederbiet heet *mångelwottel*.
rok (m.) mv. *rökke*, verkleinv. *rökkien*: rok
rökke, (v.) reuk
rolle, [rolə] rolpens
rommel, (v.) rommel; 'n *rummeltien*: een rommeltje, zoodje {p.77}

ronge, (v.) rong, houten of ijzeren steun voor de zijstreken (ladders) van een boerenwagen
ronneken, (zwak ww.) hinneken
roodbiöstien, (o.) roodborstje
rööfien, (o.) roofje, korstje op de huid
rooien, (zwak ww.) *Wi hebt et erooit*: wij hebben het gered
röök, roken van vleeswaren. (Is dit niet *röuken*?)
röökvläis, (o.) rookvlees
roomp, romp
roond, rond
röönd, rund
rööpe, (v.) ruif. *'t Peerd met 'n stat an de rööpe beenden*: iets verkeerd doen.
roor, roer, buis, geweer
röör an, vlak naast
röören, (zwak ww.) roeren
rööster, rooster
rööte, (v.) honingraat. *Wat was was eer was was was*. antwoord: *rööte*
rööten, roten van vlas
rooze, (v.) roos. *De rooze in de hoed hebben*: koortsig zijn van een verkoudheid.
roozig, rijkelijk, overdadig. *Den pries is mi te roozig*: die prijs is mij te hoog.
roppen, (zwak ww.) plukken. *Ne henne roppen*. *Ie kiönt gein viäären roppen van nen kikkert*.
rosmiölle, (v.) geubel
röste, (v.) rust
roue, [røʊə] roede (10 meter) gordijnen, roeden van een venster
röufiöllie, [røüfœli] raapolie
rökeloos, rokeloos
röuken, (zwak ww.) roken (van vlees)
rökvläis, (o.) rookvlees
Rouf, (eigenaam) Roelof
röumen, (zwak ww.) roemen
roupen, (*röup, eroupen; ik roupe, du ropst, hei rop, wi, i, zei roupt*): roepen
röupertien, (o.) kleine vogelsoort
rout, (o.) roet, fijne koolstof, onkruid. *Rout üt 'n schuastein*
rûbol, akker-paardestaart. Van *rûbol* zegt men: *peerdebrood, beistenood, schaopedood*.
rûftem, ommezien. *In ne rûftem*: in een ommezien
rugge, (v.) rug
ruggemaig, (o.) ruggemerg
rûgoud, ruigte, onkruid in sloten
rûkken, (*räk, eräkken; ik rûkke, du rokst [rokst], hei rok, wi, i, zei rûkt*): ruiken {p.78}
rûmous, (m.) ruwe groente (bijvoorbeeld brandnetel)
rümte, (v.) ruimte
rûppe, (v.) rups
Ruslaond, Rusland, ook: naam van een stuk veengrond in de noordoosthoek van Vriezenveen, alsdus genoemd wegens de grote afstand van het dorp.
rusmån, ook: **rusheer** (m.) iemand, die in Rusland heeft gewoond
rüsschen, (zwak ww.) ruisen
russchen, [røsxən] (mv.) soort biezen
rüsterig, verschrompeld, b.v. van een appel; guur (weer): *rüsterig wiäär*
rût, (o.) onkruid. *Viölle rût um de hakken hebben*: nasleep hebben.
rütte, (v.) mv. *rütten*, verkleinv. *rüttien*: ruit; zie ook: *glas*
rütter, (m.) ruiter

rütteren, voor ruiters spelen
rüüen, (rū^eñ] (zwak ww.) ruien
rûûm, ruim
rûûze, (v.) *in de rûûze*: voetstoots (?)
rûûzen, (zwak ww.) schatten
säin, (o.) sein
sam, samen. *Dag sam*: goedendag samen
Sänne, (eigenaam) Suzanna
santepee, terstond, stande pede
schaa, (o.) schaduw. *In 't schaa zitten*
schää, (v.) schade. *Wei de schää hef, hef de schaonde der bie*: wie de schade heeft, heeft de schande erbij.
schaale, (v.) mv. *schaalen*, verkleinv. *schaaltien*: schaal voor etenswaren
schaale, (v.) mv. *schaalen*, verkleinv. *schaaltien*: schotel, schaal
schäämen, (zwak ww.) schamen
schaarmikke, bepaalde steunbalk
schaasse, (v.) schaats
schaassen loopen, schaatsen rijden
schaassenlööper, schaatsenrijder
schääteren, (zwak ww.) schateren
schaave, (v.) schaaft
schäffen, (zwak ww.) keffen, blaffen
schåffen, [sxɔfən] schaften (rusten), voedsel innemen met onderbreking van het werk.
schäffertien, (o.) keffertje
schåft, [sxɔft] schaft, zie: *schoffen*
schäid, (m.) scheiding (tussen twee percelen) {p.79}
schäidinge, [sxæidəgə] (v.) scheiding. *Schäidinge maaken*: de vriendschappelijke betrekkingen, de omgang afbreken
schaif, (m.) scherf
schaim, (o.) mv. *schäime*, verkleinv. *schäimtien*: scherm
schaip, *schäiper*, *schäipst*: scherp
schaole, (v.) mv. *schaolen*, verkleinv. *schäöltien*: schaal, weegschaal, ijsschol. zie: *wiägschaole*
schaolen, bep. soort snijbonen
schaonde, (v.) schande. *De löie språkt der schaonde vån.*
schaondmaol, (o.) schandmaal; schandvlek
schaonse, schans. *Ommer schaonse*: schans bij Ommen.
schaop, (o.) mv. *schaope*, ook: *schäöpe*, verkleinv. *schäöpien*: schaap
schaopeblööte, (v.) schaapshuid, waar de wol is afgeschoren.
schaopelåus, schapenwol, pas afgeschoren en zonder enige bewerking.
schaopeschot, (o.) mv. *schaopeschötte*: schaapskooi
schaopevlåis, schapenvlees
schaopheeder, (m.) schaapherder
schaophoond, (m.) herdershond
schaort, [sxɔ^t] (m.) mv. *schäöre* [sxø^erə], verkleinv. *schäortien*: scherf. *Pot en schaort ein aort*: de appel valt niet ver van de stam
schap (o.) tapkast, buffet
scharre, (v.) veenzode, gebruikt voor brandstof en in de stal
schaue, (v.) onderzoek door autoriteiten of de schoonmaak van waterleidingen door de grondeigenaren behoorlijk is verricht.

schauen, (zwak ww.) schouwen.
schealden, (*schäöl, eschäölden*) [əsxœlɲ]: schelden
scheanden, (*schöön, eschöönden*): schenden
scheanken, (*schöönk, eschöönken*): schenken; zie: *geiten*
schee, schuw. *meanschenschee*: mensenschuw
scheelappen, oogkleppen van een paard
scheempen, (*schöömp, eschöömpen*): schimpen
scheenken, (m.) ham
scheeper, (m.) schaapherder
scheer, (v.) verkleinv. *scheertien*: schaar
scheie, (v.) scheede, ook: dwarshout, dat twee grote stukken verbindt, b.v. de dwarshoutjes van een stoelleuning, van een molenwiek, de treden van een ladder.
scheif, scheef
scheilik, schielik {p.80}
scheiten, (*schuät, eschuättten; ik scheite, dû schötst, hei schöt, wi, i, zei schei.tet* [sxɛ̃t̥])
 schieten (met vuurwapen). *Zaond scheiten*: zand diep uitgraven uit een sloot, zodat men hoog moet opgooien; *Ån 'n dag scheiten*: terloops te berde brengen.
schel, scheel, ook: fel. *schel lecht*: fel licht
schelle, (v.) schel, bel, schil, eierschaal
schellen, schillen, ook: bellen. *Nen appel schellen*: een appel schillen; de bel luiden.
schiiären, (zwak ww.) scheren
schiiäppel, (m.) schepel
schiiël, [sx̃iɛ̃l], ook: **schel**: scheel, schel
schiiëllen, (*schiealde, eschiealt*): schelen. Wat kån mi dät schiiëllen. *Dät schiealde neit viölle*.
schiiemme, (v.) verkleinv. *schiiemmechien*: schim, schijnsel
schiiimmel, schemel, tweeplank van een weefstoel(?); draaibare draagbalk in het onderste deel van een wagen
schiiëmmer, (m.) schemer. Zie ook: *tweidoonker*
schiiëmmeren, [sx̃iɛ̃mɛ̃ɲ] schemeren. *Wi zittet nog te schiiëmmeren. Daor schiiëmmert mi wat vån vüür*: daar meen ik mij iets van te herinneren. *Het schiiëmmert em neit*: hij heeft goed zijn verstand.
schiiënne, (v.) scheen
schiiënnepiepe, (v.) scheenbeen
schientien, schijntje
schier, net, aangebroed (ei); 'n *schier määchien*: een net, proper meisje; 'n *schier äi*: een aangebroed ei.
schieren, 'n *äi schieren*: onderzoeken of een ei vers is, door het in een bak met water te leggen.
schiiët, (m.) scheet. *Vån nen schiiët nen doonderslag maaken*: van een mug een olifant maken.
schieten, (*schiiët, eschiiëtten; dû schitst, hei schit*): schijten
schiiin, schijn
schiiinen, (*schiiën, eschiiënnen*): schijnen
schiiive, (v.) schijf
schillink, schelling. *Prüschen schillink*: 30 cent
schin, schilfers, voorkomend bij roos op het hoofd.
schiiöldouk, (m.) schort. zie ook: *slüi*
schiiörft, (v.) schurft. *Zoo vol vlöö as 'n schiiörftig schaop*
schiiörftig, schurftig
schiiörk, (m.) schurk
schiiötte, (v.) grof wollen schort

schiotte, (v.) scheut, schot. *Scheit i al op? Jao, der koomp nû schiötte in. Heb i der ne schiötte op?:* is het geweer geladen?

schiotten, schorten. *Wûür schiöt et di?:* waar scheelt (schort) het je?

schip, (o.) mv. *scheepe*, verkleinv. *scheepien*: schip

schipbolten, (m.) bout aan het einde van de ketting, die in de grond gestoken wordt om een schip vast te leggen. {p.81}

schipperie, (v.) schippersbedrijf

schippersbokse, (v.) mv. *schippersboksens*, verkleinv. *schippersboksien*: schippersbroek, korte wijde linnen broek, die tijdens het werk over de gewone broek gedragen wordt.

Schipsloot, (m.) de vaart van de veengronden ten noordoosten van het dorp langs het Oosteinde naar de Holandergraven. Diende voor turfvervoer op kleine schuiten.

schithakke, (v.) deel van de achterpoot van paard of rund, ter hoogte van de menselijke knie

schobbe, (v.) schub. *In äierdöppe en visscheschobben wast slecht ragge*

schobben, (zwak ww.) zich schuren, met het lichaam tegen iets aan wrijven.

shoft, [sxoft] (v.) schurk, schouder van een rund

schol, ook: **school**, ondiep. *Den lop nog aaltied met nen schollen bûk*: die is nog niet gravida. *Ne scholle kou*: hoog op de poten staande koe

schold, [sxolt] (v.) schuld. *Schold is 'n lilc deer, numns wil et hebben.*

scholder, [sxoldər] (v.) schouder

scholdermaontele, (v.) schoudermantel zonder (?)

schölpe, (v.) schulp, schelp (gebogen deel van een ploegschaar)

scholte, [sxoltə] schout

schoonwal, ofschoon

schosseneelen, schorseneren

shot, [sxot] (o.) mv. *schötte*: planken stal. *vaikenschot; 'n schot vol wichter hebben*: veel kinderen hebben.

schötte, *de schötte*: schaapskooien ten noorden van het dorp op de grens van bouwland en veengrond.

shotvuarke, (v.) kleine, tweetandige vork aan lange steel, gebruikt voor het aanreiken van schoven (?) Zie: *gaiventrekken*

schou, (m.) mv. *schoune*, verkleinv. *schöuchien*: schoen

schoukaamer, (v.) schoenmakerswerkplaats

schoule, (v.) mv. *schoulen*, verkleinv. *schöultien*: school

schoumaaker, (m.) schoenmaker

schraagen, (m.) schraag

schrämme, (v.) schram

schrømmen, (mv.) kanen, gebakken stukjes vet. *Schrømmen* at men op de *bloudkouke*

schraon, *slööte schraon*: sloten van planten zuiveren met zeis en vork met horizontaal geplaatste tanden.

schraonder, schrande, zuinig

schraonsen, schransen

schremmechien, (o.) klein, mager mens of dier

schriefbrief, (m) brief. zie: *breef*

schriefbröd, (o.) plat kistje met schuifdeksel dat oudtijds de kinderen meenamen naar school. Werd gebruikt als bergplaats voor ...

schriiebeins, schrijlings

schriiën, [sxri^ēn] *ik schriie, dû schritst, hei schrit, wi, i, zei schriiet*: schrijden {p.82}

schriiven, *schreef, eschriieven; ik schriive, dû schrifst, hei schrif, wi, i, zei schriift*: schrijven

schriiver, (m.) schrijver, klerk. *De oolde schriivers.*

schrit, schrede, ook: kruis van een broek. *Dei bokse is in et schrit te enge.*

schrobbeerige, (v.) standje, berisping
schrobben, (zwak ww.) schrobben; naar voedsel krabben door kippen. *De straote schrobben.*
schrobbezäage, (v.) smal toelopende kleine zaag
schroote, smalle plank van weinig waarde, voor afrastering bruikbaar
schuaare, (v.) schoor, sloot
schuaaren, (zwak ww.) stutten; met haastige, moeilijke gang lopen, b.v. van schaatsenrijder in tegenwind. *Hei möt schuaaren um oons bie te hoolden*
schualle, (v.) school (vis)
schuastein, (m.) mv. *schuasteinder*, verkleinv. *schuasteintien*: schoorsteen
schuättele, [sxüætəɫə] mv. *schuättele*, verkleinv. *schuätteltien*: schotel
schuättelrimme, (v.) rek voor schotels, die men te pronk stelt.
schuatten, anreiken van hooi of roggeschoven bij het op- en afladen, wanneer dat met de *shotvuarke* gebeurt.
schuätter, [sxüætər] aanreiker; zie: *schuatten*
schuddekoppen, het hoofd schudden
schudden, (zwak ww.) schudden. *kraomschudden*: op kraamvisite gaan.
schûf, *Hei hef schûf vüür 'n düüm*: hij heeft geld
schuppe, (v.) schop (werktuig); zie: *klüttenschuppe*
schut, kamerscherm; ook: sluis
schuthöogte, (v.) hoogte in de weilanden van oost naar west tussen de Wetering en de Oudenweg; zie: *hiöst*
schutstal, (m.) stal, waarin geschut vee voorlopig kan worden geborgen.
schütte, (v.) schuit
schutten, vreemd vee in beslag nemen, dat op 'andermans' land en onbeheerd werd aangetroffen.
schuttige, (v.) schutting
schûülen, schuilen
schûülweenkelen, schuilvink spelen
schûüm, (o.) schuim
schüümen, schuimen. Wordt ook gezegd van een koe, die uit eigenaars weide naar een andere weide loopt.
schüümer, een koe die *schüümt*.
schüümspaon, (m.) schuimspaan
schûümspaon, (m.) schuimspaan; zie: *schüümspaon*
schüün, **schüüns**, schuin
schüünen, ophitsen, inblazen; *inschüünen*. *Op 'n eersten april kaon-k alle gekke schüünen, wüür ik ze hebben wil* {p.83}
schüür, (m.) mv. *schüürs*: scheur
schûür, (o.) afdak; *iimenschûür*, *oonderschûür*
schûür, (o.) mv. *schûürs*: dreigende wolk; *reagenschûür*, *doonderschûür*
schüüren, (zwak ww.) scheuren
schûüren, (zwak ww.) schuren, poetsen. *Kloompe schûüren*
schüürken, schurken tegen jeuk. *Eigen schold schüürkt het meeste. Wei de schiörft hef, schüürkt zich.*
schûüve, (v.) schuif
schûüven, *schuääf*, *eschuääven*; *ik schûüve, dü schofst, hei schof, wi, i, zei schûüft*: schuiven
seempel, simpel
Seere, **Seertien**, (eigenaam) Saar, Saartje
Sefie, (eigenaam) Sofie
sevette, (v.) servet

sevijs, (o.) mv. *seviize*, verkleinv. *seviessien*: servies
siassenette, (v.) raamhor
Sibculo, buurtschap ten noorden van Vriezenveen
Siep, naam van herdershond
siepele, (v.) ui
Sies, in het spreekwoord: *Dä-s aonderen mosterd as vån Sies*: dat had je niet verwacht. *Mosterdsies* was een venter uit Den Ham. die in het laatst van de 19e eeuw per hondekar rondreed met mosterd en schoensmeer.
siesien, sijsje. *Zoo glad as 'n siesien*.
sik, (m.) mv. *sikke*: geit, spits kinbaardje
sikkeneeren, chicaneren
sikkenöörig, ontevreden, mopperig
sim, touwtje van vlas of hennep
simbeantien, (o., verkleinv.) zie: *sim*
siocht, [sioxt] troep. *Nen sjocht wichter*: een troep kinderen
siökkel, (m.) sukkel
siökkelen, (zwak ww.) sukkelen
sioks, [siöks] (m.) slungel
sioksen, [siöksən] slungelen, slordig lopen
siüchelen, het geluk een handje helpen. *Nei siüchelen*: eerlijk spelen
sjau, (m.) sjouw. *Dä-s nen sjau*: dat is moeilijk werk
sjauen, (zwak ww.) sjouwen
sjeeze, (v.) sjees, tilbery
sjet, (m.) sajët
slääger, (m.) slager, vleeshouwer; zie: *slächter*
slaateren, (zwak ww.) morsen met vloeistof
slabbe, (v.) mv. *slabben*, verkleinv. *släbbechien*: slabbetje {p.84}
slabben, (zwak ww.) morsen, lekken
slacht, *de slacht*. *Maane hebben wi de slacht*: morgen wordt bij ons geslacht
slachten, [slaxən] (zwak ww.) slachten
slächter, (m.) slachter. 'n *Slächter* slacht een koe of varken tegen loon bij anderen.
slachtmaol, (o.) feestelijke maaltijd na de slacht
slachtvisite, (v.) visite na de slacht van burens en goede vrienden, die het geslachte dier komen *küüren* (keuren) en *vetpriizen*. Bij het binnenkomen zeggen deze: *Viölle geluk met 'n vetten* en bij het heengaan: *Ik huappe dä-i em te hoope in gezoondhäid müüegt gebrükken*.
slag, (m.) mv. *slääge*: slag; *op slag*: terstond; ook: vandaag aan de dag. *Vån et zölfde slag*: van dezelfde aard.
slaghaamer, (m.) schepnet met lange steel, waarmee gevist wordt. Ook: **kraa** genaamd.
slakke, (v.) slak
slammier, lang persoon
slänge, (v.) mv. *slängen*, verkleinv. *slengchien*: slang
slaod, salade
slaodbek, (m.) buitengewoon grote mond
slaon, *slöug*, *esliäagen*; *ik slao*, *dü sleitst*, *hei sleit*, *wi*, *i*, *zei slaot*: slaan. *De klokke sleit*. *Hei sleit op zien vaare*: hij lijkt op, aardt naar zijn vader. (Jonker: *Hei slat zien vare*).
slaop, (m.) slaap. zie: *slaope*
slaope, (v.) mv. *släöpe*: slaap (gedeelte van het hoofd)
slaopen, *slöup*, *eslaopen*; *ik slaope*, *dü slapst*, *hei slap*, *wi*, *i*, *zei slaopt*, *ik slöup* etc: slapen
släöperig, slaperig
slap, slap. *Zoo slap as nen wascheldouk*.

slat, vorm van ww. *slaon*; eigenlijk: *hei sleit*
slat, (o.) dweil, oude lap
sleanteren, (zwak ww.) slenteren
sleenken, *slöönk, eslöönken*: slinken
sleif, (m.) mv. *sleive*, verkleinv. *sleifien*: houten pollepel
sleit, (m.) mv. *sleite*: onbewerkte, dunne boomstam
sleiteren, tijdens het uitdelen wat morsen
sleits, sleets; zie: *slièts*
sleppe, (v.) sleep
sleppen, (zwak ww.) slepen
slichten, [slixən] egaliseren
slie-e, (v.) slede
sliepen, *slièp, eslièppen; dû slipst, hei slip*: slijpen
sliepstattend, met de staart tussen de benen
slierie, watergruwel: wijnsoep met krenten en rozijnen
sliet, kleefkruid {p.85}
slieten, *slièt, esliètten; ik sliete, dû slitst, hei slit, wi, i, zei slietet* [slit] slijten
slièts, sleets; zie: *sleits*
slikkeren, (zwak ww.) snoepen
slikkeriie, (v.) snoepgoed
slim, erg, slecht; *slim zeik*: erg ziek; *slimme groond*: onvruchtbare grond
slimmen, *nen slimmen wiään*: ziek zijn
slingerbusschien, (o.) bosje met wandelpaden
slingeren, (zwak ww.) slenteren
slïörf, (m.) slurf
slïöttele, (v.) mv. *slïöttele*, verkleinv. *slïötteltien*: sleutel
slippe, (v.) slip; *hièmdslippe*: hemdslip
slitazie, (v.) slijtage. *Slitazie ån 't benul hebben*: simpel zijn
slobberen, [slobəʳn] slobberen, slurpen
slobberiie, (v.) half vloeibare kost
slodderig, [slɔdəræg] slordig
sloddermikke, (v.) sloddervos
slof, iets vochtig, traag. *Nen sloffen keerl*: een slome kerel
sloff, [slofə] (v.) slof, muiltje
slofhakke, (v.) iemand die sloft, sleepvoetend loopt
slogholm, [slɔghɔlm] lange slungel
slogholmes, lummel
slok, [slɔk] slap, los, lenig. *Nen slokken keerl. Dät täu zit slok eknupt*: dat touw is los geknoopt. 'n *Slok jöönchien*.
slok, [slok] (m.) slok. 'n *slukkien*: een borreltje
sloons, (m.) vuile, vette ... van wagensmeer
sloot, (m.) mv. *slööte*, verkleinv. *slöötien*: sloot. *Nen oolden sloot*: een droge sloot.
slooten, een sloot van onkruid zuiveren
slootsel, (o.) uit een sloot gehaald onkruid; zie: *slooten*
sloove, (v.) mv. *slooven*, verkleinv. *slööfien*: sloof
slop, [slɔp] (o.) luik in de zolder. 'n *balkenslop*. Vóór een begrafenis werd de lijkst onder het *slop op de diälle* geplaatst.
slot, 't *Slot*: naam van een buurt, oostelijk van de Schipsloot, na 1828 ontstaan aan de toen aangelegde nieuwe weg naar Geesteren.
slüi, (o.) mv. *slüie*: werkschort

slükken, *släk, esläkken; ik slükke, dû slokst* [slokst], *hei slok, wi, i, zei slûkt; ik slák, dû släkst* etc.: slikken
slüs, (m.) mv. *slüüze*: sluis {p.86}
slütten, *slät, eslätten; ik slütte, dû slutst, hei slut, wi, i, zei slüttet* [slut]; *ik slät, dû slätst* etc.: sluiten
slüüeve, (v.) sleuf
slûúrie, (v.) slome, slordige vrouw
slûúrig, lusteloos
smääk, smaak
smääkelik, smakelijk
smächtig, slank
smains, zie: *maane*
smaldouk, (o.) *Dät is gein smaldouk*: dat is wat goeds, dat is goede kwaliteit
smatte, smart
smette, (v.) smet, vlek
smiäär, (m.) smeer. *Zich in 'n smiäär läggen*: zich te goed doen.
smiäärig, smerig
smiäärpütte, (v.) smeerpoes
smiäärzak, (m.) smeerpoes
smid, mv. *smiie* [smi^e] smid
smidschaassen, (mv.) door de smid gemaakte schaatsen
smiên, [smi^eñ] ww. smeden
smieten, *smièt, esmièttten; ik smiete, dû smitst, hei smit, wi, i, zei smietet; ik smièt, dû smiètst, hei smièt, wi, i, zei smièttten*: smijten
smiètte, (v.) worp
smitteriie, (v.) smederij, smidse
smokkelder, [smokəldər] (m.) smokkelaar
smokkelpad, (m.) 'n *Smokkelpad*: voetpad, dwars door de bouwlanden, ten noorden van de straat
smoks, [smoks] (m.) stevige zoen
smöö, zacht, week
smorre, [smorə] (v.) cilindervormige metalen beker met steel, waarin koffie gekookt werd
smüüegelen, in de schemering zitten
smûüle, (v.) smoel
snääter, (m.) snater
snääverig, dun, spichtig. 'n *Snääverig keerltien*.
snachtens, zie: *nacht*
snaipen, snerpen
snaore, (v.) snaar
snaorse, (v.) schoonzuster {p.87}
snaort, (o.) handvat van een zicht
snarre, stuurse vrouw
snas, snars, niets. *Ik begriepe der gei snas vån.*
snau, (m.) snauw
snauen, [snaũm] (zwak ww.) snauwen
snee, (v.) sneeuw
sniäävel, (m.) snavel
snieder, kleermaker (*de snieder*)
sniejen, (zwak ww.) sneeuwen
sniê, (v.) verkleinv. *sniêchien*: snee

sniên, snieden, *snee, esniên; ik sniê, dû snitst, hei snit, wi, i, zei sniêt*: snijden
sniêzoomp, (m.) bak, waarin stro tot haksel werd gesneden
snippe, snip
snipsnaorrijen, (mv.) prulletjes
snisteren, (zwak ww.) *'t begeent al te snisteren*: bij het bakken in de pan
snit, streek bij het schaatsenrijden. *Nen mooien snit*: een mooie streek
snit, (o.) snede. *hööi vån 't eerste snit*
snof, snuiftabak
snokken, snikken
snöö, teleurstellend
snööien, (zwak ww.) snoeien
snorre, [snorə] (v.) snor
snorrebot, [snorəbot] (o.) varkensbeentje uit de voorpoot. Er doorheen zijn twee gaatjes geboord. Met een doorheen getrokken touwtje kan men het beentje doen snorren.
snouk, (m.) mv. *snouke*: snoek
snöupen, *snät, esnätten*: snoepen
snûfdöoze, (v.) snuifdoos
snütten, (m.) snuit
snüüvel, rukwind
snûûven, *snääf, esnääven; ik snûûve, dû snofst, hei snof, wi, i, zei snûûft; ik snääve, dû snääfst* etc.: snuiven; *düürsnûûven*: doorsnuffelen
sokker, [sokər] (m.) suiker
sokkeräi, cichorei
sokkerpuppie suikerspeen. Dichtgebonden lapje met suiker om kind stil te houden.
soldaot, (m.) mv. *soldaoten*, verkleinv. *soldäötien*: soldaat
somme, [somə] (v.) mv. *summechien*: som
söönt, sinds
Söönste, Sint. *Söönste Klaos*: Sinterklaas {p.88}
soppe, [sɔpə] (v.) moes; *appelsoppe*: appelmoes. *In de soppe vallen*: in het vuil vallen.
soppe, verkleinv. *söppien*: sopje, zeepsop
soppen, [sɔpm] (zwak ww.) morsen.
soppen, [sɔpm] (m.) *Het is nen soppen*: het is een vuile boel; ook: modderig
soppert, (m.) sopszak, morspot
spån, (o.) ruimte tussen de toppen van duim en pink bij uitgespannen hand.
spånboog, (m.) bepaald schiettuig
spåndeeren, besteden
spånnen, (zwak ww.) bij het knickerspel de knikker, die men spannend kan aanraken. *Den spån ik ...*: rechten voorbehouden.
spånniksen, slordig zitten (in het zicht, voor het raam?)
spaon, (m.) spade, schop, spaanstak
spaon, mv. *späönder*: spaan. *Buatterspaon. Ne spaonen döoze*: doos, gevlochten van stroken hout. *Hauen dät de späönder der äfvleigt* (bij vechtpartij)
spat-äi, (o.) klein eitje zonder dooier
spatsies, *Maakt gein spatsies*: houd je kalm!
spattelen, spartelen
späute, (v.) spuit
späuten, (zwak ww.) spuiten
spealde, [spælə] (v.) mv. *spealden*, verkleinv. *spealdtien*: speld. *spealdtien braonen*
spee, te kijk. *Wat zi i daor spee*
speende, [spēnə] (v.) spinde, broodkast

speent, (o.) spint, kwartschepel. 12 *speent* is 1 mud (1 hectoliter). 'n *Speent laond*: tien vierkante meter
speentvat, (o.) maat van één spint inhoud
speigel, (o.) verkleinv. *speigeltien*: spiegel
spekvet, *Vüür spekvet metdoun*: meespelen voor spek en bonen.
spekzöuten, een appelsoort
spendig, *spendig wegekuömmen*: schielik weggegaan, net overleden
spiejdronk, (m.) braakdrankje
spieje, spuug
spiejen, *spüi, espüien*: spuwen
spiejoom, (m.) oud oompje in huis
spieker, (m.) mv. *spiekers*, verkleinv. *spiekertien*: spijker
spier, (v.) mv. *spiers*, verkleinv. *spiertien*: spriet, strootje, kleinigheid. *Haorspier, grösspier, stroospier, hööispier* etc. 'n *Spier in 't glas*: een borrel
spieten, *spièt, espiètte*: spijten. *Dät spietet [spit] mi*: dat spijt me. {p.89}
spiile, (v.) mv. *spiilen*, verkleinv. *spieltien*: spijl, tralie. *De spielen vån nen stoul. Vläässpiile*.
spiize, (v.) spijs
spik, dammetje in een sloot
spikkelaosie, (v.) speculatie
spikkeleeren, speculeren
spil, (o.) spel, spul. *Het is 'n spil*: het is een ernstige toestand. 'n *Mooi spil*: flink boerenbedrijf. 't *Spil fiks, leiver ne kou te meender*: het spul moet in orde zijn, liever een koe minder. *Wat is dät vüür spil*: wat is dat voor spul.
spille, spil. *De spille wüür het umme dräit*.
spinnekop, (m.) mv. *spinneköppe*: spin. Ook: spinrag. *Spinneköppe åfdoun*: spinnen jagen
spinnekopnust, (o.) spinneweb
spinnen, *spun, espunnen*; *ik spinne, dû speenst, hei speent, wi, i, zei spint*: spinnen. *Hen spinnen gaon*: op spinvisite gaan (overblijfsel van vroegere *spinmäöle*)
spinneweil, (v.) spinnewiel
spinsters, (mv.) 'n *Goundag kriigen wi spinsters*: woensdag krijgen we spinvisite.
spiölln, *spiäölde, espiäölt; ik spiölle, dû spiäölst, hei spiäölt, wi, i, zei spiölt*: spelen
spit, (o.) de laag aarde, die met de spade is ... *Twei spit deipe ummeläggen*: ter diepte van twee spit omspitten.
spitsgarre, (v.) spitsroede. *Düür de spitsgarre loopen*: een te straffen jongen moet tussen twee rijen jongens doorlopen en wordt dan met de handen geslagen.
spleenter, (m.) splinter
splet, veenachtige substantie
splieten, *splet, espletten*; *ik spliete, dû splitst, hei split, wi, i, zei splietet [split]*: splijten
spoons, (m.) mv. *spöönze*, verkleinv. *spöönsien*: spon
spoud, spoed
spöuden, spoeden
spöudig, spoedig
spouk, (o.) mv. *spöuke*: spook
spoule, (v.) mv. *spoulen*, verkleinv. *spöultien*: spoel
spöulen, *spöulde, espöult*: spoelen
spräie, (v.) spreï
spräien, *sprede, espret*: spreiden
spräkkebaas, (m.) redenaar. Ook: praatjesmaker
spräkken, *sprak, espräkken*; *ik spräkke, dû sprekst, hei sprek wi, i, zei spräkt*: spreken. 'n *Doomneer hef goud espräkken*: de dominee heeft goed gepreekt.

sprao, spreeuw
spraoke, (v.) spraak. *De Vjennespraoke. Daor is gein spraoke vån:* daar komt niets van in.
spreien, [sprɛiŋ] *spredde, espret:* spreiden {p.90}
springen, *spröönk, esprungen; ik springe, dû spreengst, hei spreenk, wi, i, zei springt:*
springen
sprok, [sprɔk] vuilboom
sprökke, (v.) spreuk
spröö, ruw, droog. *Spröoe haonde of lippen.*
sprööien, sproeien
sproonk, (m.) mv. *sprunge:* sprong. *Te volle sproonk:* in galop. In weversterm: de ruimte tussen de twee lagen schering, waardoor de spoel vliegt.
spuaaren, (mv.) sporen van een ruiters of een haan, dakspanten
sputteren, (zwak ww.) spatten
spüür, (o.) mv. *spüürs:* wagenspoor
spüüren, (zwak ww.) sporen. *Dei waage spüürt neit:* de wielen passen niet in het wagenspoor. *Eimaond spüüren:* iemand missen.
staaken, (m.) staak
stääken, (ww.) staken
stää, staal, monster. *Daor kån ik û 'n stäältien vån vertellen.*
stääpel, (m.) stapel, hooi- of houtstapel.
stääpelkiste (v.) kleerenkist
stad, (v.) mv. *stiiän*, verkleinv. *städtien:* stad. Met *de stad* wordt de stad Almelo aangeduid.
stadskeend, (o.) iemand die onder curatele staat
stäiger, (m.) steiger
stäigeren, steigeren van een paard; in steiger zetten
staik, *stäiker, stäikst:* sterk
staiken, sterken van weefsel
staiksel, (o.) pap, waarmee gesterkt wordt.
stäil, steil
staiven, *stiörf, estiörven; hei staift:* sterven
stalstreeier, (m.) oud oompje dat ...
stänge, (v.) mv. *stången*, verkleinv. *stenchien:* stang
stank, ondeugend, guitig jongetje
stäödig, kalm. *Stäödechies ån:* zachtjes aan.
staol, (o.) staal (metaal)
staompen, (zwak ww.) stampen
staon, *stön, estaon; ik stao, dû steist, hei steit, wi, i, zei staot; ik stön, dû stönst/stääonst, hei stön, wi, i, zei stönnen:* staan
staond, stand
staonde, staande
stäöndertien, een der vier zijden van een bikkel
staonk, (m.) stank
stäönties, springen zonder aanloop {p.91}
staot, staat, opschik. *Grooten staot vereeren:* op grote voet leven. *Op staonden vout.*
stappe, (v.) dichtslaande val. *Vroutenstappe.*
stat, (m.) mv. *stätte*, verkleinv. *stättien:* staart
Stäue, *de Stäue:* stuwe, waterleiding, die de westelijke grens vormt van Vriezenveen.
stäuen, *stuwen.* “*Ne gezoonde mäüge kån viölle stäuen*”: veel verorberen.
stäuten, stuiten
steampel, (o.) stempel

steek, (m.) suikerballetje
steerenhelder, zo helder, dat de sterren zichtbaar zijn. Duits: sternklar.
steerne, (v.) mv. *steerne*, verkleinv. *steerntien*: ster
stein, (m.) mv. *steinder*, verkleinv. *steintien*: steen. ook: tegeltje. *Mooie steinties an de kaonte*: mooie tegeltjes aan de wand.
steinplas, (m.) opslagterrein van een bouwmaterialenhandel
stelte, (v.) stelt
stemme, (v.) stem
stengelen, (zwak ww.) drentelen. *Daor koomp he anstengelen*.
stennen, steunen. *Hei is zoo dikke evrätten dat he steant*.
stiää, (v.) mv. *stiään*: plaats, plek. *Bie stiään*: hier en daar.
stiäävel, (m.) laars. *Daor koop he anstiäävelen*: daar komt hij aanlopen.
stiääven, steven
stiäkkel, (m.) stekel, doorn. *Stiäkkelbos*
stiäkkelvaiken, (o.) egel. zie ook: *vaikeniezel*
stiäkken, *stak, stiäkken; ik stiäkke, du stekst, hei stek, wi, i, zei stiäkt*: steken
stiällen, *stiälde, estwällen*: stelen
stiällen, (zn.) steel
stief, stijf. *Stief pepier*: bordpapier; *'n stief keteer*: een ruim ¼ uur.
stiëkke, (v.) steek. *Ne stiëkke in de zied*.
stiepel, (m.) uitneembare paal in het midden van de buitendeur van het achterhuis
stiërke, (v.) mv. *stiërken*: vaars.
stiërkenkalf, (o.) vrouwelijk kalf
stiiege, (v.) mv. *stiiegen*, verkleinv. *stiiechien*: steeg, de weg langs het erf. *De stiiege lieken*: de steeg egaliseren.
stiiegeblöumtien, (o.) madeliefje
stiiegegrös, (o.) beemdgras
stieevig, stevig
stiige, (v.) twintigtal
stiil, (m.) stijl, paal
stiims, stijfhoofdig
stikkedor, (m.) stucadoor {p.92}
stikken, in vierkante stukken steken. *Tiörfstikken. Eimaond wat nao de stikken giieven*: iemand sterk beknorren.
stikker, (m.) soort veenspade
stille, stil. *Laoten wi effen stille wiään*: stil zijn om te bidden of danken bij het eten. *Stillen Vridag*: Goede Vrijdag
stinken, *stunk, estöönken*: stinken
stiönnen, steunen, klagen
stiötten, storten
stipknöllechies, kleine ronde rapen
stob, [stop] *Op 'n stob*: onmiddellijk
stobben, [stom] (m.) boomstronk
stof, [stɔf] (o.) stof
stoffe, [stɔfə] weefsel. *Ne goude stoffe*: goede stof
stofnust, (o.) stofnest
stok, [stɔk] (m.) mv. *stökke*, verkleinv. *stökkien*: stok. *Boonenstökke, boonenstikken*.
stökkeboonen, (mv.) snij- of andere bonen, die opranken tegen stokken
stökkeren, slenteren; stuntelig lopen
stölpe, (v.) stolp

stölpe, (v.) deksel van een pan of pot
stölpen, vissen in ondiep water door middel van een mand zonder bodem.
stölpvûûr, (v.) eerste voor, die midden door het bouwland wordt getrokken.
stolt, [stɔlt] stout, ondeugend
stoom, (m.) door stoom gedreven fabriek
stoomfietse, (v.) motorrijwiel
stoomwiääver, (m.) wever op machinaal getouw
stööntelig, onvast ter been zijn
stöören, (zwak ww.) sturen, ook: storen.
stooten, *stodde, estot; ik stoote, dû stotst, hei stot, wi, i, zei stootet* [stöt]; *ik stodde, wi stodden*: stoten
stöppel, (m.) stoppel
stöppelhaanen, (m.) maaltijd na afloop van de oogst.
stöppelkatte, (v.) laatgeboren kat
stotgat, (o.) iemand die houterig loopt
stotteren, [stotɛˈrɪ] stotteren
stoul, (m.) mv. *stöule*, verkleinv. *stöültien*: stoel {p.93}
stoulliönnige, (v.) stoelleuning
strabbânt, gestreng, bars
strak, gestreng. 'n *strak weenter*: een strenge winter
straole, (v.) verkleinv. *sträöltien*: straal
straompel, (m.) gaffelvormige tak
straote, (v.) mv. *straoten*, verkleinv. *sträötien*: straat
straoten, (zwak ww.) straatstenen leggen
straotenmaaker, (m.) stratenmaker
streampelties, (mv.) sleutelbloem (*Primula veris*)
streeien, *sträide, esträit*: strooien. *De beiste streeien*: de koeien schoon strooisel onder doen.
streeiige, [strɛigə] (v.) strooisel, stro of ruigte voor de stal.
strekke, (v.) streek. 'Ne *gemeine strekke*: een gemene streek
streppel, (m.) smalle strook. *Nen streppel laond*
stried, (m.) strijd, afkeer. *Daor heb ik aaltied nen stried op ehat*: daar heb ik mij nooit mee kunnen verenigen
strieden, *ik striede, dû stridst, hei strid*: strijden
striekgeld strijkgeld
Striepe, *de Striepe*: Buurtschap (gemeente Wielen) over de grens bij Bruinehaar
strik, (o.) strik. ook: smal latje waarmee de zeis gescherpt wordt (strekel). *zäisenstrik*
strikvlüüegelen, doet b.v. een haan, die zijn hof maakt. Hij strijkt dan met de vleugels over de grond
strikzied, *Op strikzied liggen* zegt men van een dier, dat stervend terneer ligt.
strööisel, (o.) suikergoed om te strooien
ströömpe, (mv.) de schachten van een kous
strööpen, (zwak ww.) stropen
strööper, (m.) stroper
strop, [strɔp] (o.) strop, ook: guitige jongen. *Dät is 'n strop*: dat is een guitige jongen
strotte, [strɔtə] (v.) strot
strükkelen, (zwak ww.) struikelen
strüvelle, (v.) slechtgroeiende struik of boom
stü, **stübbien**, naar rechts (gezegd tegen een paard). *Hei weet vån gein stü of haor*: hij is geheel onwetend.
stuaamen, stomen, stofregenen

stuaave, (v.) stoof
stuakken, (zwak ww.) stoken
stuakker, **stuakkerbaas**, (m.) stoker
stuakkeriie, (v.) opstokerij
stuark, (m.) mv. *stuärke*: ooievaar
stukke, (zn. o.) stuk {p.94}
stukkend, kapot
stuorm, [stüqrm] storm
stüppe, (v.) mv. *stüppen*, verkleinv. *stüppien*: stoep, stuip
stütte, (v.) grijs brood van tarwemeel of roggemeel. *Nen raaren stütten*: een zonderling.
stutte, (v.) stut
stüttien, (o.) klein krentenbroodje
stüüven, *stuääf*, *estuääven*; *het stof*: stuiven. *Het stof hier*: men snijdt op.
stüüver, (m.) stuiver
suënebeerens roet, rankende helmbloem
Süpelplüs, naam van een complex veengrond in het noorden van de gemeente (Vriezenveen)
süüzemikke, suffert
swiet, *swiet slaon*: groot vertoon maken
taale, (v.) verkleinv. *täältien*: taal. *Hei sprak 'n raar täältien*
taarten, (m.) verkleinv. *taartien*: taart
tachentig, tachtig
taigen, (zwak ww.) tergen
taigeriie, (v.) tergerij
täile, [tælə] (v.) verkleinv. *täältien*: teil
taipentiin, terpentijn
taiwe, (v.) tarwe
takkedraod, (m.) prikkeldraad
täks, (m.) mv. *täksen*: tekst. *I mönt em neit vån 'n täks brengen*
tänge, (v.) verkleinv. *tengchien*: tang
tao, *täöder*, *täöst*: taai
taobäus, (o.) iemand, sterk van gestel
taofel, (v.) verkleinv. *täöfeltien*: tafel
täöfelaovend, (m.) oudejaarsavond. ook: **täöfelties-aovend**
täöfelen, (zwak ww.) oudejaarsavond vieren
taomper, licht zuur
taonäägel, (m.) nijdnagel
taond, (m.) mv. *taonde*, verkleinv. *teandtien*: tand. *Fiin op 'n taond*: kieskeurig
taondtaigeriie, (v.) tandtergerij
tasche, [tasxə] (v.) verkleinv. *täschien*: tas
täste, (v.) test
tästen, (zwak ww.) tasten. zie ook: *toutäst*
tatten, tarten, plagen
tatteriie, (v.) plagerij
täu, (o.) mv. *täue*, verkleinv. *täuchien*: touw {p.95}
teampel, (m.) tempel, toestel in de weverij om het doek te spannen
teampelig, wankel. 'n *teampelig voor hööi*, *tiörf*
teamperen, temperen
tebak, (m.) tabak
teentelen, (zwak ww.) tintelen
tei, (m.) mv. *teine*, verkleinv. *teichien*: teen

teibaond, (m.) voorste riempje van een schaats, dat over de teen gaat
telder, (m.) mv. *telders*, verkleinv. *teldertien*: bord, schotel
telgen, (mv.) jonge eikenboompjes. *De telgen* was een strook land langs de tochtsloot
temet, [təmət] straks. Ook: **temier**
temier, straks
temöute, tegemoet; zie: *gemöute*
tevrään, [təvræñ] tevreden
tiäär, (m.) teer, koolteer
tiäärige, (v.) tering. *De tiäärige nao de niäärige zetten.*
tiäppel, (m.) tepel
tied, (v.) mv. *tieden*: tijd. *Ût de tied*: overleden. *Bie tieden*: af en toe. *Bietijds*: bijtijds. *Het ån de tied hebben*: de tijd hebben
tiëkke, [tiëkə] teek
tièm, [tiəm] (m.) stokpaardje, geliefkoosd onderwerp. *Nen tièm op eits hebben. Dät is zienen tièm*: dat is zijn stokpaardje.
tientien, [tintiñ] (o.) tientje (tien gulden)
tieren, drukte maken. *Zich tieren*: zich druk maken.
tierig, opgewekt, tierig
tiiegen, [tiëgən] tegen, naast. *Tiiegen et hüs*: naast het huis. *Tiiegen oonzen Jan hen*: zo oud als onze Jan
tiieve, (v.) teef
tiigen, *tuääg, etuäägen, ik tiige*: tijgen
tiile, 'n *tiörf lig ån tiile*: de turf ligt aan rijen van drie hoog om te drogen
tiilgat, (o.) opening in een bijenkorf
tiilooze, (v.) narcis
tiine, (telw.) tien. Maar: *dätteine, veerteine* etc.
timmeren, (zwak ww.) een huis bouwen. *Nen vüüegel timmert*: een vogel bouwt een nest.
Tiönnies, (eigenaam) Teunis
tiönniesbloume, (v.) teunisbloem
tiörf, (m.) mv. *tiörve*, verkleinv. *tiörfien*: turf. *Tiörf trekken*: turf baggeren.
Tiörk, (m.) Turk. *Tiörkse wäite*: mais
tiötteldüüve, (v.) tortelduif
tip, (m.) mv. *tippe*: puntig eind. 'n *tippien eerappele*: een klein stukje grond met aardappelen. {p.96}
tipdouk, (m.) mv. *tipdöuker*, verkleinv. *tipdökien*: puntdoek
titte, (v.) tepel
tochtsloot, (m.) treksloot, de waterafvoer van de waterleidingen in het zuiden van de gemeente naar het Overijssels Kanaal
todde, (v.) vod. *Todden*: lompen, vodden
todden, (zwak ww.) slepen. *Jonge hoonde todt als vot*: jonge honden slepen alles weg.
toeskaont, opgedirkt
toeskaonten, *nen toeskaonten*: opgedirkt vrouwspersoon
tog, (o.) mv. *tuääge*: sloop, overtrek
toksen, [toks^ēn] met een mooi praatje afhandig maken
tol, (m.) mv. *tölle*: wegentol, drijftol
tolteren, (zwak ww.) schommelen
tolterzeel, (o.) schommel
tommelen, (zwak ww.) tuimelen. *ummetommelen.*
tonge, (v.) verkleinv. *tunchien*: tong
tonne, (v.) mv. *tonnen*, verkleinv. *tunnechien*: ton

toom, (m.) mv. *tööme*: toom. *Nen toom hounder*.

Toone, (eigenaam) Toon

töönen, (zwak ww.) tonen

tööntelen, (zwak ww.) wankelen, omvallen. *Temier tööntelt het umme*

toope, zie: *hoope, te*

tooren, (m.) mv. *toorens*, verkleinv; *töörentien*: toren

tööten, (zwak ww.) zeuren, talmen. *Ligge toch neit te tööten*: zanik niet.

tööveren, (zwak ww.) toveren

tööverhäkse, (v.) toverheks

tottelen, [totəln] kletsen, zeuren

tou, toe, dicht. *Ån de toue düür kuommen*: voor de dichte deur komen. *Hei is der wal vån ån tou*: hij is er wel toe bereid.

toubrengen, toedrinken. *Brengt mi es tou*: uitnodiging tot de gastheer, die een borreltje schenkt om het eerste slokje te nemen.

toug, (m.) mv. *töuger*, verkleinv. *töugien*: tak

tougveenke, (v.) vink

toukem, toukuommend toekomend. *Toukem wiäkke*: aanstaande week

touläggen, [tøulæŋ] *liää tou, touelegt; hei leg tou, wi längt tou*: neerleggen. *Lägge dät daor meer tou*: leg dat daar maar neer.

toumaaken, *maakde tou, touemaakt*: klaarmaken; ook: toetakelen. *Wat hest dũ di touemaakt*.

töumig, zonder werk of bezigheid. *Töumig daor zitten. Töumig gaon*: ledig gaan

toustellen, *stealde tou, touestealt*. *Zich wat toustellen*: iets aanschaffen. *Eimaond wat toustellen*: iemand iets bezorgen. *Ik hebbe mi ne nie-e fietse touestealt*: ik heb een nieuwe fiets aangeschaft. {p.97}

toutäst, (m.) licht karweitje. *Dät kaonst dũ nog wal effen douen, het is meer nen toutäst*.

toutästen, [tøutæsən] toetasten. *Täste tou*: bedien je. Men zegt ook wel: *kriigt ån*.

touvedån, langzamerhand. *Wi mönt touvedån hen vooren*: wij moeten zo zachtjes aan het vee voeren.

töuven, toeven, vertoeven

träân, trääden, [træñ] treden, stappen. *iörgel* [iøergəl] *träân*: orgel trappen. Ook: lopen: *wi hebt våndäage heel wat åfeträd*. Zie ook: *åfträân. Ût berre träân*: uit bed stappen. *Met het verkeerde bein üt berre träân*.

trächter, (m.) trechter

träffen, *tröf, etröffen*: treffen

trallat, opgewekt, monter

tramiinen, stuipen

traompelen, (zwak ww.) trappelen

traon, (m.) traan (van vis)

trappe, (v.) verkleinv. *träppien*: trap

trappeeren, betrappen

trauen, (o.) huwelijk. *Ik wöönsche ù het beste in ùn trauen*.

trauen, *traude, etraut*: trouwen. *Uaaver 'n huttentutbessem etraut wiäân*: een ongelukkig huwelijk hebben.

treampse, korenbloem

tred, mv. *trää*: trede, schrede

trekgat, (o.) mv. *trekgäate*: kuil waar veen uit gebaggerd is.

trekken, *trök, etrökken*: trekken. *Vån 'n aimen trekken*: ondersteuning krijgen.

trille, toestel met verticale spil om garen op een spoel te winden.

troep, verkleinv. *triüppien*: troep

trökkelen, uitdrukking bij het knikkeren

tromme, (v.) mv. *trommen*, verkleinv. *trummechien*: trom
trommen, (zwak ww.) tegen de ruiten tikken.
tros, (m.) mv. *trössche* [trœskə]: tros
trü, **trügop**, roep tegen een paard: terug
trükke, (v.) verkleinv. *trükkien* (o.) konijn
tuälf, zie *tuälvene*. *Tuälf wichter*: twaalf kinderen.
tuälvene, telw. twaalf.
Tubbege, (plaatsnaam) Tubbergen
tûf, (m.) mv. *tüüve*, verkleinv. *tüffien*: kuif
tüg, (o.) wasgoed, tuig (o.a. paardentuig)
tügkuarf, (m.) mv. *tügkuärve*: wasmand
tügleende, (v.) waslijn
tügrak, (o.) droogrek voor wasgoed
tuk, (m.) mv. *tukke*, verkleinv. *tukkien*: zak (in kledingstuk) {p.98}
tukdouk, (m.) mv. *tukdüker*, verkleinv. *tukdükien*: zakdoek
tukken, een dutje, slaapje doen
tûsschen, ruilen, handelen. *Nen tûsscherbaas*
tusschen, [tœsxən] tussen
tûthoorn, (m.) blaashoorn. *Zoo dröoge as 'n tûthoorn*
tütter, wulp
tüttien, (o.) snoetje, lokroep voor kippen
tüüegel, [tū^ëgəl] teugel
tüügen, over zich verkrijgen. *Hei kån het neit tüügen um wat te giieven.*
tüün, omheining van vlechtwerk
tüünen, vlechten
twei, zie: *tweie*. *Twei peerde*: twee paarden
tweidoonker, **tweidoonkern**, schemering
tweie, (telw.) twee
tweiling, (m.) tweeling; zie: *paartien*
û, pers.vnw., 3e, 4e naamval van *i*: jou, u
uaa, over
uaaven, [üäv^ën] (m.) verkleinv. *uääventien*: oven
uaaver, [üäv^ër] (voorz.) over
uaaveral, [üävərã] overal
uaaverböudig, overbodig
uääverdaod, (m.), ook: **uaaverdaod**, overdaad
uääverdäödig, ook: **uaaverdäödig**, overdadig
uaavergiieven, *gaf uaaver*, *uaaveregiieven*: braken; zich bij iets neerleggen. *Hei gif et uaaver.*
uaaverhäid, overheid
uääverjas, (m.) overjas
uaavermaane, overmorgen; zie ook: *wammaane*
uaaverveer, ver weg. *Zei wont uaaverveer*: ze wonen ver hier vandaan. *Wi wont neit uaaverveer*: wij wonen niet in de rimboe.
ulk, (m.) mv. *ulke*: bunzing, schalk (guit)
um, hem, om. *um toch*: al daarom; *um 't aonder*: beurtelings; *um en bie*; *um de wiile*
umme, op zij (tegen een dier). *Stoot es umme*: drink eens uit.
ummebütten, (zwak ww.) omruilen
ummechien, (o.) 'n *ummechien maaken*: een ommetje, kleine wandeling maken.
ummehen, omheen. *Daor kö-i neit ummehen*: daar kun je je niet aan onttrekken. {p.99}

ummeläggen, *liää umme, ummelegt; ik lägge umme, hei leg umme, wi längt umme*: omspitten, omleggen.

ummestölpen, omkeren; *'t köppien ummestölpen*: het kopje omkeren (wanneer men geen koffie meer wenst)

ummestooten, omstoten

ummestot, [ømæstõt] *het is ok ait ummestot of ånebraond*: het is ook nooit goed.

ummetrekken, *trök umme, ummetrökken*: van kleding verwisselen. *Zich ummetrekken*: zich omkleden.

ummewäiden, *het vee ummewäiden*: het vee in een andere weide doen.

umsgeliëks, gemakkelijk, zonder veel moeite.

umväämen, *omvamen, omvademen*: met de armen omsluiten

umzöönst, tevergeefs, zonder betaling.

ûn, ûnne, ûnnen, (bez.vnw.) uw, jouw. *Ûnnen baas, ûnne vraue, ûn hüs.*

upperen, (zwak ww.) opperen

uppermån, (m.) mv. *upperlöie*: opperman

üt, uit, afgelopen. *Ût zied*: opzij! *Ût de tied*: overleden.

ütbazüünen, uitbazuinen

útbestiääden, [útbæstĩæñ] uitbesteden

ütdouen, hypotheek geven

üthaalderig, *'n üthaalderig meansche* [mæñskə]: een vrouw die de gewoonte heeft iet wat overdreven te onthalen

üthaalen, (zwak ww.) uitwijken met een voertuig

ütkomst, (v.) uitkomst, redding

ütkuommen, *kuöm üt, ütëkuömmen*: rond komen

ütlaond, (o.) land dat niet aansluit bij het erf.

ütpüssen, *puäs üt, ütëpuässen*: uitblazen

ütslütsel, bescheid, afdoende toelichting

ütterkiek, uitstekend

üttrekken, *trök üt, ütëtrökken*: uittrekken, uitkleden

ütvigeleeren uitdenken

ûüle (v.) mv. *ûülen*, verkleinv. *ültien*: uil

vääke vaak

vaal, gemeen

vaalt, hoop plaggen of mest; mestvaalt

vääme, (v.) wat men *omvamen* kan. Zie: *umväämen*

vaanappel, (m.) galappel

vaare, verkleinv. *vaatien*: vader

vääzelvaiken, (o.) vrouwelijk varken, waarmee gefokt wordt.

vaigen, vergen {p.100}

vaiken, (o.) mv. *vaikene*, verkleinv. *väikentien*: varken. *As et vaikene räagent, hef he 't schot dichte*: hij is een wanboffer (iemand die altijd tegenslag heeft). Zie ook: *beer, gelte, buarg*

vaikeniezel, (m.) egel

vaikenribbe, (v.) varkensrib

väilig, veilig

vaive, (v.) verf

vaiven, (zwak ww.) verven, schilderen. *Et hüs vaiven laoten*: het huis laten schilderen

valle, (v.) val (vangwerktuig)

vällechien, (o.); *bouzemvällechien* of *schuasteinvällechien*: gekleurde katoenen strook ter versiering aan de betimmering van de schoorsteenmantel

vallen, *völ, evöllen; ik valle, dû vaalst, hei vaalt, wi, i, zei valt*: vallen

våndääge, vandaag
vången, *vöng, evöngen; ik vånge, dû vaongst, hei vaonk, wi, i, zei vångt*: vangen
vångselieken, hetzelfde, insgelijks
vässien, vers, versje
vaste, vast *Hovaste!*: houvast
vastighäid, (v.) zekerheid
vat, (o.) mv. *vääte*: vat, lijkist. *Wat in 't vat lig, verzûürt neit. In et vat läggen*: kisten van een lijk.
våtten, vatten, pakken, begrijpen
veanster, (o.) mv. *veansters*: venster; ook: vensterluik. *Dat zit gennen búúr in et veanster*. Daar heeft niemand last van
veante, jongens
veanten, venten
vechten, [vɛxən] *vöcht, evöchten*: vechten
vedån, verder; *en zoo vedån*: en zo voort; *al meer vedån*: al maar verder; *alle vedån*: voortdurend
veelen, (o.) vierde deel; zie ook: *veerel*
veenden, [vɛn] *vöönd [vøn], evöönden [ɛvøn]*, *ik veende, dû veendst, hei veend, wi, i, zei veendt*: vinden
veer, ver; zie ook: *wied*. *In de veerten*: in de verte. *Vån veerten staon*: van verre staan.
veeräkker, (m.) land ter breedte van vier akkers
veerdig, klaar
veere, (telw.) vier
veerel, (o.) *vierel* of *verrel*; eenvierde
veereljaor, (o.) periode van drie maanden
veldstein, (m.) mv. *veldsteinder*, verkleinv. *veldsteintien*: keisteen
velge, (v.) velg
verbaond, (o.) verband
verbau, (o.) verbouw, oogst; *'n goud verbau*
verbealden, (zwak ww.) verbeelden {p.101}
verbeiden, [vɛbɛin] *verbuää, verbuään*: verbieden
verbiätteren, (zwak ww.) verbeteren. Om te bedanken als iets gepresenteerd wordt, zegt men soms: *Daonke di, ik kån der mi neit met verbiätteren*.
verbiesterd, van zinnen
verdaif, (o.) verderf
verdeanste, (o.) loon
verdeanstelik, verdienstelijk
verdeinen, (zwak ww.) verdienen
verdiffeenderige, (v.) vermaak
verdik, **verdikkemie**, uitroep van verbazing
verdooid, **verdooidmiaale**, uitroep van verbazing
verdouerig, verkwistend
verdreit, (o.) verdriet
verdreitig, verdrietig
verduld, uitroep van verbazing. zie ook: *verdooid*
verdüüren, verduren, lijden
vergiätten, *vergat, vergiätten; ik vergiätte, dû vergetst, hei verget, wi, i, zei vergiättet*: vergeten
vergöuden, vergoeden
verhiëmdkleeden, (zwak ww.) doodshemd aantrekken

verhöögen, (zwak ww.) verhogen; zie: *hooge*
verhöör, (o.) verhoor
verhungeren, (zwak ww.) verhungeren
verhüüegen, (zwak ww.) verheugen
verhüüzen, (zwak ww.) verhuizen. *Verhüüzen kost berrestroo*: verhuizen kost geld
verinneveeren, (zwak ww.) vernielen
verkäierige, (v.) gezellige praat
verkäöld, verkouden
verkeizen, *verkuääs, verkuääzen*: verkiezen
verklommeren, (zwak ww.) verkleumen
verkniötteren, (zwak ww.) verkneuteren
verknuppen, (zwak ww.) beslist weigeren, vertikken
verkoopen, *verkofde, verkofst*: verkopen
verkuommen, *verkuöm, verkuömmen*; *ik verkuomme, dū verkoomst, hei verkoomp, wi, i, zei verkuomt*: verkommeren.
verlakschauen, (zwak ww.) in de nek zien. *Ze hebt em verlakschaut*: ze hebben hem bedrogen, er tussen genomen. {p.102}
verleizen, *verlää, verlään*; *ik verleize, dū verlöst, hei verlös, wi, i, zei verleist; ik verlää, dū verlöust, hei verlää, wi, i, zei verlöuzen*: verliezen
verlessens, onlangs
verliäagen, verlegen
verliên, [vəl^ēñ] verleden. *Verliên wiäkke*: verleden week.
verlös, (o.) verlies
verlössen, verlossen
verlüên, verlüdden, *verludde, verlut*: verluiden, (een dode uitluiden).
vermaaken, (zwak ww.) bij testament toewijzen
vermöien, (zwak ww.) vermoeien
vernealen, (zwak ww.) vernielen
verniëmmen, *vernam, verniömmen*; *ik verniëmme, dū verniëamst, hei verniëamp, wi, i, zei verniëmt*: vernemen. *Wuür is Jan. Ik hebbe em neit verniömmen*: Waar is Jan? Ik heb hem niet gezien.
verniëmstig, vernuftig, bevattelijk
veröldereren, (zwak ww.) verouderen
verordeneeren, (zwak ww.) bevelen; *'n dokter hef röste verordeneert*.
verschäiden, verscheiden
verschiël, [vəsxⁱɛl] verschil
verschot, (o.) volgorde, groot aantal: *wichter op verschot*
verschrie-ens, schrijlings
verslaateren, (zwak ww.) verloren laten gaan. *De büüle, geld, etc. verslaateren*
verslûüren, verslodderen
versmääden, [vəsm^æñ] versmaden
versmieten, *versmièt, versmièttē*: zich vergooien, verslingeren
verspiöllē, *verspiäölde, verspiäölt*: verspelen, verliezen
verstaft, verstikt
verstaif, (o.) nalatenschap
verstaond, (o.) verstand
verstúkken, verstuiken
verstuppen, (zwak ww.) verstoren (van een vogelnest)
verstúthaspelen, door onhandigheid bederven
verteer, (o.) vertier

verträäden, vertreden. *Ik hebbe mi verträän*: ik heb een wandeling gemaakt. *Ik hebbe mi vertret*: ik heb een misstap begaan.

verveerd, vervaard

vervöngen, *Oonze kou hef zich vervöngen*: onze koe is stijf door gevatte kou.

verwulfte (o.) gewelf {p.103}

verzäädigen, (zwak ww.) verzadigen. *Ik zin zat*: ik ben verzadigd.

verzaalven, (zwak ww.) verwelken (van planten)

verzet, hypotheek

verzetten, (zwak ww.) *Hei kån et verzetten* zegt men van iemand die in goeden doen is.

verzettien, (o.) ontspanning, verzetje

verzüppen, *verzüäp*, *verzüäppen*: verdrinken (van een dier)

verzüümen, verzuimen

verzwokken, [vəzwokŋ] verstuiken; 'n vout verzwokken.

vesiete, [vəzitä] (v.) visite

vest, (o.) verkleinv. *vestien*: vest. *Op et vestien kriigen*: slaag krijgen

vetpriizen, zie: *slachtvisite*

vettik, veldsla

vezeer, (o.) vizier. *In 't vezeer hebben*: in het oog houden.

viäagen, (zwak ww.) vegen; zie ook: *kiäären*

viääre, (v.) veer

viäärengoud, pluimvee

vieans, (bn.) Vriezenveens

viefschacht, zware wollen stof

vieftigen, rijksdaalder (= 50 stuiver)

viënne, (v.) veen

viënneplüüze, wollegras

viënnerook, (m.) veendamp

viëtte, (v.) vete

viiezel, (m.) vezel

viige, (v.) vijg

viile, (v.) vijl

viive, (telw.) vijf. *Vief üür*: vijf uur

viizel, vijzel

vinne, (v.) vin, ook: **puist**

vinnig, scherp. *Nen vinnigen vuast*: een harde vorst

viölle, veel. *Hei is zoo viölle as mien niääve*: hij is een neef van mij.

viöltieds, vaak, dikwijls

viöölties, viooltjes

vioule, [viöülə] viool

visenteeren, visiteren, onderzoeken

visschen, [visxən] *visschede* [visxədə], *evisschet* [evisxət]; *ik vissche, dû visschest*, *hei visschet, wi, i, zei visschet*: vissen

Vjeans, (o.) dialect van Vriezenveen {p.104}

Vjenne, 't, (plaatsnaam) Vriezenveen

vläärmûs, (m.) mv. *vliäärmüüze*: vleermuis

vlagge, (v.) mv. *vlaggen*, verkleinv. *vläggien*: vlag

vläien, vleien.

vläis, (o.) vlees

vläisbloume, (v.) vleesbloem, koekoeksbloem

vläisgaffele, gaffel, waarmee men de *vläisstiil* van de *wimme* kan halen

vläisschuättele, (v.) vleeschotel
vläisstiil, (m.) mv. *vläisstiile*: stok, waaraan het vlees in de *wimme* hangt.
vläistertien, (o.) vleistertje
vlakke, (v.) mv. *vlakken*, verkleinv. *vläkkien*: vlek
vlakte, *Vüür de vlakte*: tegen de vlakte
vlämme, (v.) mv. *vlämmen*, verkleinv. *vlemmechien*: vlam, ook: lucifer
vlaoge, (v.) laag. *Bi vlaogen*: nu en dan
vlässche, zie: *flässche*
vleige, (v.) vlieg
vleigen, *vlääg, evläägen; ik vleige, dû vlögst, hei vlög, wi, i, zei vleigt*: vliegen
vläägel, (m.) vlegel, dorsvlegel
vläärholt, (o.) vlierhout
vlie, (o.) vel op hete melk
vlocht, (v.) spanwijdte. *Wat hef dei kou ne vlocht* zegt men wanneer de horenpunten ver uit elkaar staan.
vlocht, [vloxt] (v.) vlucht, ook: onderdeel van spinnewiel
vlochters, (mv.) halfwilde eenden, die eerst tam waren
vlökken, (zwak ww.) zie *vlöuken*
vloo, (v.) mv. *vlöö*, verkleinv. *vlööchien*: vlo
vlööiege, (v.) vloeing
vlööien, (zwak ww.) vloeien
vloer, (v.) vloer, vloertegel
vlös, (o.) vlies
vlood, vloed
vlöuken (zwak ww.) vloeken
vlugge, gezond; (jonge vogels, die kunnen uitvliegen)
vlüüegel, (m.) vleugel
vödderen, (zwak ww.) vorderen, eisen, vooruit komen
vödderige, (v.) vordering, eis
vol, [vö] vol. *Eimaond ten volste kuommen*: iemand tegemoetkomen (in de handel)
volk, (o.) *Oonze volk*: huisgenoten; *oonder 't volk*: onder dienst; *volk hebben*: bezoek hebben. {p.105}
voole, (v.) mv. *voolen*, verkleinv. *vööltien*: vrouw
voonst, vondst
voor, (o.) voeder. *Veevoor, peerdevoor*.
vöör, (o.) vuur. *Vöören holt*: vurenhout
voor, (o.) mv. *voors*, verkleinv. *vöörtien*: voer; 'n *voor hööi*: een voer hooi. *Twei voor hööi*
vöören, (zwak ww.) rijden (met een voertuig). *Hööi vöören*: hooi rijden.
vooren, (zwak ww.) voeren, voedsel geven
voort, dadelijk. *Ik kuomme voort. Hei was der voort*.
vorige, (v.) voering
vos, (m.) mv. *vösse*, verkleinv. *vössien*: vos
vospele, [vɔspələ] indruk van de voet, voetspoor
vot, [vot] weg, zoek. *Ût de vot!*: uit de weg.
votgaon, [votgõñ] *göng vot, votegaon*: weggaan
votsmieten, [votsmitn] weggooien. zie: *smieten*. 't *Höögerop smieten*: in appèl gaan van een vonnis. 't *Hüs vån de beine smieten*: het huis slopen.
vöuden, *vödde, evöt*: voeden
voegen, voegen
vöugen, zich, zich schikken. *Hei vöugt zich wal*: hij schikt zich wel.

vöulen, (zwak ww.) voelen
vout, (m.) mv. *vöute*, verkleinv. *vöutien*: voet
vouteeren, (zwak ww.) te voet gaan
voutslorre, (v.) slordige vrouw
vrää, **vrääde**, vrede
vrääge, vreedzaam. *Der gaot vjölle vrääge schaope in 'n schot.*
vradde, (v.) neetoor, humeurig mens
vrången, *De kou vrångt.*
vraogäi, (o.) nieuwsgierig iemand, die niets doet dan vragen. Ook gezegd van een kind.
vraoge, (v.) vraag. *Hen vraogen leeren gaon*: naar catechisatie gaan. *Vraogen steit vrie, wäigere der bie.*
vraogen, *vröug, evraogen*; *ik vraoge, dũ vragst, hei vrag, wi, i, zei vraogt*: vragen
vratte, (v.) wrat
vrätten, *vrät, evrätten*; *ik vrätte, dũ vretst, hei vret, wi, i, zei vrättet*: vreten
vraue, (v.) mv. *vraulöie*, verkleinv. *vräuchien*: vrouw; titel voor vrouw des huizes; 'n *heerschap en de vraue.*
vraumeansche, (o.) mv. *vraulöie*: vrouwmens. *Vraulöievolk*
vraumeansche, [vraũmæñsxə] (v.) vrouw
vreand, (m.) mv. *vreande*: vriend, bloedverwant. *Daor zin ik nog vreande tou*: dat is nog familie van mij.
vreandschap, [vrēntsxop] vriendschap. Met *vreandschap* wordt ook een onbekende soms aangesproken.
vreizen, *vrää, evrään; het vrös*: vriezen {p.106}
Vreizenvjenne, Vriezenveen. Zie ook: 't Vjenne
vridag, vrijdag
vriej, vrij. *Vriejhäid-bliehäid.*
vrieje, (v.) wreef van de voet
vriejen, (zwak ww.) vrijen
vrocht, vrucht
vrömd, vreemd. *In de vrömd. Dä-s vrömd*: dat is raar.
vroo, vroeg. *In 'n vroo-en maane*: in de vroege morgen.
vrööder, vroeger. zie ook: *vrööger*
vrööger, vroeger
vröölik, vrolijk
vrotten, [vrɔt^en] wroeten (van een varken)
vroute, (v.) mol
vrouten, wroeten
vroutenhoop, (m.) molshoop
vroutenrit, (o.) mollengang
vroutenstappe, (v.) mollerval
vuarke, (v.) mv. *vuarken*, verkleinv. *vuärkien*: vork
vuast, (v.) vorst, ook vorst van het dak
vul, (o.) mv. *vulle*, verkleinv. *vullechien*: veulen
vulvoor, (o.) maagvulling, weinig voedzaam eten.
vusschen, [vøsxən] alvast, inmiddels
vüst, (v.) mv. *vüste*, verkleinv. *vüstien*: vuist; 'n *goud stukkien in de leenker vüst hebben*: vlees op tafel hebben.
vüsthondschen, (mv.) wanten
vüüegel, (m.) mv. *vüüegel*, verkleinv. *vüüegeltien*: vogel
vüüegeltiespånnekouke, (v.) van het land weer meegebrachte pannenkoek.

vûûl, vuil, slim. *Het is 'n vûûl*: het is een slimme
vûûr, (voorz.) voor. *In 't vûûren*: van tevoren
vûûrig, vorig. *Vûûrig jaor*: verleden jaar.
vûûrmes, (o.) voorste deel van het ploegijzer
vûûrspouksel, (o.) voorteken
vûûrtied, (v.) voorjaar. *In de vûûrtied*: in het voorjaar.
waage, (v.) mv. *waagens*, verkleinv. *wäächien*: wagen
waagenbûk, (v.) bak van een boerenwagen
waagenledder, (v.) zijstuk van boerenwagen in laddervorm
waagenweg, (m.) zomerweg, vroegere zandweg langs de straat
wääken, (zwak ww.) waken. {p.107}
wääker, (m.) waker. Vrouwelijk: wääkster
waanappel, (m.) galappel
waare, (v.) mv. *waaren*: koopwaar
waaren, zich, (zwak ww.) zich hoeden. *Waare di, waart û*: pas op!
waarschauen, waarschuwen
waatereersien, (o.) kip of eend, die aan vetzucht lijdt.
waatergäil, wilde spinazie
Waaterhaim, *nao Waaterhaim brengen*: verdrinken. *Wi hebt de jonge katten nao Waaterhaim ebracht*.
waaterläidiek, (m.) dijk langs de waterleiding
Waaterläidik, (m.) naam van de eerste van oost naar west, ten zuiden van de straat, lopende waterafvoer
wachs, waaks (hond, gans)
wacht, (v.) wacht. *De wacht ânzäggen*: zeggen waar het op staat.
wachten, [waxən] (zwak ww.) wachten, tijd hebben. *Ik kân et neit wachten*: ik heb er geen tijd voor.
wäggen, zie: *kreantenwäggen*
wa-i, war i, was jij
waiber, *O waiber nog ân tou*: uitroep van verwondering
wäide, (v.) mv. *wäiden*, verkleinv. *wäidechien*: weide
wäiger, onsterk
wäigeren, (zwak ww.) weigeren
waik, (o.) werk. *Het waik is der âf*: hij kan niet meer werken. *Het is groot waik met dei bäiden*: het is dik aan. *Gedaon waik hebben*: werkloos zijn
waikelik, bewerkelijk
waiken, (zwak ww.) werken
waikiiezel, (m.) werkezel
waikmeansche, (o.) werkvrouw in losse dienst
waim, *wäimer, wäimst*: warm
wäime, (v.) warmte
wäinig, weinig
wäite, (v.) boekweit
waiven, *wiörf, ewiörven*: werven
wa-k, war ik, was ik
wal, wel; *jaowal*: jawel. *'n Wal plaggen*: afmaaaien van onkruid in de *gruppen* tussen de landen.
walplaggen, Maaaien van onkruid in de *'gruppen'* tussen de landen. *Ik wil hen walplaggen*.
walwiään, (o.) welzijn. *Bie liääven en walwiään*, ook: *Bie liääven en bie walwiään*: bij leven en welzijn.

wammaane, uaavermaane, overmorgen
wândelaar, (m.) mv. *wândelaars*: wandelaar
wânge, (v.) mv. *wângen*, verkleinv. *wengchien*: wang. Zie: *kiënnebakke* {p.108}
wânne, (v.) wan
wânmeer, wanneer
wânrumte, (v.) onbenutte ruimte
wânvét, 'ne *wânvette kou*: koe, die net nog niet vet genoeg is om te slachten.
waofel, (m.) mv. *waofele*: wafel
waoge, (v.) waag, waagstuk. *Het is ne waoge*: het is een waagstuk
waole, (v.) verdikking t.g.v. een striem
waond, (o.) maat van een stuk land (120 schreden)
waond, (v.) mv. *weande*: wand
waondelen, (zwak ww.) wandelen
waopen, (o.) wapen
waor, [wō^r] waar. *Dät is züüiver waor*.
waorhäid, [wō^rhæit] (v.) waarheid.
warre, watblief
warre, (v.) war. *In de warre*: in de war
wasch-houk, [waskoük] bijkeuken
wasscheldag, (m.) wasdag
wasscheldouk, (m.) mv. *wasscheldöuker*: vaatdoek
wasscheldouk, [wasxəldoük] vaatdoek
wasschen, *wösch, ewösschen*; *ik wassche, dû wasschest, hei wasschet, wi, i, zei wasschet*:
 [wasxən, wœsk, əwœsxən]: wassen
wassen, *wös, ewössen*; *dû wast, hei wast, wi, i, zei wast*: groeien in de lengte. *Het grös is ewössen*. Tegen een kind: *I zint harre ewössen*.
wassen, *wös, ewössen*; *ik wasse, dû wast, hei wast, wi, i, zei wast*: groeien (in de hoogte). *Laot em meer iätten, hei möt der nog vån wassen en grööien*.
wat, iets. *Dout em wat met*: geef hem iets mee.
waterdiöschen, *Hei hef der einen hen waaterdiöschen*: hij heeft er een op de loop
watte, wat, zie: *warre*
weandeande, (m.) korte zijde van het land, waar de ploeg gekeerd heeft.
weandebrugge, (v.) verbindingsstuk tussen voor- en achterstuk van een wagen, in het midden draaibaar om een verticale as.
weanden, (zwak ww.) wenden, keren. *Hööi weanden*.
weanken, *wöönk, ewöönken*: wenken
weddekeerl, (m.) weduwnaar
weddemån, (m.) weduwnaar
wedden, wedden. *In de wedde* [wɛrə] *loopen*: om het hardst lopen.
weddevraue, (v.) weduwe
weeien, waaien. *Het wäit, het hef ewäit*.
weekmöudig, zacht van gemoed {p.109}
weekzeerig, kleinzerig
weeld, wild. *Weeld hööi*: hooi van onbemeste grond
weeme, (v.) zie: *wimme*
weempel, (m.) wimpel
weend, (v.) wind.
weendbüül, (m.) mv. *weendbüüle*: windbuil
weenden, *wöön, ewöönden*; *hei weend*: winden
weendgat, (o.) mv. *weendgääter*: windgat (in het ijs)

weendjapse, (v.) losbollige meid, druktemaakster
weendmusse, (v.) losbollig iemand (m. en v.)
weendsnüüvels, rukwinden
weendviääre, (v.) windveer, verticale, spits toelopende plank ter bekroning van een spitse gevel
weenkel, (m.) winkel
weenkeleer, (m.) winkelier
weenter, (o.) mv. *weenters*: winter. *In et weenter; in de weenterdag*: in de winter
weentermaik, (o.) wintermarkt, een der twee jaarmarkten, gehouden in november.
weentertied, (v.) wintertijd
weerd, waard. *Dat is niks eweerd*: dat is niets waard; dat brengt niets op.
weerde, (v.) waarde. *Wat in weerde hoolden*: iets in ere houden.
weereld, (v.) wereld
weeten, *wus, eweeten; ik weete, dû weetst, hei weet, wi, i, zei weetet* [wēt]; o.v.t. *ik wus, dû wuist* [wōist], *hei wus, wi, i, zei wussen*: weten. *Bi mien weeten*: voor zover ik weet.
weg, (m.) mv. *wiääge*, verkleinv. *weggien*: weg. *Ån 'n weg staon*: aan de straat staan. *Oonzen weg*: de straat.
wegläggen, *liää weg, wegelegt*: van kippen en eenden, die eieren leggen op verborgen plaatsen.
wegte, (v.) weegschaal
wei, (vragend vnw.) wie, iemand. *Wei hef dät edaon. Wei aonders*: iemand anders. *Daor is wei*: daar is iemand.
weien, [wēin] *wedde, ewet*: wieden
weige, (v.) mv. *weigen*, verkleinv. *weichien*: wieg
weiken, weeken
weil, (o.) wiel
weildreeier, wieldraaijer
welhaaken, (m.) haak, gebruikt bij het roggemaaien om schoven te vormen
welteren, [wēltər'n] zich wentelen (van paarden)
wennig, zie *huènnig*
wepse, (v.) wesp
werre, (v.) *In de werre*: weddenschap {p.110}
wesselen, [wēsəl'n] wisselen
Westeande, (o.) Westeinde, deel van het dorp, ten westen van de kerk.
westeandschen, bewoners van het Westeinde. Ook: westersen.
wester, westelijk. *De westere en de oostere schoule*
Westert, in het Westen (Westeinde). *Westert in*: in westelijke richting. *Wi gaot hen Westert*: wij gaan naar het Westeinde.
wi, (pers. vnw.) wij
wiäägeblää, **wiäägeblääde**, (mv.) weegblad of weegbree (in het wild groeiende plant)
wiäägen, *wöug-ewiäägen; ik wiääge, dû wegst, hei weg, wi, i, zei wiäägt*: wegen
wiäägschaole, (v.) weegschaal, ook kortweg: **schaole**
wiääk, (m.) woerd
wiääme, (v.) pastorie met bijbehorend land
wiäämkers, mensen, die op het kerkenland wonen
wiään, *warre, ewiäst; ik zin, dû zeenst, hei is, wi, i, zei zint; ik warre, dû waist, hei was, wi, i, zei warren; ik hebbe ewiäst*: wezen, zijn. *Dät laot wiään*: dat mag zijn. *Zal et wiään*: wil je weggaan. *Vån wei zeenst du*: van wie ben je er een.
wiäär, (o.) weer. 't *Wiäär* (in katoenen of linnen weefsel): vlekken, ontstaan door vocht.
wiäärbooten, (mv.) runderhorzels

wiäären, zich, zich weren
wiäarlaom, (o.) gecastreerd lam
wiäärwikker, (m.) weervoorspeller
wiäävetasche, wiäävertasche, [wīævətəsgə] (v.) hagedis
wiääven, (zwak ww.) weven
wiääver, (m.) wever
wiääzen, (o.) wezen
wiääzen, *warre, ewiäst; ik zin, dū zeenst, hei is, wi, i, zei zint; ik warre, dū waist, hei was, wi, i, zei warren; ik hebbe ewiäst*: zijn. Als contractie: **wiäân**.
wiäkke, (v.) week. *Toukem wiäkke, de aondere wiäkke, de nie-e wiäkke*: volgende week. *Vån de wiäkke*: deze week
wiälde, (v.) weelde
wiätteren, (zwak ww.) nat voer geven aan het vee
wiätterige, (v.) wetering. Waterleiding tussen de Aa en de Oudeweg.
wiätterkalf, (o.) jong kalf, dat gemest wordt
wiätterkiättel, (m.) ketel, waarin het natte voer gekookt wordt
wicht, (o.) mv. *wichter*, verkleinv. *wichtien*: kind (zowel mannelijk als vrouwelijk).
wied, wijd, ver. *Hei koomp van wieden*: hij komt van verre.
wiedwaagens, wagenwijd. *De düür steit wiedwaagens lös*.
wief, (o.) mv. *wiive*, verkleinv. *wiefien*: vrouw, wijf.
wieke, (v.) wijk, zijkanaal {p.111}
wieken, *wièk, ewièkken; dū wikst, hei wik*: wijken
wièmmelen, (zwak ww.) wemelen
wier, weer, opnieuw
wier, wiere, wilgenstok
wierbiössel, (m.) weerborstel, haren die in andere dan de gewone richting staan; weerbarstig persoon
wierbiöselig, altijd in de oppositie
wierbiöstig, weerbarstig
wierenbos, (m.) wilgenstruik
wierig, levendig, opgewekt
wierkån, uitroep bij het knikkerspel: opnieuw mogen
wierstaond, (m.) weerstand
wierumme, weerom
wierummebrulfte, contrapartij na een bruiloft
wierummekuommen, terugkomen
wies, *wiizer, het wiiste*: wijs, verstandig. *Ik har ù wiizer ehoulden*: ik had je voor verstandiger gehouden.
wiètte, [wīētə] (v.) weet. *Als is meer ne wiètte*.
wièttten, zie: *weeten*
wiiezeboom, [wī^ēzəbōm] (m.) weesboom, lange boom, die sterk aangetrokken het hooi op de wagen vasthoudt.
wiin, (m.) wijn
wiize, (v.) wijs. *Op dei wiize, op dei aord en wiize*: op die manier
wiizemoor, (v.) vroedvrouw
wiizer, (m.) mv. *wiizers*: wijzer (o.a. van een klok)
wikken, voorspellen
wille, (v.) plezier. *Dät böömtien hef wille*: dat boompje groeit goed. *Wi hebt wille ehat*.
willemouds, moedwillig. ook: **wilmööndig**

willen, *wol, ewilt; ik wil, dũ wilst hei wil, wi, i, zei wilt; ik wol, dũ wost, hei wol, wi etc.*
wollen: willen

wilmööndig, moedwillig

wilöie, wijlieden

wimme, (v.) rek aan de zolder, waaraan spek, worst etc. hangt, gerist aan een stok of lat (*spiile*); zie ook: *weeme*

winnen, *wun, ewunnen; ik winne, dũ weenst, hei weent, wi, i, zei wint*

wiörgel, reep runderhuid, waarmee de klopp van een dorsvlegel draaibaar aan de stok bevestigd is.

wipstättien, (o.) kwikstaart

wisse, zeker. *Dät is wisse*: dat is zeker. *Bowisse* [bõwisə]: welzeker. *Wisse wal*: zeker wel.

witkeplüüme, (v.) witte boerenpruim {p.112}

wölkedag, (m.) werkdag, weekdag

wolle, [wolə] (v.) wol. *Düür de wolle evaaift*: door de wol geveerd.

wonnen, [wõŋ] *waonde, ewaont; ik wonne, dũ waonst, hei waont, wi, i, zei wont*: wonen

wonnen, [wõŋ] welke. *Wonnen hoond, won peerd*.

woonde, (v.) wond

woondemäister, heerkundige

woonder, (o.) wonder. *Dät dout mi woonder, dät woondert mi*: dat verwondert mij.

woonderen, (zwak ww.) verwonderen.

wööns, (m.) wens

wöönschen, wensen

worden, [wõŋ] *wör, ewörden; ik worre, dũ wodst, hei wod, wi, i, zei wodt* [wõŋt]: worden

worm, (m.) mv. *wörme*, verkleinv. *wörmtien*: kever (elke soort)

worstpenne, pin, waarmee de einden van een worst aaneen gestoken worden.

wössche, (v.) was

wosselen, [wõsəlŋ] (zwak ww.) worstelen, zwoegen. *Wosselen um roond te kuommen*.

wost, (m.) mv. *wöste*, verkleinv. *wöstien*: worst

wostepenne, (v.) pin aan de worst

wotte, [wõtə] ratelaar (Rhinantus)

wottel, [wõtəl] (m.) mv. *wottele*, verkleinv. *wötteltien*: wortel, peen

wöulen, woelen

wöust, woest. *Wöuste groond*

Wöusten, de, de Woesten (naam van vroeger hooiland), westelijk van het Overijssels Kanaal)

wukker, welk. Buigingsvormen: *wuk, wukke*

wullen, *Ne wullene waage*: wagen, geheel van hout, zonder ijzeren hoepels

wunnen, welk. Buigingsvormen: *wun, wunne*

wûür, (bw.) hoe. *Wûür dou i dät*: hoe doe je dat.

wûür, (vragend vnw.) waar. *Wûür zal et hen*: waar ga je heen.

wûürgedaonig, hoe

wûürumme, waarom

wûürviölle, hoeveel

zää, *in de zää*: doorvoed

zäädel, (o.) zadel

zääge, (v.) zaag

zäägen, (zwak ww.) zagen

zääke, (v.) verkleinv. *zääkien*: zaak {p.113}

zaalverig, verwelkt

zachies, zachtjes; *zachies ån*

zachten, helen. *De woonde zacht al mooi*.

zachts, gemakkelijk. *Dät kaonst-e zachts douen.*
zäggen, *ziäär, ezegt; ik zägge, dũ zegst, hei zeg, wi, i, zei zängt; ik ziäär, dũ ziäärst, hei ziäär, wi, i, zei ziäären*: zeggen. *Dät zägge ik di*: dat zeg ik je.
zäil, (o.) mv. *zäile*, verkleinv. *zäiltien*: zeil
zäilen, zeilen
zäisen, (v.) zeis
zak, (m.) mv. *zäkke*, verkleinv. *zäkkien*: grote zak; zie: *tuk*
zaod, (o.) zaad
zäödig, (v.) zaden; wat gezaaid moet worden
zaodkörne, (v.) zaadkorrels
zaond, (o.) zand
zaondbiää, (v.) Wanneer iemand een huis gaat bouwen, verzoekt hij de buren op *zaondbiää*.
Zie: mesbiää.
zaoterdag, zaterdag
zat, genoeg, verzadigd.
zealden, zelden
zeehaanen, (m.) kempaan
zeeien, *zäide, ezäit; ik zeeie, dũ zäist, hei zäit, wi, i, zei zeeit*: zaaien
zeeischiäppel, zaaibak
zeel, (o.) mv. *zeele*, verkleinv. *zeeltien*: touw; *zeeltienspringen*, touwtjespringen.
zeendelik, zindelijk
zeenken, *zöönk, ezöönken*: zinken
zeepe, (v.) zeep
zeepenschaort, (m.) bak waarin groene zeep bewaard werd
zeer, zeer. *Oold zeer*: oud zeer, oude vete
zeerte, (v.) pijn. *Hööfdzeerte, liefzeerte* (buikpijn).
zeever, kwijl
zeeveren, (zwak ww.) kwijlen
zeik, ziek
zeiken, pissen
zeikte, (v.) ziekte
zeile, (v.) ziel
zeiltien, (o.) onderlijfje
zein, *zäög, ezein; ik zeie, dũ zötst, hei zöt, wi, i, zei zeit*: zien
zek, rietgras
zekgat, (o.) mv. *zekgääter*: slechte plek in een weide, waar rietgras groeit. {p.114}
zekpol, (m.) pol van rietgras
zesse, zes
zet, (m.) mv. *zette*, verkleinv. *zettien*: poos. *Nen heelen zet*: een hele poos. *Bie zette*
zetängel, hengel met aas, die men uitzet om later naar vangst te komen kijken.
zetkloot, (m.) werptol
zetten, spelen met een zetkloot
zettien, (o.) duwtje; zie ook: *zet*
ziäägel, (o.) zegel
zicht, (o.) korte zeis voor gebruik met één hand
zied, (v.) zijde, kant. *Ût zied*: opzij. *Zeerte in de zied.*
ziede, (v.) zijde. *'n Zieden kleed*: een zijden japon
ziedwiääge, zijkant van ...
ziëkker, [ziëkər] zeker; zie ook: *wisse*

zièlholt, (o.) dwarshout aan de wagen, waaraan de repen van het paardentuig worden vastgemaakt.

zièllen, [ziɛlɫɲ] (m.) paardetuig, bestaande uit *de repen, het biöstblad, de kussens en 'n halsreim*.

zièmmel, zemel

zien, (bez. vnw.) *ziene, zienen*: zijn. *Zien peerd*: zijn paard

ziie, [zi^ɛ] (v.) zij (spek): *Ne ziie spek*.

ziieve, (v.) zeef

ziieven, (zwak ww.) zeven

ziil, (o.) sluisje van opstaande planken

ziilwaond, (o.) maat voor bouwland, telw. honderd schreden

zinne, zin. *Met zinne ân*: zachtjes aan. *Nao et zinne wiään*: naar genoeg zijn. *Het schöt mi in et zinne*: het schiet mij te binnen.

zinnig, mak. 'n *Zinnig peerd*: een mak paard.

zinnighäid, (v.) lust, trek. *Daor heb ik gein zinnighäid ân*.

ziölln, *zol* [zõ], *eziölt*; *ik zal, dû zast, hei zal, wi, i, zei ziölt*; *ik zol* [zõ], *dû zost, hei zol* [zõ], *wi, i, zei zollen*: zullen.

ziöndag, zondag. *Nen kläinen ziöndag*: chr. vierdag, geen zondag zijnde

ziönne, (m.) *ne ziönne*, mv. *ziööns*, verkleinv. *ziönnechien*: zoon

zitten, *zat, eziätten*: zitten. *Bij het krijgertje spelen*: gevangen worden. *Den hef eziätten*: die heeft in de gevangenis gezeten.

zobberig, opgezet, zuchtig

zocht, *gialle zocht*: geelzucht

zökke, (v.) sok

zölf, zelf. *Dät sprek vânzölfs*: dat spreekt vanzelf.

zölfägge, (v.) zelfkant {p.115}

zolt, [zɔlt] (o.) zout

zoo wat hen, zoo vervolgens

zoodaonig, zodanig

zoogedaonig, op die manier

zöömen, (zwak ww.) zoomen

zoomp, (m.) mv. *zöömp*: houten voerbak, zomp (bepaald vaartuig). *Nen Eantersen zoomp*.

zöönde, (v.) zonde

zöönder, zonder, bijzonder

zoor, *zoore groond*: schrale grond

zöuken, (zwak ww.) *ik zöuke, dû zöchst, hei zöch, wi, ik, zei zöukt*; *ik zöchde*: zoeken

zöukte, (v.) ziekte

zöunig, zuinig

zöunighäid, (v.) zuinigheid

zualle, (v.) zool

zuarge, (v.) zorg

zuargen, (zwak ww.) zorgen

zuarre, *ne zuarre*: dronkaard, losbol. zie: *zûpzuarre*

zuchtig, ziekelijk. *Ait zeik en zuchtig*.

zudde, (bn.) moerassig, nauwelijks dragend. *Het ies is zudde*: het ijs buigt sterk door wegens dooi.

zudde, (v.) moeras

zuk, *zukke, zukken*: zulk, zulke

zul, (m.) drempel; houten balk, waarin de onderkant van de *reppels* staat; zie: *reppel*

zulver, (o.) zilver

zun, *zunne, zunnan*: zoo een
zunder, zonder
zunne, (v.) verkleinv. *zunnechien*: zon
zunnewörmtien, (o.) lieveheersbeestje
zuommer, [zwɔmər] (o.) zomer
zûpgat, (o.) mv. *zûpgääter*: drinkgat in weide voor vee
zûppen, (o.) vloeibaar voedsel voor het vee
zûppen, *zuäp, ezuäppen; ik zûppe, dû zopst, hei zop, wi, i, zei zûpt; ik zuäppe*: zuipen
zûpzuarre ne zûpzuarre: zuiplap
zûûgen, *zuääg, ezuäägen; ik zûûge, dû zogst, hei zog, wi, i, zei zûûgt; ik zuääge*: zuigen
zûûr, zuur, moeilijk. *Nen zûûren appel*: een zure appel. *Zûûr waik*: moeilijk werk
zûüvene, (telw.) zeven
zûüvensterne, (v.) zevengesternte
zûüver, zuiver
zwaalve, (v.) zwaluw {p.116}
zwaim, (m.) mv. *zwaaimen*: zwerm
zwaiven, *zwörf, ezwörven*: zwerven
zwaiver, (m.) zwerver
zwak, lenig
zwaoger, (m.) zwager
zwäögerse, (v.) schoonzuster, ook: **zweegster**
zwaor, *zwäörder, zwäörst*: zwaar
zwaore, (v.) verkleinv. *zwäörtien*: zwoerd, bovenste aardlaag van grasland. *Hei mäit de zwaore met*: hij maait te diep
zwat, zwart. 't *Zwatte febriek*: de voormalige briquettenfabriek
zweegster, schoonzuster; zie ook: *zwäögerse*
zweerd, zwaard
zwellen, *zwöl, ezwöllen; het zwealt*: zwellen. *De locht zwealt, wi kriegt onwiäär*: de lucht zwelt, wij krijgen onweer
zwiäär, (o.) verkleinv. *zwiäärtien*: zweer
zwiäävel, zwavel
zwiieven, [zwɪ^ɛv^ɛn] zweven
zwiigen, *zweeg, ezwiäägen*: zwijgen
zwiim, zwijm. *In zwiim vallen*.
zwiimelen, zwijmelen, zwalken
zwil, (o.) eelt, strook bijeen geharkt gras of hooi. 'n *Zwil vån nen keerl*: een lastig, ondeugend mens.
zwok, [zwɔk] verkleinv. *zwökkien*: buigzame stukje in een pijperoer
zwokken, [zwɔkŋ] doorzwiepen
zwöpfe, (v.) zweep
zwougen, *ezwöugt; ik zwouge*: zwoegen
zwöuger, (m.) zwoeger